

EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSISTEEM

HET GEMEENSCHAPPELIJKE EUROBETALINGSGEBIED

OKTOBER 2010

EZB EKT EKP

**ZEVENDE
VOORTGANGS-
VERSLAG
VAN THEORIE
NAAR PRAKTIJK**

NL

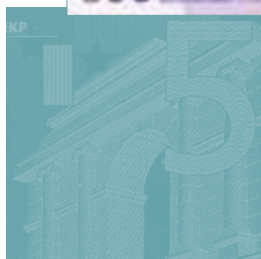

EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSYSTEEM

In 2010 is in alle ECB-publicaties een motief van het €500-biljet opgenomen.

**HET GEMEENSCHAPPELIJKE
EUROBETALINGSGEBIED
ZEVENDE VOORTGANGSVERSLAG
VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK
OKTOBER 2010**

© Europese Centrale Bank, 2010

Adres

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Duitsland

Postadres

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Duitsland

Telefoon

+49 69 1344 0

Website

<http://www.ecb.europa.eu>

Fax

+49 69 1344 6000

Alle rechten voorbehouden. Reproductie voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt vermeld.

ISSN 1725-647X (internet)

ISBN 978-92-899-0789-7 (internet)

INHOUD

SAMENVATTING	5	5 BETALINGSINFRASTRUCTUREN	41
INLEIDING	9	5.1 SEPA-conformiteit van infrastructuren	42
SEPA IN DE ALGEMENE ECONOMISCHE, SOCIALE EN POLITIEKE CONTEXT	11	5.2 Operationele en technische interoperabiliteit	43
SEPA VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK	17	5.3 Integratie in het domein van retailbetalingsinfrastructuren	44
1 SEPA-OVERBOEKING EN SEPA-AUTOMATISCHE INCASSO	17	6 SEPA-MIGRATIE	45
1.1 SEPA-overboeking (SCT)	17	6.1 Beoordeling van de SEPA-mijlpalen voor 2009 en 2010	46
1.2 SEPA-automatische incasso	19	6.2 Nieuwe SEPA-mijlpalen vanaf het vierde kwartaal van 2010 tot eind 2013	46
1.3 Vereisten voor concreet dienstenaanbod gebaseerd op SCT en SDD	22	6.3 De verwachtingen van het eurosysteem omtrent SEPA	47
2 KAARTEN	25	6.4 Verordening voor einddatum SEPA-migratie	47
2.1 Additionele Europese kaart- <i>schemes</i>	25	7 GOVERNANCE VAN RETAILBETALINGEN IN SEPA	48
2.2 Scheiden van kaart- <i>schemes</i> en verwerkingsentiteiten	27	7.1 SEPA-Raad	49
2.3 SEPA-conformiteit van kaart- <i>schemes</i>	29	7.2 Het betrekken van eindgebruikers bij nationale SEPA-coördinatiecommissies	50
2.4 Opzetten van een kader voor het verwerken van kaarttransacties	30	7.3 EPC-beheer	50
2.5 Kaartstandaardisatie	30	7.4 Communicatie over SEPA	51
3 INNOVATIE VAN RETAILBETALINGEN: ESEPA	32	8 CONVERGENTIE VAN CONTANT GELD-DIENSTEN IN SEPA	52
3.1 Afbakening van online e-betalingen en m-betalingen	32	BIJLAGE	55
3.2 Ontwikkeling van online e-betalingen	34		
3.3 Ontwikkeling van m-betalingen	36		
4 VEILIGHEID VAN RETAILBETALINGEN	37		
4.1 Het scheppen van gelijke veiligheidsvoorwaarden voor retailbetalingen	38		
4.2 Implementatie van veiligheidsmaatregelen door de sector	39		
4.3 Migratie van “magneetstrip” naar “EMV-chip” voor betaalkaarten	40		

SAMENVATTING

Het Eurosysteem is krachtig voorstander van de creatie van het Gemeenschappelijk Eurobetalingsgebied (SEPA). Sinds de publicatie van het 6de SEPA-Voortgangsverslag in november 2008 zijn een aantal belangrijke mijlpalen in het SEPA-project bereikt. Er zijn echter ook terreinen waarop onvoldoende vooruitgang wordt geboekt. Samenvattend, komt het Eurosysteem met de volgende analyse en aanbevelingen.

I SEPA-OVERBOEKING EN SEPA-AUTOMATISCHE INCASSO

Het Eurosysteem waardeert hetgeen er onder de hoede van de Europese betalingsraad (EPC) is bereikt door het Europese bankwezen op het vlak van ontwikkeling van *schemes* voor SEPA-overboekingen (SCT) en SEPA-automatische incasso's (SDD)¹. De invoering van de SDD in november 2009, waarmee het voor het eerst mogelijk werd grensoverschrijdende automatische incasso's te verrichten, kan als een belangrijke mijlpaal worden beschouwd.

Tegelijkertijd duidt de langzamer-dan-verwachte SEPA-migratie erop dat *acceptatie en bereikbaarheid niet genoeg zijn om tijdige migratie te waarborgen*. Het onderstreept de noodzaak om SEPA meer onder de aandacht te brengen bij alle gebruikersgroepen en om SEPA hoger op de prioriteitenlijst van grootgebruikers (d.w.z. grote ondernemingen en overheden) te krijgen. Gebruikers van betaaldiensten moeten aantrekkelijke producten aangeboden krijgen, gebaseerd op SCT- en SDD-schemes, rekening houdend met de daadwerkelijke behoeften van consumenten en bedrijven. Er moet nog steeds een *financieel bedrijfsmodel voor de lange termijn voor het SDD-scheme* worden vastgesteld.

Het Eurosysteem verwacht dat SCT en SDD de overboekings- en automatische-incasso-schemes worden voor het verrichten van eurobetalingen in de EU. Na de einddatum voor SEPA-migratie zullen zij in de plaats treden van 'oude', nationale overboekings- en automatische-incassosystemen voor eurobetalingen.

2 KAARTEN

Er is minder vooruitgang geboekt bij het opzetten van een additioneel Europees kaart-*scheme* dan gehoopt. Desalniettemin is het pleidooi van het Eurosysteem voor een additioneel Europees betaalkaartmerk als noodzakelijk element ter realisering van een concurrerende kaartmarkt nog steeds actueel. Het Eurosysteem blijft de drie initiatieven die op de markt actief zijn volgen en, waar nodig, van advies voorzien.

Naast de toezeggingen die zijn gedaan door MasterCard en Visa Europa betreffende multilaterale verrekeningstarieven (Multilateral Interchange Fees, hierna MIF), zijn *verdere richtlijnen nodig van de Europese Commissie betreffende de MIF*, eventueel in de vorm van een verordening als laatste redmiddel. Er dienen echter ook andere grote obstakels in het 'SEPA voor betaalkaarten'-dossier te worden verwijderd, vooral met betrekking tot het *scheiden van scheme-beheer- en verwerkingsentiteiten en het creëren van interoperabiliteit tussen scheme-onafhankelijke verwerkers*. Het uitgangspunt van het scheiden van *scheme* en verwerking zou idealiter moeten gelden op ondernemingsniveau. Teneinde interoperabiliteit tussen systeemafhankelijke verwerkers te waarborgen, is de EPC gevraagd om bij zijn besluit van december 2009 te blijven, d.w.z. actualisering van het PE-ACH/CSM-kader en het dienovereenkomstig wijzigen van het SEPA-kader voor betaalkaarten.

Tegelijkertijd constateerde het Eurosysteem vooruitgang bij kaartstandaardisatie, hetgeen een belangrijke factor is voor de verschillende vervolgsenario's in het dossier 'SEPA voor betaalkaarten'. Om goed te kunnen voldoen aan de eisen van belanghebbenden, bestaat er een *sterke behoefte aan directe en afgestemde betrokkenheid van de Europese betaalsector, idealiter vertegenwoordigd door de EPC, in mondiale kaartstandaardiseringsinstanties*. Het Eurosysteem wacht met name nog op concrete

¹ In België 'domiciliëringen' genoemd.

voorstellen voor actievere betrokkenheid van de EPC in het EMVCo en het PCI SSC.

Bovendien zou er *uiterlijk eind 2013 sprake moeten zijn van SEPA-brede licentiëring*, d.w.z. de kaartuitgevende en/of -ontvangende licentienemers zouden de mogelijkheid moeten hebben om in het gehele SEPA actief te zijn en niet slechts in enkele landen of regio's. Wat betreft de veiligheids certificering voor kaarten en betaalautomaten, verwacht het Eurosysteem dat zich een permanente beheerstructuur voor SEPA zal ontwikkelen, en verwacht hij dat de EPC- en CAS²-leden het eens worden over concrete voorstellen.

3 INNOVATIE VAN RETAILBETALINGEN: eSEPA

Gezien de sterke groei in elektronische handel, de daarmee samenhangende groei van online betalingen en groeiende bezorgdheid over de substantiële toename van de fraudecijfers voor kaartbetalingen via internet, *acht het Eurosysteem het zeer noodzakelijk dat binnen het gehele SEPA veilige en efficiënte online betaaloplossingen worden aangeboden*. Hoewel de lange-termijndoelen van het EPC voor e-betalingen in overeenstemming zijn met de verwachtingen van het Eurosysteem, is de geringe vooruitgang die tot dusver op dit terrein door de EPC is geboekt teleurstellend. Het meest veelbelovende initiatief is thans het streven van drie prominente e-betalingsoplossingen die op internetbankieren zijn gebaseerd (eps, iDEAL, giro pay) om een interoperabiliteitstest te doen, met het werk van de EPC op het gebied van e-betalingen als uitgangspunt. Het Eurosysteem ondersteunt deze interoperabiliteitstest en de doelstellingen van de drie *schemes* en verwacht dat de drie *schemes* ontvankelijk zullen zijn voor verzoeken tot deelname van andere sectoren/*schemes*. *Het Eurosysteem moedigt de banksector ten zeerste aan om op dit gebied actief te worden door het leveren van SEPA-brede online e-betalingsoplossingen.*

Het dossier m-betalingen (betalingen via de mobiele telefoon) bevindt zich nog in het beginstadium. De ontwikkeling van wijdverbreide

m-betalingsoplossingen is complexer vanwege het grote aantal belanghebbenden dat hierbij moet worden betrokken. *Het Eurosysteem verwacht dat het theoretische werk van de EPC uiterlijk medio 2012 zal zijn afgerond en er SEPA-brede klantaanbiedingen zullen verschijnen.*

4 VEILIGHEID VAN RETAILBETALINGEN

De veiligheid van retailbetalingen is een belangrijk element in het vertrouwen dat consumenten en bedrijven stellen in SEPA. De op risico gebaseerde aanpak van afzonderlijke banken is mogelijk suboptimaal voor het bereiken van het veiligheidsniveau dat is vereist op geaggregeerd sectorniveau, omdat de tolerantieniveaus voor commercieel risico kunnen verschillen van de tolerantieniveaus voor sociaal risico.

In dit opzicht bieden de geharmoniseerde toezichtaanpak en toezichtnormen voor betalingsinstrumenten van het Eurosysteem een nadere toelichting op de verwachtingen met betrekking tot veiligheidscontroles. In het algemeen zou meer duidelijkheid betreffende de actoren die betrokken zijn bij het vaststellen van veiligheidsvereisten en de vereisten die door deze actoren worden vastgesteld, een positieve werking kunnen hebben op het vertrouwen van het publiek in betalingssystemen en -diensten in Europa. Het Eurosysteem zal derhalve verdere inspanningen ondersteunen die een consensus bevorderen onder alle relevante autoriteiten en marktpartijen over de relevante veiligheidsvereisten (bijv. "two factor authentication", ofwel twee-factor-authenticatie). Het Eurosysteem overweegt verder het opzetten van een forum voor het monitoren van marktontwikkelingen en het bevorderen van verdere harmonisering van veiligheidsverwachtingen binnen Europa.

Het Eurosysteem stimuleert marktpartijen om state-of-the-art maatregelen door te voeren ter verbetering van de informatiebeveiliging

2 CAS staat voor Common Approval Scheme.

en voorkoming van betalingsfraude. Voor betalingen op afstand zouden marktpartijen state-of-the-art verificatie moeten invoeren en daar uiterlijk eind 2012 definitief op moeten overstappen. *In overeenstemming met het standpunt van Europol over de toekomst van de magneetstrip en ter ondersteuning van de inspanningen van de sector om de veiligheid van kaarttransacties te verbeteren door te migreren van de "magneetstrip" naar "EMV-chip"-kaarten, is het Eurosysteem van oordeel dat alle nieuw uitgegeven SEPA-kaarten standaard moeten worden uitgegeven als "chip-only"-kaarten, teneinde te zorgen voor een geleidelijke migratie vanaf 2012.* Als de sector ertoe besluit de magneetstrip om praktische redenen te behouden, dienen alle gegevens die magneetstriptransacties mogelijk maken te worden verwijderd. De sector zal bereid moeten zijn om op verzoek aan de kaarthouder kaarten met 'oude' magneetstrips te bieden zolang er nog steeds regio's buiten SEPA zijn die niet volledig naar EMV zijn gemigreerd.

5 RETAILBETALINGSINFRASTRUCTUREN

Interoperabiliteit tussen infrastructuren dient verder te worden verbeterd en de resterende obstakels moeten worden verwijderd. Het Eurosysteem nodigt alle infrastructuren die in het eurogebied actief zijn en SEPA-conformiteit nastreven uit om een open dialoog aan te gaan ter verwezenlijking van interoperabiliteit. Bovendien nodigt het Eurosysteem de EPC uit om gevolg te geven aan zijn toezegging om in een gestructureerde dialoog te treden met de infrastructuren. Het Eurosysteem verwacht dat SEPA-conformiteit van infrastructuren uiterlijk eind 2012 wordt gerealiseerd.

6 SEPA-MIGRATIE

Ondanks dat er een aantal mijlpalen zijn behaald, heeft de SEPA-migratie als zelfregulerend proces niet de vereiste resultaten bereikt. De deadline van december 2010 die de banksector zichzelf had opgelegd voor de algemene ingebruikname van SEPA-betaalinstrumenten – die door het

Eurosysteem en de Europese Commissie werd ondersteund – zal niet worden gehaald. Morele overredingskracht heeft klaarblijkelijk maar een beperkt effect. Teneinde de realisering van de SEPA-voordelen te waarborgen, *is het noodzakelijk dat de EU-wetgever voor SCT en SDD een wettelijke einddatum voor migratie vastlegt. Het Eurosysteem verwelkomt derhalve het initiatief van de Europese Commissie om door middel van een EU-verordening een einddatum voor migratie op te leggen.*

Ervan uitgaande dat de daadwerkelijke einddatum/einddata voor migratie het resultaat zullen zijn van een gezamenlijk besluit van het Europees Parlement en de EU-Raad krachtens de normale wetgevingsprocedure na het lanceren van een ontwerpverordening van de EU, verwacht het Eurosysteem dat een verplicht tijdschema voor migratie naar SEPA-instrumenten het overgangstempo aanzienlijk zal versnellen, waardoor SEPA, bij voorkeur, vóór eind 2012 kan worden voltooid voor overboekingen en vóór eind 2013 voor automatische incasso's.

Het Eurosysteem raadt aan om bij de herziening in 2012 van Verordening 924/2009 inzake grensoverschrijdende betalingen, de uitfasering van de €50.000-drempel voor gelijkheid van in rekening gebrachte kosten te overwegen.

7 GOVERNANCE VAN RETAILBETALINGEN IN SEPA

De beheerstructuur van SEPA is door het opzetten van de SEPA-Raad verbeterd, waardoor een geformaliseerder betrokkenheid van hooggeplaatste vertegenwoordigers van partijen aan de vraagzijde in de SEPA-dialoog mogelijk wordt. Hij zal tevens helpen om SEPA op een betere manier bij het publiek onder de aandacht te brengen, met als uiteindelijk doel de migratie naar SEPA te vergemakkelijken. De Raad zal als schakel fungeren tussen de nationale SEPA-fora teneinde de strategische besluiten te implementeren die in de verschillende lidstaten zijn genomen.

Het Eurosysteem pleit voor meer betrokkenheid van vertegenwoordigers van eindgebruikers in sommige nationale SEPA-fora om op passende wijze retailbetalingskwesaties en -uitdagingen te bespreken in de vorm van een sociale dialoog. Bovendien moet de SEPA-communicatie naar eindgebruikers worden geïntensiveerd. Dit vereist een gecoördineerde en gerichte aanpak door Europese en nationale autoriteiten, de banksector en de leden van de nationale SEPA-Coördinatiecommissies.

Het Eurosysteem nodigt de EPC uit om zijn governance op het vlak van betalingsinnovatie te versterken, waarbij ontwikkeling en innovatie mogelijk wordt gemaakt zelfs al wordt dit niet ondersteund door een meerderheid van de leden. Als dit niet haalbaar wordt geacht, dient gecoördineerde ontwikkeling en innovatie door belangstellende banken of banksectoren buiten het EPC-kader te worden vergemakkelijkt.

8 CONVERGENTIE VAN CONTANTDIENSTEN IN SEPA

Er is vooruitgang bij de tenuitvoerlegging van maatregelen die zijn opgenomen in de routekaart voor procedurele stappen naar de convergentie van contantdiensten die door nationale centrale banken in het eurogebied worden aangeboden. In juli 2010 heeft de EG een voorstel aangenomen voor een EU-verordening betreffende professioneel grensoverschrijdend transport van eurocontanten over de weg tussen lidstaten van het eurogebied van het eurogebied. De elektronische gegevensuitwisseling met professionele klanten voor deponeringen en opnames van contanten en gemeenschappelijke verpakkingsstandaarden voor gratis chartale baliediensten van nationale centrale banken, zijn thans in ontwikkeling.

INLEIDING

Het Eurosysteem heeft bij de uitoefening van zijn machtiging ter bevordering van de goede werking van betalingssystemen sinds 2002 krachtige steun gegeven aan het opzetten van het Gemeenschappelijk Eurobetalingsgebied (SEPA). Het doel van SEPA is particulieren, ondernemingen en overheden de mogelijkheid te bieden in alle landen van het eurogebied girale eurobetalingen te verrichten vanaf één enkele betaalrekening, daarbij gebruik makend van één enkele set betaalinstrumenten. Dit alles op net zo gemakkelijke, efficiënte en veilige wijze als met nationale betalingen. Wat aanvankelijk begon als een marktgedreven stimulans door de banksector¹ om iets te doen aan de eisen ten aanzien van het beginsel van de gelijkheid van heffingen opgelegd door Verordening (EG) nr. 2560/2001², is aanzienlijk uitgebreid in termen van governance en betrokkenheid van de belanghebbenden. Dit is een logische ontwikkeling, gezien het feit dat SEPA niet alleen een zakelijk project is, maar nauw verbonden is met de politieke en sociale ambitie van een geïntegreerder, concurrerender en innovatiever Europa. Hoewel de harmonisatie van het juridisch kader voor betalingsdiensten door middel van de Richtlijn betalingsdiensten (Payments Services Directive, hierna PSD) is verwezenlijkt, is de harmonisatie van de regels en standaarden uitgevoerd door de banksector. Na de ontwerpfase van het project, die werd gecoördineerd en gepromoot door de Europese Betalingsraad (EPC) – de zelfregulerende instantie op het gebied van betalingsdiensten van de Europese banksector – is het duidelijk geworden dat de daadwerkelijke migratiefase nauwere betrokkenheid vereist van de partijen aan de vraagzijde, alsmede een bredere beheerstructuur en wetgevende steun van de regelgevende instanties.

In zijn 6de SEPA-Voortgangverslag, gepubliceerd in november 2008, constateerde het Eurosysteem dat de motivatie van de marktpartijen voor het project leek te zijn afgenomen. Om deze klaarblijkelijke SEPA-moeheid te overwinnen en het welslagen van het project te garanderen, is het Eurosysteem advies gaan geven over SEPA, niet alleen aan

aanbieders van betalingsdiensten, maar ook aan andere relevante belanghebbenden aan de vraagzijde, zoals bedrijven, overheden, verkopers en consumenten (vertegenwoordigd door hun respectieve verenigingen/organisaties). Dit was gebaseerd op de grondgedachte dat de doelstellingen van SEPA pas ten volle kunnen worden bereikt als alle betrokken partijen hun inspanningen bundelen. Alle belanghebbenden werden uitgenodigd om een actieve rol te spelen in SEPA teneinde te garanderen dat de werkzaamheden die nodig waren voor de tenuitvoerlegging ervan tijdig zouden zijn voltooid en dat volledige migratie kon plaatsvinden.

Sinds de publicatie van het 6de SEPA-Voortgangverslag in november 2008 zijn een aantal belangrijke mijlpalen in het SEPA-project bereikt. De lancering van de SEPA-automatische incasso (SDD) in november 2009, die werd voorafgegaan door het oplossen van een aantal moeilijke kwesties – bijvoorbeeld interbancaire tarifiering, bereikbaarheid en machtigingmigratie – was zo'n belangrijke stap. Andere terreinen waarop vooruitgang is geboekt, zijn standaardisering in het cliënt-naar-bank (C2B) en bank-naar-clieënt (B2C) domein, kaartstandaardisatie, de voltooiing van het Europese E-Factureringsraamwerk (EEIF), en, niet in de laatste plaats, de omzetting en tenuitvoerlegging van de Richtlijn betalingsdiensten (PSD).³

Er zijn echter ook terreinen waarop onvoldoende vooruitgang wordt geboekt. De migratie naar SCT verloopt langzamer dan verwacht, en er blijven enkele punten van zorg betreffende de kaart-*scheme*-, kaartverwerkings- en e-betalingen-dossiers.

- 1 "Euroland: Our Single Payments Area!", Witboek van mei 2002. EPC-verklaring van 17 maart 2005, zie EPC-persbericht, "Transforming Europa's Payments Landscape", 5 april 2005.
- 2 Ingetrokken door Verordening (EG) nr. 924/2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen.
- 3 Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt.

De aanstaande vaststelling van de einddatum (einddata) voor SEPA-migratie voor SCT en SDD in de vorm van een verordening en de oprichting van de SEPA-Raad als een overkoepelend orgaan voor de Europese retailbetalingsmarkt – met een breed scala aan belanghebbenden die zowel de aanbod- als de vraagzijde vertegenwoordigen – zullen er naar verwachting toe bijdragen deze kwesties op te lossen. Ook moet meer aandacht worden besteed aan het waarborgen van de veiligheid van SEPA-betalingen en het creëren van een geharmoniseerd minimumniveau van veiligheid voor retailbetalingen in SEPA, alsmede aan de intensivering van de communicatie over SEPA naar eindgebruikers.

Dit verslag bestaat uit twee delen. In het eerste, inleidende deel wordt SEPA bekeken vanuit de algemene economische, politieke en sociale invalshoek en wordt aangegeven welke voordelen SEPA zal brengen. Het tweede deel gaat dieper in op de verschillende dossiers, waarbij wordt gekeken naar de vooruitgang die in de afgelopen twee jaar is geboekt en waarin adviezen worden gegeven over hoe het verder moet.

SEPA IN DE ALGEMENE ECONOMISCHE, SOCIALE EN POLITIEKE CONTEXT

Vaak worden de SEPA-instrumenten, SEPA-infrastructuur en SEPA-standaarden besproken als afzonderlijke onderwerpen. Wat echter niet moet worden vergeten, is dat SEPA is ingebed in een algemene economische, sociale en politieke context. Met dit in gedachten kan beter worden begrepen wat de verplichtingen en de mogelijkheden van het project zijn.

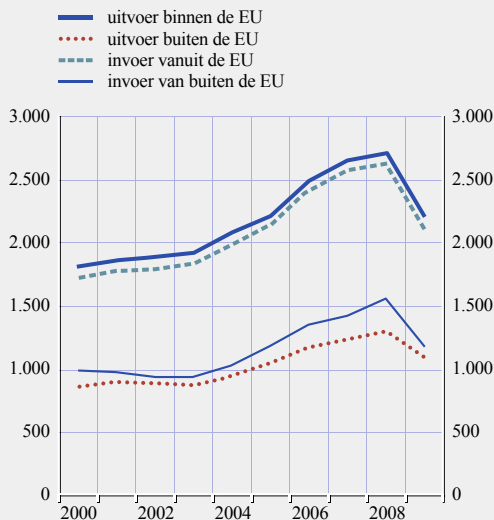
In de afgelopen 50 jaar heeft de toenemende economische integratie krachtige ondersteuning verleend aan de politieke verzoening en sociale stabiliteit in Europa. In 1957 legde het Verdrag van Rome de hoeksteen voor de totstandbrenging van de interne economische markt voor het vrije verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten. In 1992 legde het Verdrag van Maastricht de juridische basis voor de gemeenschappelijke Europese munt. In 1999 werd de (girale) euro ingevoerd, en in 2002 werd dit met de introductie van de eurobankbiljetten en euromunten ook een tastbare realiteit. Vandaag de dag kunnen 330 miljoen Europeanen in 16 landen (17 vanaf 2011) betalen met één enkele valuta, de eurobankbiljetten en euromunten.

Gedurende deze jaren is de handel in goederen en diensten tussen EU-landen volgens een langetermijngemiddelde gegroeid (zie Grafiek 1). Helaas is de financiële integratie ten aanzien van girale betalingen niet in hetzelfde tempo voortgeschreden. Het verrichten van betalingen voor goederen en diensten die grensoverschrijdend worden verhandeld, was omslachtiger en duurder dan het doen van nationale betalingen. Na al die jaren is er nog steeds geen interne markt voor girale betalingen die ons in staat stelt om tegen dezelfde kosten en op dezelfde eenvoudige en efficiënte manier als op nationaal niveau te betalen voor goederen en diensten die in heel Europa worden verhandeld.

De handel in goederen en diensten tussen EU-landen heeft geleid tot een grotere markt voor Europese bedrijven en consumenten. Laatstgenoemden zijn niet meer alleen afhankelijk van hun nationale markten. De creatie van SEPA is bedoeld om hetzelfde

Grafiek 1 Intra- en extra-EU handelsvolumes

(2000-2009; EUR miljoen)

Bron: Eurostat.

Toelichting: De handel in goederen van de EU en haar lidstaten omvat alle goederen die de voorraad materiële grondstoffen van een rapporterende lidstaat doen toenemen of afnemen door binnenkomst (invoer) in of vertrek (uitvoer) uit zijn economisch grondgebied, waaronder goederen voor verwerking. De informatie over de goederen wordt geleverd door een rechtspersoon of natuurlijk persoon.

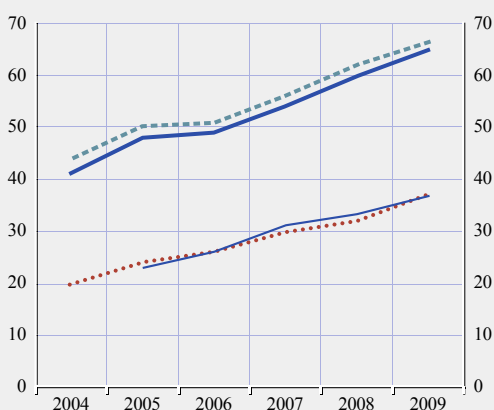
doel voor girale betalingen te bereiken. SEPA zal meer concurrentie opleveren, wat gunstig is voor zowel Europese bedrijven en consumenten, die een grotere keuze zullen hebben en die ook zullen profiteren van de consumentenbescherming die door de PSD wordt versterkt, als voor aanbieders van betalingsdiensten, die in staat zullen zijn om hun producten en diensten aan te bieden in een grotere markt.

Naast Europese integratie, is innovatie de tweede grote stuwende kracht voor verandering. In dit opzicht biedt SEPA veel potentieel dat nog moet worden benut. Het alomtegenwoordige gebruik van mobiele telefoons, chiptechnologie en het internet heeft de manier waarop we communiceren en goederen en diensten kopen grondig veranderd (zie Grafiek 2 en 3). De elektronische handel groeit sterk en heeft nog meer groeipotentieel (zie Grafiek 4). Echter, wanneer het gaat om het betalen voor online of mobiel gekochte goederen/diensten, is de

Grafiek 2 Internettoegang door huishoudens en internetaankopen door individuen in het eurogebied en de EU

(2002-2009; in procenten)

- Internettoegang in EU 27 (percentage huishoudens)
- ... Internetaankopen in EU 27 (percentage individuen)
- - - internettoegang in het eurogebied (percentage individuen)
- internetaankopen in het eurogebied (percentage individuen)

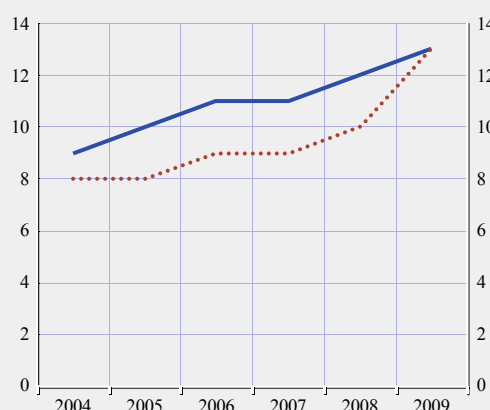
Bron: Eurostat.

Toelichting: Doelpopulatie: De populatie van huishoudens bestaat uit alle huishoudens waarvan tenminste één lid in de leeftijdscategorie 16 t/m 74 jaar valt. De populatie van individuen bestaat uit alle individuen tussen 16 en 74 jaar (sommige landen verzamelen afzonderlijke gegevens voor andere leeftijdscategorieën). Optioneel: individuen van 15 jaar of jonger, of van 75 jaar of ouder.

Grafiek 4 Percentage elektronische verkopen in de omzet van bedrijven in het eurogebied en de EU

(2004-2009; opbrengsten uit verkopen via elektronische netwerken/totale omzet; in procenten)

- EU 27
- ... eurogebied

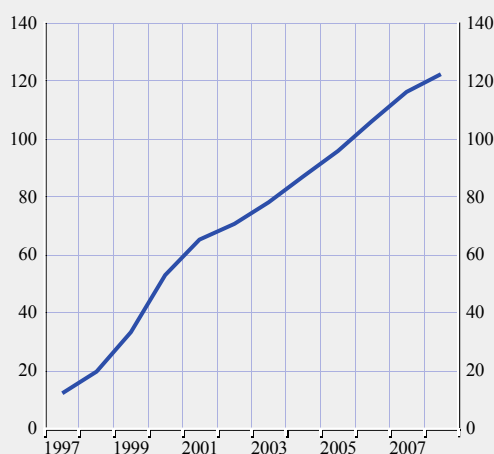

Bron: Eurostat.

Toelichting: De enquêtepopulatie bestaat uit bedrijven met tien of meer werknemers. Het volume aan opbrengsten uit elektronische verkoop wordt gedeeld door de totale omzet.

Grafiek 3 Mobiele telefoon-abonnementen in het eurogebied en de EU

(1997-2008; per 100 inwoners)

Bron: Eurostat.

Toelichting: Deze indicator toont het aantal abonnementen op publieke mobiele-telecommunicatiesystemen met behulp van draadloze technologie in verhouding tot het bevolkingsaantal. Het totaal aantal abonnementen in het land wordt gedeeld door het aantal inwoners van het land en vermenigvuldigd met 100. Actieve "pre-paid"-kaarten worden als abonnement gezien. Een persoon kan meer dan één abonnement hebben.

keuze van de klant in termen van betaalmethode nog beperkt. Hoewel in bepaalde landen enkele innovatieve oplossingen voor specifieke behoeften van de consument beschikbaar zijn, zijn oplossingen voor eurobetalingen binnen heel SEPA nog niet op grote schaal beschikbaar.

In deze context lijkt het erop dat de invloed van het toekomstig consumentengedrag nog steeds wordt onderschat. Er is thans een nieuwe generatie van internet- en mobiele-telefoongebruikers in opkomst. Deze nieuwe gebruikers zullen in toenemende mate op zoek gaan naar nieuwe betaalapplicaties. Zij zullen uiteindelijk een nieuw type consument van financiële diensten worden, en niet aarzelen om een nieuwe generatie van financiële dienstverleners te gebruiken om de diensten te krijgen die zij nodig hebben. De nieuwe generatie zal betalingsdiensten zien vanuit een ander perspectief, en op zoek gaan naar persoonlijke, eenvoudige en veilige diensten die overal en altijd beschikbaar zijn. Als de financiële sector

niet inspeelt op de behoeften en levensstijl van deze nieuwe generatie, kan zij het contact met een belangrijk klantsegment verliezen.

Kort gezegd is SEPA bedoeld om in te spelen op zowel de noodzaak voor integratie van retailbetalingen (d.w.z. het wegnemen van de verschillen tussen nationale en grensoverschrijdende eurobetalingen) als op innovatie (d.w.z. het aanbieden van passende betalingsmethoden voor nieuwe betalingssituaties, bijvoorbeeld e-betalingen voor e-handel, m-betalingen, e-factorering, etc.). Het zal voor aanbieders van betaaldiensten een stimulans zijn tot meer concurrentie, grotere efficiëntie, betere beveiliging en algemene innovatie in de markt voor betalingen. Dit alles kan in potentie bijdragen tot de algemene maatschappelijke welvaart.¹ Het is ook nauw verbonden met de politieke ambitie om te komen tot een geïntegreerder, concurrerender en innovatiever interne Europese markt.²

Uit de omzetting van deze hoge verwachtingen naar eindgebruikersniveau zal blijken hoe consumenten, verkopers, bedrijven en overheden van SEPA zullen profiteren. Consumenten zullen maar één bankrekening en één pas nodig hebben om in heel SEPA eurobetalingen te verrichten. Zij zullen ook kunnen profiteren van innovatieve diensten die het verrichten van betalingen makkelijker maken. Voor verkopers is er een grotere keuze aan aanbieders van kaartverwerkingdiensten, betaalautomaataanbieders en kaart-schemes, en grotere concurrentie tussen deze aanbieders zou tot kostenreductie kunnen leiden. Bedrijven en overheden zullen in staat zijn om hun in euro luidende financiële transacties te centraliseren en kunnen profiteren van de mogelijkheden voor *geautomatiseerde* verwerking van betalingsstromen.

SEPA verdient ook verdere aandacht op micro-economisch niveau. Bij het bespreken van de economische gevolgen van SEPA ligt de nadruk te vaak alleen op de investerings- en migratiekosten. In deze discussie wordt het feit dat het retailbetalingsbedrijf een belangrijke

bron van inkomsten is voor het bankwezen vaak verwaarloosd. De retailbetalingsinkomsten nemen tot 25% van de totale bancaire inkomsten voor hun rekening.³ In tegenstelling tot andere bronnen van inkomsten, hebben zij een betrouwbaar en stabiel karakter. Bovendien bieden retailbetalingsdiensten vaak de basis voor langdurige bank/klantrelaties. Zij vormen het raakvlak tussen de financiële sector en het dagelijkse leven van bijna elk individu en elk bedrijf in Europa.

De financiële crisis – en de daaropvolgende periode van lagere groei en hogere risico's – heeft geleid tot een betere erkenning van het belang van retail banking en retailbetalingen in het genereren van regelmatige en stabiele inkomstenstromen voor de banken. Er is een fundamenteel verband tussen het retailbetalingsbedrijf en de algehele bankprestaties, waaruit blijkt dat de prestaties van banken in landen met ontwikkelder markten voor retailbetalingen beter zijn.⁴ De markt voor retailbetalingen kan er ook toe bijdragen een tegenwicht te bieden aan het populistische debat en de negatieve publiciteit rond banken en bankiers en zodoende tot behoud van het publieke vertrouwen in banken en het financiële systeem.⁵

Ondanks hun stabiele karakter kunnen retailbetalingsinkomsten echter niet als vanzelfsprekend worden beschouwd. Zij staan onder druk vanuit verschillende richtingen: toenemende concurrentie als gevolg van de voortdurende integratie in de Europese markt voor betalingen; substantiële investeringen die nodig zijn om gelijke tred te houden met de

1 Voor een gedetailleerde analyse van de welvaartsimplicaties van SEPA, zie, "SEPA, Efficiency, and Payment Card Competition", ECB Working Paper Nr. 1140, december 2009 door Wilko Bolt en Heiko Schmiedel.

2 Zie voor een gedetailleerde discussie van integratie en innovatie in retailbetalingen: "Retailbetalingen: integratie en innovatie", Gezamenlijke conferentie door de ECB en De Nederlandsche Bank", 25-26 mei 2009.

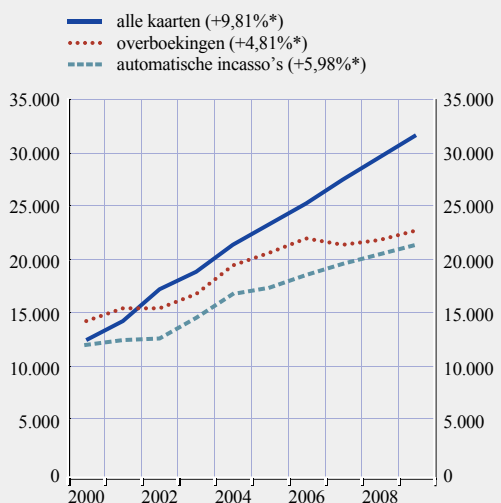
3 Ibid.

4 Ibid.

5 Voor een gedetailleerde analyse van het fundamentele verband tussen het retailbetalingsbedrijf en de algehele bankprestaties, zie, "Return to Retail Banking and Payments", ECB Working Paper Nr. 1135, december 2009 door Iftekhar Hasan, Heiko Schmiedel en Liang Song.

Grafiek 5 Aantal overboekings-, automatische incasso- en kaartbetalingstransacties in de EU

(2000-2009; in miljoenen)

Bron: ECB, Statistical DataWarehouse.
 Toelichting: De percentages vormen het gemiddelde samengeselde groeitempo op jaarbasis (Compound Annual Growth Rate, ofwel CAGR) van de groei van de transacties 2000-09 in de EU. De CAGR wordt berekend met behulp van de volgende formule: $CAGR = (x(t)/x(0))^{(1/t)} - 1$ waarbij t staat voor het aantal jaar en x(t) voor de waarde in het huidige jaar.

behoeften van de klant en de technologische vooruitgang; en een kritischer houding van de mededingingsautoriteiten over kwesties zoals verrekeningstarieven. Ironisch genoeg vloeien een aantal van deze drukfactoren voort uit de invoering van SEPA. Het is daarom niet verwonderlijk dat SEPA door sommige partijen in de financiële sector eerder wordt gezien als een bedreiging dan als een kans.

Aan de andere kant zijn er manieren om de retailbetalingsinkomsten te verhogen door te bezuinigen op operationele kosten, de girale betalingsvolumes te vergroten en innovatieve betalingsdiensten aan te bieden. Dit is waar de positieve effecten van SEPA een rol gaan spelen.

De operationele kosten kunnen worden verlaagd door het realiseren van schaalvoordelen. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat, als vuistregel, bij een verdubbeling van de betalingsvolumes de bedrijfskosten slechts met een derde toenemen.⁶ Bovendien zal de harmonisatie van betaalmiddelen en standaarden

en de uitfasering van ‘oude’, nationale betaalproducten en -systemen verdere efficiëntiewinsten mogelijk maken.

Met niet-contante betalingen kan in heel Europa aanhoudende groei worden gerealiseerd indien alle belanghebbenden in de betalingswaardeketen, dat wil zeggen de aanbieders van betalingsdiensten, verkopers en consumenten, zich volledig op de ontwikkeling en het gebruik ervan toeleggen (zie Grafiek 5). Aanbieders van betalingsdiensten kunnen stimulansen bieden voor het gebruik van niet-contante betaalmiddelen door het beschikbaar stellen van een aantrekkelijk dienstenaanbod voor SEPA-instrumenten.

Het in staat stellen van consumenten en verkopers om een weloverwogen keus te maken door ze beter inzicht te geven in de kostenfactoren die voortvloeien uit de selectie van een bepaald betaalmiddel (bijvoorbeeld contant geld, betaalkaarten en andere e-betalingsinstrumenten) is eveneens van belang. In 2010 is de ECB een project gestart om het algemene inzicht in de kostenefficiëntie van de verschillende betaalmiddelen te verbeteren. Hiertoe verricht de ECB, in nauwe samenwerking met enkele nationale centrale banken van het ESCB, momenteel een studie naar de kosten van retailbetalingen. De algemene doelstelling van het onderzoek is een inschatting en analyse te maken van de maatschappelijke kosten van de verschillende betaalmiddelen. Het onderzoek, dat is gebaseerd op een gemeenschappelijke methodologie, beoogt een consistent en veelomvattend kader vast te stellen waarmee de kosten van de verschillende betaalmiddelen in de Europese landen die deelnemen aan deze studie op valide wijze met elkaar kunnen worden vergeleken.

De migratie naar SEPA heeft het potentieel om de retailbetalingsmarkt in Europa net zo fundamenteel te veranderen als de invoering

⁶ Voor nadere gegevens, zie, “Retailbetalingen: integratie en innovatie”, Gezamenlijke conferentie door de ECB en De Nederlandsche Bank”, 25-26 mei 2009.

van de euro heeft gedaan. Tegelijkertijd is de realisatie van SEPA geen eindig proces. Globalisering en modernisering zullen de Europese retailbetalingsmarkt blijven beïnvloeden, zelfs na afronding van het SEPA-project. Deze ontwikkelingen zullen tot nieuwe eisen en nieuwe mogelijkheden leiden wat betreft het vormgeven van de markt voor retailbetalingen in Europa. Het Eurosysteem zal deze ontwikkelingen nauwgezet blijven volgen en zal blijven fungeren als een katalysator voor verandering.

SEPA VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK

I SEPA-OVERBOEKING EN SEPA-AUTOMATISCHE INCASSO

Het Eurosysteem waardeert hetgeen er onder de hoede van de Europese betalingsraad (EPC) is bereikt door het Europese bankwezen bij het ontwikkelen van de schemes voor SEPA-overboekingen (SCT) en SEPA-automatische incasso's (SDD). De lancering van de SDD in november 2009, waarmee het voor het eerst mogelijk werd grensoverschrijdende automatische incasso's te verrichten, kan als een belangrijke mijlpaal worden beschouwd.

Tegelijkertijd duidt de langzamer-dan-verwachte SEPA-migratie erop dat acceptatie en bereikbaarheid niet genoeg zijn om tijdige migratie te waarborgen. Het onderstreept de noodzaak om SEPA meer onder de aandacht te brengen bij alle gebruikersgroepen en om SEPA hoger op de prioriteitenlijst van grootgebruikers (d.w.z. grote ondernemingen en overheden) te krijgen. Gebruikers van betaaldiensten moeten aantrekkelijke producten aangeboden krijgen, gebaseerd op SCT- en SDD-schemes, rekening houdend met de daadwerkelijke behoeften van consumenten en bedrijven. Er moet nog steeds een financieel bedrijfsmodel voor de lange termijn voor het SDD-systeem worden vastgesteld.

Het Eurosysteem verwacht dat SCT en SDD de overboekings- en automatische-incasso-schemes worden voor het verrichten van eurobetalingen in de EU. Na de einddatum voor SEPA-migratie zullen zij in de plaats treden van 'oude', nationale overboekings- en automatische-incassosystemen voor eurobetalingen.

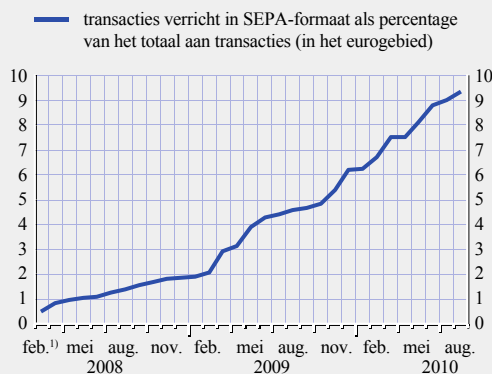
1.1 SEPA-OVERBOEKING (SCT)

Sinds de lancering van de SEPA-overboeking (SCT) in januari 2008, is de acceptatie onder banken van het SCT-scheme hoog. Bijna 4.500 banken, die meer dan 95% van de betaling volume in de EU vertegenwoordigen, houden zich aan het SCT-scheme.

Het Eurosysteem controleert door middel van de SCT-indicator voor het eurogebied de

Grafiek 6 SEPA-overboekingen als percentage van alle overboekingstransacties in het eurogebied

(februari 2008 tot augustus 2010; in procenten)

Bron: ECB.
1) 28 januari – 29 februari 2008.

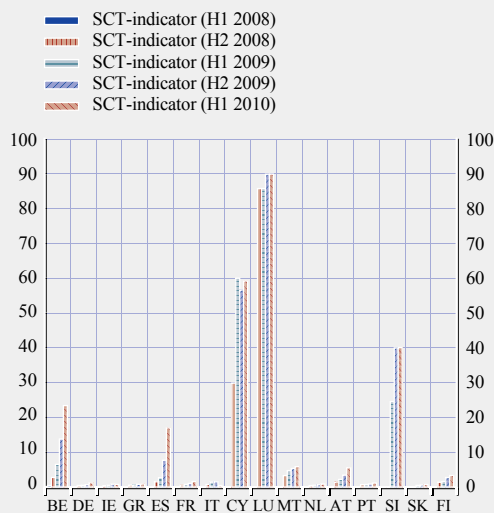
migratie van binnenlandse overboekingen naar SCT.¹ Volgens de indicator is het gebruik van SCT (zie Grafiek 6) sinds de lancering van SCT gestaag gegroeid en neemt in augustus 2010 9,3% van het totale overboekingsvolume voor zijn rekening. Er heeft echter nog geen substantiële versnelling van de groei plaatsgevonden.

Naast het samenstellen van een SCT-indicator voor het eurogebied, beoordeelt het Eurosysteem tevens de acceptatie van SCT op nationaal niveau. De nationale SCT-indicatoren bieden een uitgebreider overzicht van de situatie in elk land met betrekking tot het marktaandeel van de 'oude', nationale producten en SCT. Zij worden elke twee jaar samengesteld en zijn gebaseerd op gegevens afkomstig van een groot aantal

¹ De resultaten worden gepubliceerd op de website van de ECB (<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>). De indicator biedt een redelijke schatting van het gebruik van de SCT. De berekening is gebaseerd op de geaggregeerde gegevens van de volgende verrekennings- en afwikkelingsinfrastructuren/systemen gevestigd in het eurogebied: CEC; RPS; Dias; Iberpay; SIT/CORE; BI-COMP; JCCTransfer; Equens; STEP.AT; SIBS; Bankart; Euro SIPS en STEP2. Transacties die worden verzonden via koppelingen tussen infrastructuren zijn uitgesloten om dubbelstellingen te voorkomen. Ook uitgesloten van de resultaten zijn de "on us"-transacties (overboekingen tussen rekeningen bij dezelfde bank), evenals transacties die bilateraal tussen banken of via correspondentbanken zijn verrekend.

Grafiek 7 SEPA-overboekingen als percentage van alle overboekingstransacties in de afzonderlijke eurolanden

(halfjaarlijkse gegevens H1 2008 tot H1 2010; in procenten)

Bron: ECB.
Toelichting: Gegevens worden halfjaarlijks verzameld. H1 en H2 verwijzen naar respectievelijk de eerste en tweede helft van het jaar.

bronnen.² Uit de nationale SCT-indicatoren (zie Grafiek 7) blijkt dat de acceptatie van de SCT op nationaal niveau sterk varieert. Uit de meest recente cijfers voor de eerste helft van 2010 blijkt dat de SCT-migratieresultaten in de helft van de landen van het eurogebied nog steeds marginaal zijn. Slechts in twee landen, Luxemburg en Cyprus, is voldoende kritische massa bereikt, d.w.z. een cijfer hoger dan 50%. In drie andere landen, Slovenië, België en Spanje, zijn dubbelcijferige resultaten voor de nationale SCT-indicatoren behaald.

Uit een in 2009 door de Europese Commissie³ verrichte analyse blijkt dat het gebruik van SCT door de overheid in Luxemburg, Slovenië en België aanzienlijk hoger was dan in de andere lidstaten. Dit onderstreept de cruciale rol die SCT's kunnen spelen bij de verwezenlijking van kritische massa voor SEPA-betalingen. In de overige landen lag het SCT-migratietempo van overheden in 2009 echter onder het gemiddelde nationale SCT-tempo of zelfs op nul. Overheden waren in 2008 en 2009 algemeen gezien dus

traag bij de migratie naar SEPA. In plaats van het goede voorbeeld te geven en als een van de eersten de SEPA-betalingsinstrumenten te gaan gebruiken, waren de meeste overheden nog steeds bezig met de planning voor SEPA in plaats van de daadwerkelijke invoering ervan. Toch zijn er signalen dat de acceptatie van SEPA in de publieke sector in 2010 aan het toenemen is. Dit blijkt uit een stijgend aantal migratie-einddata, hetzij vastgesteld door de centrale overheid of door de afzonderlijke overheden. De meeste van deze einddata zijn echter streefdata gebaseerd op een schatting van de marktontwikkeling en/of afhankelijk van het bereiken van een bepaalde kritische massa van SEPA-betalingen.

Over het algemeen heeft de banksector de zelfopgelegde doelstelling – die door het Eurosysteem in zijn 6de SEPA-Voortgangsverslag werd gedeeld en er op neer kwam dat de migratie naar SCT-transacties tegen het einde van 2010 kritische massa had moeten bereiken – niet gehaald. Ondanks de hoge acceptatiecijfers, zijn de werkelijke migratieresultaten gemeten naar betalingsvolume teleurstellend. Het is duidelijk dat acceptatie en bereikbaarheid niet voldoende om de migratie naar SEPA te waarborgen. Van cruciaal belang zijn enerzijds de bevordering van het SCT-gebruik en de dienstverlening van banken, en anderzijds de voorbereiding van gebruikers, met name van de grootgebruikers in de publieke en private sector (bijvoorbeeld de

2 De resultaten worden gepubliceerd op de website van de ECB (<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>). De methodologie die wordt toegepast bij het verzamelen en samenstellen van de indicatoren, is zodanig gedefinieerd dat zij betrouwbare cijfers oplevert en vergelijkingen tussen landen mogelijk maakt. Meer specifiek moesten de indicatoren een aanzienlijk deel van de in een land geïnitieerde overboekingstransacties (ongeveer 80%) dekken. Gezien het feit dat clearing- en verrekeningsmethoden tussen landen verschillen, werden de nationale SCT-indicatoren samengesteld uit gegevens over transacties verwerkt door de clearing- en verrekeningsmechanismen (CSM), de bilaterale clearing van transacties tussen twee kredietinstellingen, correspondentenbanken, alsook de verwerking van zogeheten "on-us"-transacties, d.w.z. transacties tussen rekeningen bij dezelfde bank.

3 Zie het "Second annual progress report on the state of SEPA migration in 2009", Europese Commissie, 2009.

belastingdienst, socialezekerheidsinstellingen, pensioenfondsen, nutsbedrijven of telecommunicatiebedrijven). Dit geldt des te meer voor de SEPA-automatische incasso.

1.2 SEPA-AUTOMATISCHE INCASSO

De SEPA-automatische incasso (SDD) werd in november 2009 gelanceerd. De Europese betalingsraad (EPC) heeft twee SDD-schemes opgezet: het SEPA-kern-scheme voor automatische incasso's en het SEPA-automatische-incasso-scheme voor bedrijven (B2B), beide met een e-machtigingsmogelijkheid.⁴ Een derde SDD-scheme, het SEPA-automatische-incasso-scheme voor vaste bedragen, wordt thans besproken op EPC-niveau.

Net als met de SCT, volgt het Eurosysteem de migratie van binnenlandse automatische incasso's naar de SDD via de SDD-indicator voor het eurogebied,⁵ die is gebaseerd op dezelfde methodologie als de SCT-indicator. Het is niet verrassend dat de resultaten over de eerste paar maanden na de lancering van de SDD vrij matig waren, uitkomend op ruim onder 1%.

Deze matige resultaten doen niets af aan het belang van de invoering van SDD. Dat was een grote prestatie, want er kwam voor het eerst een betaalinstrument beschikbaar dat voor zowel nationale als grensoverschrijdende automatische incasso's in het hele SEPA-gebied gebruikt kan worden. Het is eveneens een prestatie, omdat de ontwikkeling van SDD een relatief lang en ingewikkeld proces is geweest. Het multilaterale verrekeningstarief (MIF), de blijvende geldigheid van bestaande automatische-incassomachtigingen voor gebruik met SDD, de bereikbaarheid van banken voor SDD en de veiligheidskenmerken van SDD zijn allemaal kwesties gebleken die moeilijk zijn op te lossen.

Voorlopig heeft Verordening (EG) nr. 924/2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen,⁶ waarin de verrekeningstarieven voor grensoverschrijdende en nationale automatische-incassotransacties vóór 1 november 2012 zijn vastgelegd,⁷ een einde gemaakt aan de

ingewikkelde discussie over het multilaterale verrekeningstarief voor SDD. Voor grensoverschrijdende automatische-incassotransacties geldt een multilateraal verrekeningstarief van € 0,088, tenzij een lager multilateraal verrekeningstarief is afgesproken tussen de betreffende aanbieders van betalingsdiensten. De banksectoren waarvoor reeds een verrekeningstarief voor nationale incassotransacties bestaat, mogen dit tarief ook op nationaal niveau voor SDD-transacties toepassen.

Voorafgaand aan de goedkeuring van de verordening in september 2009, hebben de ECB en de Europese Commissie in maart 2009 een gezamenlijke verklaring afgelegd over het toekomstige SDD-bedrijfsmodel. Dit verduidelijkte het standpunt van de Europese Commissie dat een algemeen geldend multilateraal verrekeningstarief per transactie voor nationale en SEPA-automatische-incassotransacties tot na oktober 2012 noch gerechtvaardigd lijkt, noch verenigbaar is met de EU-mededingingsregels. De dialoog tussen de EPC en de Europese Commissie over een SDD-bedrijfsmodel voor de lange termijn heeft tot dusver niet geleid tot een geheel bevredigend resultaat. In juni 2009 heeft de EPC besloten dat deelnemers aan het SDD-scheme de mogelijkheid hebben om bilaterale kostendelingsovereenkomsten te sluiten. De Europese Commissie en de ECB zouden een actievere rol van de EPC op dit belangrijke gebied op prijs hebben gesteld, en achten het nog steeds noodzakelijk dat de financiële sector meer duidelijkheid krijgt over dit gevoelige onderwerp.

4 De e-machtigingsoptie biedt de mogelijkheid tot afgifte van machtigingen gecreëerd via het gebruik van elektronische kanalen. Het is gebaseerd op internetbankierdiensten aangeboden door de debiteurenbanken. De debiteur kan gebruik maken van zijn internetbankiergegevens. Er zijn geen extra identificatiemiddelen noodzakelijk. De e-machtigingsoplossing is een optionele dienst die banken hun klanten kunnen aanbieden.

5 De resultaten worden gepubliceerd op de website van de ECB <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>.

6 Verordening (EG) nr. 924/2009 van het Europees Parlement en van de Raad van 16 september 2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen in de Gemeenschap en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2560/2001.

7 Ibid., artikel 6 en 7.

Aangezien de verordening betreffende grensoverschrijdende betalingen slechts een tijdelijk tarifieringsmodel voor automatische incasso's biedt tot 1 november 2012, verwacht de financiële sector tegelijkertijd dat de Europese Commissie - na haar raadpleging van november 2009⁸ over de kwestie - richtlijnen geeft over de tarifieringsregels voor SDD op de lange termijn ten voorkoming van bezorgdheid over concurrentie.

De kwestie van het waarborgen van de blijvende geldigheid van bestaande automatische-incassomachtigingen voor gebruik met SDD is in alle eurogebiedlanden behalve Duitsland opgelost, hetzij door omzetting van de PSD in nationale wetgeving of door een overeenkomst tussen de belanghebbenden. In Duitsland is een gemeenschappelijke oplossing nog steeds hangende. De verwachting is echter dat het voorstel voor SEPA-migratie-einddata via wetgeving een prikkel zal zijn voor de Duitse wetgever en marktpartijen om dit probleem op te lossen.⁹

In aanvulling op de papieren machtigingen, biedt SDD de mogelijkheid tot afgifte van machtigingen gecreëerd door het gebruik van elektronische kanalen - de zogenaamde e-machtigingen. De e-machtigingsoplossing is gebaseerd op internetbankierdiensten, en de debiteur kan gebruik maken van zijn/haar internetbankiergegevens. De e-machtigingsoplossing kan interessant zijn voor zowel grootgebruikers als online verkopers. In 2010 heeft de EPC voor banken alle noodzakelijke voorwaarden geschapen om deze dienst aan te bieden. De Portugese banken waren de eersten die met een e-machtigingsproef begonnen. Hoewel de e-machtigingsoplossing een optionele dienst zal zijn die banken hun klanten aanbieden, moedigt het Eurosysteem banken aan - op basis van de ervaring die is opgedaan met de e-machtigingsproef - om te beginnen met het aanbieden van dit machtigingsproces. Dit zal SDD-acceptatie door betalers en begunstigden waarschijnlijk vergroten en nieuwe mogelijkheden voor e-betalingsdiensten bieden.

In vergelijking met SCT is het aantal banken dat zich aan SDD heeft geconformeerd vanaf het begin kleiner geweest. Dit is te wijten aan het feit dat sommige nationale banksectoren - Spanje, Nederland, Portugal, Frankrijk en Slovenië - hebben besloten de invoering van SDD tot 2010 uit te stellen. Finse banken stelden voor het Finse automatische-incasso-*scheme* te vervangen met diensten op basis van e-facturen en SEPA-overboekingen. Op de startdatum hadden 2.607 banken zich aangemeld voor de nieuwe *schemes*; 2.366 van deze banken hadden zich voor zowel het SDD-kern- als het SDD-B2B-*scheme* aangemeld.

Aangezien een beperkt en/of onduidelijk bereik een migratiebelemmering vormt voor crediteuren, is volledige bereikbaarheid nog crucialer voor SDD dan voor SCT. Dit is de reden waarom bereikbaarheid voor basis automatische-incassotransacties vanaf 1 november 2010 verplicht is gemaakt voor de banken die momenteel automatische incasso's in euro aanbieden op nationaal niveau.¹⁰ Zoals echter is aangetoond voor SCT, zullen acceptatie en bereikbaarheid niet genoeg zijn om de migratie naar SEPA te waarborgen. Als banken niet actief hun SEPA-dienstenaanbod vermarkten en als automatische-incassocrediteuren niet overstappen van nationale automatische-incassoproducten naar SDD, zal de verplichte bereikbaarheid van de debiteurenrekeningen geen groot effect hebben op het volume van verwerkte SDD-transacties. Gebruikers dienen er met name vanuit te kunnen gaan dat SDD op zijn minst een vergelijkbaar beschermingsniveau aan debiteuren biedt als dat waaraan zij gewend zijn in de nationale automatische-incasso-*schemes*. Grootgebruikers dienen bij alle nieuwe aanmeldingen uit de publieke en private sector SDD-machtigingen in plaats van oude machtigingsvormen aan debiteuren aan te bieden.

8 IP/09/1666: "Antitrust: Commission consults on draft guidance for Single Euro Payments Area (SEPA) Direct Debit scheme."

9 Zie Hoofdstuk 6.3 van dit verslag getiteld "Verordening inzake einddatum SEPA-migratie".

10 Ibid., artikel 8.

Hoewel het ontwerp van SDD grotendeels is gebaseerd op succesvolle nationale automatische-incasso-schemes, moet worden benadrukt dat het om een echt nieuw betalings-scheme gaat. Zoals voor elk nieuw betaalinstrument, is er daadwerkelijk behoefte aan het vergroten van het klantvertrouwen. Het spreekt voor zich dat zowel SDD als nationale automatische incasso's moeten voldoen aan de wettelijke eisen, zoals vastgesteld door de PSD. In sommige gebieden overtreft SDD de vereisten van de PSD ter bevordering van het klantvertrouwen. Wat echter moet worden erkend, is dat feitelijke en waargenomen veiligheid niet altijd samenvallen, met name op een gevoelig terrein als betalingsdiensten.

Het Europees Parlement en de Raad van de EU hebben bij herhaling benadrukt dat ervoor moet worden gezorgd dat de SEPA-instrumenten aan de werkelijke behoeften van gebruikers voldoen en niveaus van prijs, service, veiligheid en garanties bieden die ten minste gelijk zijn aan die van de bestaande nationale betaalinstrumenten.¹¹ Deze opvatting wordt sterk ondersteund door de verschillende gebruikersorganisaties, met name in relatie tot SDD.

Om het welslagen van de SDD-migratie te garanderen, is het belangrijk dat de EPC (als SDD-schemebeheerder) en de betalingsdienstaanbieders die SDD-diensten aanbieden, de bezorgdheid onder gebruikers snel wegnemen. Dit is met name van groot belang voor consumenten die gewend waren aan het debiteurenmachtigingsproces (debtor mandate flow, of DMF)¹² in plaats van het crediteurenmachtigingsproces (creditor mandate flow, of CMF)¹³, dat wordt gebruikt in het SDD-kern-scheme. Deze gebruikers moeten worden gerustgesteld dat ze kunnen migreren naar SDD-diensten en verzekerd blijven van een vergelijkbaar niveau van bescherming en garanties als waaraan zij gewend zijn in de nationale automatische-incasso-schemes. Het Eurosysteem waardeert de beslissing van de EPC van maart 2010 tot het opnemen van een optie in het SDD-Rulebook waarmee debiteurenbanken de mogelijkheid hebben om

informatie uit te wisselen over de machtiging tussen de bank van de crediteur en de bank van de debiteur alvorens de eerste (of eenmalige) incasso wordt geïnd. Op basis van deze informatie zal de debiteurenbank de bankcoördinaten en de geschiktheid van de rekening voor ontvangst van automatische incasso's kunnen controleren voorafgaand aan de eerste inning. Deze optie zal naar verwachting worden opgenomen in de 2011-editie van het SDD-Rulebook.

Het Eurosysteem moedigt betalingsdienstaanbieders die automatische-incassodiensten in euro aanbieden ten zeerste aan gebruik te maken van de optie, die vooral belangrijk is voor landen die momenteel gebruik maken van het DMF-model. Bovendien worden betalingsdienstaanbieders aangemoedigd om, op verzoek van de debiteur, de nodige aandacht te geven aan het bieden van aanvullende mogelijkheden die de andere bezwaren van consumentenverenigingen zouden wegnemen en daarmee het consumentenvertrouwen in SDD-diensten verder zouden vergroten. Dergelijke aanvullende mogelijkheden zouden bijvoorbeeld kunnen bestaan uit de validatie van de geavanceerde machtigingsinformatie (Advanced Mandate Information, ofwel AMI) bij de debiteur vóór de automatische-incasso-inning via elektronische kanalen die reeds worden gebruikt voor bank-naar-klant interactie (bijvoorbeeld internetbankieren, geldautomaten, sms'en), de mogelijkheid van het limiteren van automatische-incasso-inningen tot een bepaald bedrag en/of een bepaalde periodiciteit en de blokkering (negatieve lijst) en/of machtiging (positieve lijst) van specifieke crediteuren.

In een brief van maart 2010 hebben de Europese Commissie en de ECB de EPC in zijn rol als SDD-scheme-beheerder en namens zijn scheme-deelnemers gevraagd voldoende aandacht te

11 Bijvoorbeeld in de Ecofin-conclusies van 1 december 2009.

12 De debiteur geeft de machtiging voor de automatische incasso aan zijn/haar bank, hetzij rechtstreeks, hetzij via de crediteur. De machtiging wordt opgeslagen door de bank van de debiteur.

13 De debiteur geeft de machtiging voor de automatische incasso aan de crediteur. De machtiging wordt opgeslagen door de crediteur.

geven aan deze aanvullende mogelijkheden en te beoordelen of en zo ja, hoe deze rechtstreeks zouden kunnen worden opgenomen in het SDD-kern-*Rulebook*. Het Eurosysteem herhaalt hier dit verzoek, omdat het tijdig aanbieden van deze mogelijkheden SDD nog aantrekkelijker voor de consument zou maken en voordelen zou opleveren voor de Europese economie als geheel.

1.3 VEREISTEN VOOR CONCREET DIENSTENAANBOD GEBASEERD OP SCT EN SDD

De lessen die uit de trager dan verwachte migratie naar SCT zijn geleerd, wijzen op de noodzaak gebruikers bewuster te maken van SEPA en SEPA hoger op de lijst van prioriteiten voor bedrijven en overheden te krijgen. Zoals reeds benadrukt in de verwachtingen van het Eurosysteem ten aanzien van SEPA (zie ook Hoofdstuk 6.2), die werden gepubliceerd in maart 2009¹⁴ en die vandaag de dag nog grotendeels opgaan, dient een aantrekkelijk dienstenaanbod met betrekking tot SCT en SDD beschikbaar te worden gesteld aan de gebruikers, rekening houdend met de werkelijke behoeften van consumenten en bedrijven. De initiëring van SEPA-betalingen moet ten minste zo makkelijk worden als de initiëring van nationale betaalinstrumenten. Het Eurosysteem verwacht dat aanbieders van betalingsdiensten hun particuliere klanten hetzelfde serviceniveau (bijv. betaalopdrachten) en dezelfde toegangskanalen voor SEPA-instrumenten aanbieden als voor nationale betaalinstrumenten (bijvoorbeeld internetbankieren). Er moet worden gegarandeerd dat alle gegevens worden doorgegeven aan de ontvangende bank (behalve in gevallen waarin de begunstigde uitdrukkelijk de ontvangende bank vraagt om niet alle informatie doorsturen of nationale wetten verbieden gevoelige gegevens door te geven, zoals adresgegevens). Mits er geen juridische belemmeringen zijn op nationaal niveau, moeten aanbieders van betalingsdiensten de BIC en het IBAN gemakkelijk herkenbaar maken voor hun klanten, bijvoorbeeld door ze op een voor de hand liggende plaats te zetten op het bankafschrift, op de interface voor

internetbankieren en - in de landen waar op betaalkaarten bank- en rekeningaanduidingen staan - op betaalkaarten. Evenzo dienen crediteuren, zoals reeds vermeld in Verordening (EG) nr. 924/2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen¹⁵, hun BIC en IBAN niet alleen op grensoverschrijdende, maar ook op alle binnenlandse facturen en voorgedrukte betaalformulieren te vermelden.

Voortbouwend op de kern-SEPA-instrumenten, zou optionele aanvullende diensten (Additional Optional Services, ofwel AOS), dat wil zeggen de uitbreiding van de regels en standaarden omschreven in de *scheme rulebooks* door een banksector, nuttig kunnen zijn bij het inspelen op de eisen van de klant. De financiële sector dient zorgvuldig op de ontwikkeling van AOS (gericht op kwaliteitsverbetering van SEPA-instrumenten) toe te zien en, voor zover mogelijk, dit te coördineren, teneinde nieuwe versnippering van diensten op zowel geografisch als banksectorniveau te voorkomen. Het Eurosysteem deelt de mening van de EPC dat AOS noch de interoperabiliteit van de *schemes* in gevaar dient te brengen, noch concurrentiebelemmeringen dient op te werpen. AOS maakt deel uit van de markt en dient te worden opgezet en te evolueren op basis van marktbehoeften. Vervolgens kan de EPC veelgebruikte AOS-functies opnemen in het *scheme* via de *change-management*processen die zijn opgenomen in de “Scheme management internal rules” (SMIR) van de EPC. Het Eurosysteem is echter van mening dat het in het belang van de EPC, als *scheme*-eigenaar, zou moeten zijn om een actievare rol te spelen in het AOS-proces en niet alleen kennis te nemen van de gepubliceerde AOS en te reageren op klachten die bij zijn Scheme Management Committee (SMC) onder de aandacht zijn gebracht, maar ook om te controleren of de voorgestelde AOS voldoet aan de essentiële

14 Zie <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2009/html/pr090327.en.html>.

15 Verordening (EG) 924/2009 van het Europese Parlement en van de Raad van 16 september 2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen in de Gemeenschap en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2560/2001.

kenmerken van de *schemes* teneinde inconsistenties te voorkomen. De EPC moet ook proberen om vergelijkbare AOS-initiatieven die zijn ontwikkeld of vastgesteld door de verschillende sectoren samen te voegen in een AOS, ondersteund door verschillende sectoren. Om dit te kunnen doen, is het noodzakelijk om het concept en het beheer van AOS verder te verduidelijken, en in het bijzonder de rol van de EPC in dit proces. Teneinde de AOS-initiatieven die ofwel in de planningsfase zitten of klaar zijn transparanter te maken, dient de EPC niet alleen te voorzien in links naar de beschrijvingen van AOS-initiatieven op de verschillende sectorwebsites (die zeer divers zijn wat betreft de mate van detail en structuur), maar ook een gestructureerde database aan te leggen, die gemakkelijk toegankelijk moet zijn via de website van de EPC en die mogelijkheden zou moeten bieden voor zoekfunctionaliteiten. In tegenstelling tot de het eigen aanbod van betalingsdienstenaanbieders, dient het product-/dienstenaanbod van sectoren in het klant-naar-bank (C2B) domein via dezelfde kanalen openbaar te worden gemaakt om redenen van transparantie.

In het algemeen moet de financiële sector ervoor zorgen dat de verwachte verbetering in kwaliteit via AOS geen nieuwe versnippering van betaalinstrumenten op geografisch of sectorniveau veroorzaakt.

Een andere voorwaarde om SEPA aantrekkelijk te maken voor met name zakelijke klanten en overheden, is het bieden van een dienst die gemeenschappelijke berichtstandaarden omvat, niet alleen in het interbancaire verkeer, maar ook in de C2B-(klant-naar-bank) en B2C(bank-naar-klant)-domeinen. De EPC heeft richtlijnen vrijgegeven voor de implementatie van de SEPA-*schemes* waarin wordt geadviseerd hoe de ISO 20022 XML-standaarden moeten worden gebruikt voor de initiëring en transmissie van en rapportage over betalingen. Om banken te helpen controleren of hun implementatie van de ISO 20022 XML-standaarden in overeenstemming is met de richtlijnen van de EPC, heeft SWIFT (op verzoek van de EPC)

Technical Validation Subsets (TVS) geleverd. De EPC erkent dat deze TVS in technische termen (schema's) slechts een transcriptie zijn van de richtlijnen voor de implementatie en dat sommige gebruiksregels in de implementatierichtlijnen niet konden worden gereproduceerd in de TVS-schema's. Dit laat echter ruimte voor interpretatie en leidt tot verschillende uitkomsten, hetgeen tot uitdrukking komt in de opkomst van conversiediensten voor XML-standaarden die in verschillende landen zijn geïmplementeerd.

Deze versnippering kan worden verholpen door de richtlijnen aan te vullen met verplichte validatie-subsetschema's en uitgebreide steekproefgegevensbestanden. Daarom nodigt het Eurosysteem de EPC uit om te helpen meer duidelijkheid te verschaffen door bindende validatie-subsetschema's en steekproefgegevensbestanden vast te stellen. Bovendien dient de acceptatie van ISO 20022 XML-berichten gespecificeerd binnen de SEPA-subset en in lijn met de nieuwe, bindende validatie-subsetschema's verplicht te worden gesteld.¹⁶

Naast gestandaardiseerde betalingsinitiëring en -transmissie, is gestandaardiseerde B2C-rapportage nodig om volledige *straight-through*-verwerking mogelijk te maken. De EPC heeft een aanbeveling opgesteld over hoe SCT- en SDD-betalingsgegevens kunnen worden weergegeven in elektronische klantrapportage in overeenstemming met de ISO-rapportagestandaarden. Deze aanbeveling geeft aan welke velden van het betalingsinitiëeringsbericht corresponderen met welke velden van de rapportageberichten. Het Eurosysteem analyseerde de EPC-oplossing en kwam tot de conclusie dat de *mapping* van specifieke datavelden voor SCT en SDD een haalbare oplossing is voor de korte termijn. Hoewel deze aanpak niet in interoperabiliteit voorziet tussen rapportages van betalingsdienstenaanbieders en

¹⁶ Bijvoorbeeld zonder XML-syntactische wisselingen, waaronder herbenoeming van 'root'-elementen, 'container placement' of naamruimtwisselingen.

klantinterfaces, maakt de acceptatie van ISO 20022 XML het gemakkelijker rapportages van betalingsdienstaanbieders en klantinterfaces aan te passen dan in de huidige nationale omgeving. Op de korte termijn kan het ook de migratie van zakelijke klanten naar SEPA vergemakkelijken. Voor de lange termijn echter, is de meest wenselijke vervolgstap een implementatierichtlijn die de inhoud van het bericht gedetailleerd beschrijft.

Ten slotte, verwacht het Eurosysteem van zowel betalingsdienstaanbieders als overheden dat zij het goede voorbeeld geven door een verwijzing

naar de SEPA-criteria op te nemen in de tekst van hun aanbestedingen. Betalingsdienstaanbieders en overheden zouden actief gebruik moeten maken van de SEPA-instrumenten om hun leveranciers te betalen en salarisbetalingen te verrichten, zelfs voordat ze daartoe worden gemachtigd door een in regelgeving vastgelegde einddatum voor migratie naar SEPA, of (in het geval dat ze betalingen niet zelf verrichten) een betalingsdienstaanbieder te kiezen die SEPA betalingsdiensten levert. Als de desbetreffende rekeningen bij dezelfde instelling worden aangehouden, dienen IBAN-codes in plaats van oude rekeningaanduidingen te worden gebruikt.

Kortom, de vereisten voor een concreet dienstenaanbod op basis van SCT en SDD zijn de volgende:

- De financiële sector dient de ontwikkeling van aanvullende optionele diensten (AOS) gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de SEPA-instrumenten nauwgezet te volgen en, voor zover mogelijk, te coördineren om nieuwe versnippering van diensten op zowel geografisch als sectorniveau te voorkomen;
- Om de transparantie te vergroten, dient de EPC een gestructureerde, doorzoekbare databank op te zetten met informatie over AOS en het product- en dienstenaanbod van de sector. De databank moet gemakkelijk toegankelijk zijn via de website van de EPC;
- De EPC dient versnippering in berichtstandaarden te voorkomen door het vaststellen van bindende validatie-subsetschema's en steekproefgegevensbestanden;
- De acceptatie door betalingsdienstaanbieders van ISO 20022 XML-berichten gespecificeerd binnen de SEPA-subset en in lijn met de nieuwe, bindende validatie-subsetschema's dient verplicht te worden gesteld voor SEPA-betalingen;
- Nu de EPC de laatste hand legt aan de voorbereidingen voor de e-machtigingsoptie in SDD, worden banken gestimuleerd om dit machtigingsproces aan te bieden, dat waarschijnlijk de acceptatie van SDD door betalers en begunstigden zal vergroten en nieuwe mogelijkheden voor e-betalingsdiensten zal scheppen;
- Een implementatierichtlijn voor gestandaardiseerde B2C-rapportage, die de berichtinhoud gedetailleerd beschrijft en voorziet in een geharmoniseerde structuur van klantrapportage, is de lange-termijnoplossing voor gestandaardiseerde B2C-rapportage die het Eurosysteem het meest wenselijk acht;
- Zowel betalingsdienstaanbieders als overheden dienen het goede voorbeeld te geven door een verwijzing naar de SEPA-criteria op te nemen in de tekst van hun aanbestedingen.

2 KAARTEN

De ontwikkeling van een additioneel Europees kaart-scheme verloopt aanzienlijk langzamer dan gehoopt. Desalniettemin is het pleidooi van het Eurosysteem voor een additioneel Europees kaart-scheme als noodzakelijk element ter realisering van een concurrerende kaartmarkt nog steeds actueel. Het Eurosysteem blijft de drie initiatieven die op de markt actief zijn volgen en, waar nodig, van advies voorzien.

Naast de toezeggingen die zijn gedaan door MasterCard en Visa Europa betreffende multilaterale verrekeningstarieven (hierna MIF), zijn verdere richtlijnen nodig van de Europese Commissie betreffende de MIF, eventueel in de vorm van een verordening als laatste redmiddel. Er dienen echter ook andere grote obstakels in het 'SEPA voor betaalkaarten'-dossier te worden verwijderd, vooral met betrekking tot het scheiden van scheme-beheer en verwerkingsentiteiten en het creëren van interoperabiliteit tussen scheme-onafhankelijke verwerkers. Het uitgangspunt van het scheiden van scheme en verwerking zou idealiter moetengelden op ondernemingsniveau. Teneinde interoperabiliteit tussen systeemafhankelijke verwerkers te waarborgen, is de EPC gevraagd om bij zijn besluit van december 2009 te blijven, d.w.z. actualisering van het PE-ACH/CSM-kader en wijziging van het SEPA-kader voor betaalkaarten.

Tegelijkertijd constateerde het Eurosysteem vooruitgang bij kaartstandardisatie, hetgeen een belangrijke factor is voor de verschillende vervolgsenario's in het dossier 'SEPA voor betaalkaarten'. Om goed te kunnen voldoen aan de eisen van belanghebbenden, bestaat er een sterke behoefte aan directe en afgestemde betrokkenheid van de Europese betaalsector, idealiter vertegenwoordigd door de EPC, in mondiale kaartstandardiseringsinstanties. Het Eurosysteem wacht met name nog op concrete voorstellen voor actievere

betrokkenheid van de EPC in het EMVCo en het PCI SSC.

Bovendien zou er uiterlijk eind 2013 sprake moeten zijn van SEPA-brede licentiëring, d.w.z. de kaartuitgevende en/of -ontvangende licentienemers zouden de mogelijkheid moeten hebben om in heel SEPA actief te zijn en niet slechts in enkele landen of regio's. Wat betreft de veiligheidscertificering voor kaarten en betaalautomaten, verwacht het Eurosysteem dat zich een permanente beheerstructuur voor SEPA zal ontwikkelen, en verwacht hij dat de EPC- en CAS-leden het eens worden over concrete voorstellen.

2.1 ADDITIONELE EUROPESE KAART-SCHEMES

Het Eurosysteem propageert samen met andere Europese autoriteiten al een aantal jaren het idee dat het SEPA-proces ten minste één additioneel kaart-scheme - met zijn wortels en wettelijke basis in Europa - zou moeten voortbrengen. Gezien het feit dat de Europese kaartmarkt groot genoeg is om concurrentie met consolidatie en schaalvergroting te combineren, verwacht het Eurosysteem dat een extra kaart-scheme goed zou kunnen functioneren in aanvulling op - en in concurrentie met - de twee schemes die reeds breed geaccepteerd en gewaardeerd zijn op Europees niveau, namelijk VISA Europa en MasterCard. Het Eurosysteem is daarom van mening dat een additioneel Europees kaart-scheme een noodzakelijk element is voor de realisatie van een concurrerende markt voor betaalkaarten in SEPA.

Verschillende nationale kaart-schemes hebben gekozen voor *co-branding* met VISA Europe en MasterCard teneinde SEPA-conformiteit te waarborgen. *Co-branding* is een noodzakelijke tussenoplossing totdat er meer keuzemogelijkheden ontstaan via additionele kaart-scheme(s). Anders bestaat het risico dat de overgrote meerderheid van de banken hun nationale schemes zouden opgeven en een van de twee schemes kiezen die reeds actief zijn

op pan-Europees niveau. Dit zou betekenen dat er minder keuze en minder concurrentie op *scheme*-niveau is - in het nadeel van Europese consumenten en verkopers - en minder inspraak in het *scheme*-beheer voor Europese banken.

Een nieuwe Europees kaart-*scheme* zou zowel economische als politieke voordelen kunnen brengen. Economisch gezien, zou het de efficiëntie en relatief lage vergoedingen kunnen handhaven die momenteel worden geboden door een aantal nationale *schemes*. Het zou de concurrentie tussen kaart-*schemes*, tussen de verwerkers en tussen banken versterken, en zo de keuze vergroten voor kaarthouders, verkopers en banken. Op politiek niveau kan het zorgen voor diversiteit in kaart-*scheme*-beheer en in *scheme ownership*-modellen. Dienovereenkomstig bestaan er risico's als - in samenhang met de uitfasering van de nationale *schemes* - de poging om een Europees kaart-*scheme* vast te stellen zou mislukken: verlies aan efficiëntie en van de relatief lage tarieven, minder keuze voor de kaarthouders, verkopers en banken, minder diversiteit in kaart-*scheme*-beheer en *scheme ownership*-modellen.

Op dit moment zijn er drie initiatieven bezig met het creëren van een additioneel Europees kaart-*scheme*: de Euro Alliance of Payment Schemes (EAPS), Monnet en PayFair. Elk van de initiatieven heeft een eigen aanpak. De EAPS streeft naar het koppelen van een aantal bestaande ATM- en POS-*schemes*. Monnet, een initiatief van de Europese banken, onderzoekt de mogelijkheden voor het opzetten van een nieuw kaart-*scheme*. PayFair, een bankonafhankelijk initiatief, wil ook een nieuw *scheme* opzetten. Het Eurosysteem staat in nauw contact met alle drie de initiatieven, houdt er toezicht op en begeleidt hen, waar nodig. Alle initiatieven bevinden zich nog in een zeer vroeg stadium. De kritische succesfactoren zijn: het leiderschap van de sturende entiteiten, de steun van banken en de acceptatie door gebruikers, in het bijzonder detailhandelaren en consumenten. Sommige banken zullen aarzelingen hebben om

zich bij een van de nieuwe initiatieven aan te sluiten, hetzij omdat de vereiste investeringen als te hoog worden beschouwd, omdat zij een afwachtende houding hebben, of omdat ze het gevoel hebben beter af te zijn met een van de internationale *schemes*.

Er is al gedurende geruime tijd veel aandacht besteed aan de discussie rond de multilaterale verrekeningstarieven (MIF). Ondanks de toezeggingen die zijn gedaan door MasterCard¹⁷ ophetpunt van multilaterale verrekeningstarieven voor grensoverschrijdende EER-transacties (zowel debet- als creditkaarten), en Visa Europa¹⁸ betreffende verrekeningstarieven voor debetkaarten voor grensoverschrijdende EER-transacties en nationale transacties in enkele lidstaten, is de uitkomst van deze discussie voor enkele belanghebbenden nog niet geheel duidelijk. Banken beschouwen de MIF als een belangrijk onderdeel van de businesscase voor kaart-*schemes*. Vandaar dat de onzekerheid over de MIF een belemmering kan vormen voor investering in een nieuw *scheme*. Het Eurosysteem deelt de mening dat er ruimte is voor meer duidelijkheid op dit gebied en zou het dus op prijs stellen als de Europese Commissie kan bijdragen aan het verschaffen van meer helderheid op dit gebied. Met sturing in de vorm van een verordening als ultima ratio. Er zou zelfs kunnen worden overwogen dit in de vorm van een verordening inzake verrekeningstarieven te doen, zoals in Australië is gebeurd.

De focus op mogelijke inkomstenstromen uit verrekeningstarieven zou echter kunnen hebben geleid tot een situatie waarin te weinig aandacht werd besteed aan de operationele kosten, die naar beneden zouden kunnen worden gebracht door meer harmonisatie en standaardisatie op het vlak van betaalkaarten. Bovendien zouden

17 Zie "Antitrust: Commissioner Kroes takes note of MasterCard's decision to cut cross-border multilateral interchange fees (MIFs) and to repeal recent scheme fee increases", Persbericht van 1 april 2009, IP/09/515.

18 Zie "Settlement on Visa debit interchange fees aids SEPA", Persbericht van 26 april 2010.

de stimulans van het SEPA voor Kaarten en het additionele Europese *scheme* een positief effect kunnen hebben op het aantal kaartbetalingen en mogelijk kunnen resulteren in een verdere verlaging van de verwerkingskosten van contant geld voor banken en verkopers.

Verder is het interessant op te merken dat, terwijl de opkomst van ten minste één Europees kaart-*scheme* nog steeds niet is gegarandeerd, landen zoals Rusland en India van plan zijn om het voorbeeld van China te volgen, dat in 2002 zijn eigen kaart-*scheme* heeft ingevoerd (China Union Pay). Hoewel de politieke, economische en concurrentieomgeving in vergelijking met de EU natuurlijk heel anders is, gelden de belangrijkste argumenten achter deze initiatieven ook voor de Europese ambities, namelijk het streven naar meer efficiëntie en meer keuzemogelijkheden voor de gebruikers te scheppen door het bevorderen van concurrentie en tevens actief in te spelen op de specifieke behoeften van de eigen betalingsmarkt.

2.2 SCHEIDEN VAN KAART-SCHEMES EN VERWERKINGS-ENTITEITEN

Het beginsel om *scheme*-beheerfuncties van verwerking te scheiden, hetgeen een van de belangrijkste eisen is van het SEPA-kader voor betaalkaarten, is een belangrijk element in de totstandbrenging van een concurrerende markt voor betaalkaarten in SEPA. Kaart-*scheme*-deelnemers moeten vrij zijn om hun verwerkings-, clearing- en verrekeningsdienstverleners te kiezen. Na de lancering van het SEPA-kader voor betaalkaarten in januari 2008 waren echter twijfels gerezen over de vraag of alle kaart-*schemes* hun verwerkingsactiviteiten effectief hebben gescheiden van hun *scheme*-beheerfuncties. Sommige nationale banksectoren en/of kaart-*schemes* hebben deze zaken naar eigen inzicht gescheiden. Dit geldt ook voor internationale kaart-*schemes*. De manier waarop de scheiding is doorgevoerd in de praktijk, is vaak onderwerp van kritiek bij concurrerende *schemes* en verwerkers. Andere nationale banksectoren hebben hun verwerkingsentiteiten verkocht aan grotere bedrijven.

Om de situatie te verbeteren geeft het Eurosysteem, in zijn rol als katalysator, nadere adviezen betreffende het beginsel van de scheiding van kaart-*schemes* en verwerkingsentiteiten. Deze adviezen schetsen het ideale scenario voor het scheiden van kaart-*schemes* en verwerkingsentiteiten. Idealiter moet het beginsel van het scheiden van kaart-*schemes* en verwerkingsentiteiten worden toegepast op ondernemingsniveau, waaronder, in het bijzonder, de operationele scheiding, scheiding van informatie, financiële/boekhoudkundige scheiding, scheiding van commerciële aangelegenheden en juridische scheiding (deze beginselen worden nader toegelicht in het volgende kader). De eis om juridische scheiding door te voeren kan echter alleen worden opgelegd door de betreffende regelgever.

In dit ideale scenario dient er naast de scheiding tussen *scheme*-beheerfuncties en uitgevende¹⁹ en ontvangende verwerking²⁰, ook een scheiding te zijn tussen kaart-*scheme*-beheerfuncties en de centrale transactieverwerking²¹.

Als het eigenaarschap van het *scheme* en de verwerkingsentiteiten wordt gedeeld, bijvoorbeeld in een holdingstructuur, moet het scheidingsbeginsel van toepassing zijn op de beheerregelingen voor de groep van entiteiten.

Het Eurosysteem erkent het feit dat de verschillende in het ideale scenario afgebakende elementen voor de scheiding tussen *schemes* en verwerkingsentiteiten kostbaar kunnen zijn en moeilijk te implementeren voor de bestaande organisaties.

19 Bijvoorbeeld machtigingsverwerking tussen *switch* en uitgevende bank, en processen zoals de productie en personalisatie van kaarten, en de communicatie met kaarthouders, bijvoorbeeld in de vorm van bankafschriften.

20 Bijvoorbeeld een machtigingsverwerking tussen verkoper en *switch*, en processen zoals levering van betaalautomaten, beheer van betaalautomaten en/of het *hosten* van betaalautomaten.

21 *Switching*, clearing en verrekening, alsmede waardedoevoegende diensten die met deze functies verband houden.

OPERATIONELE SCHEIDING

Scheme- en verwerkingsentiteiten dienen gescheiden te werken, zowel op technisch als personeel niveau. Technische scheiding betekent dat het *scheme* en de verwerkingdiensten geen gemeenschappelijke technische infrastructures moeten delen. Personele scheiding betekent dat het *scheme* en de verwerkingdiensten verschillende medewerkers en verschillende managers in dienst moeten hebben. Personele en bestuurlijke scheiding dient er vooral voor te zorgen dat:

- de ene entiteit geen zeggenschap heeft over de doelstellingen en regels van de andere;
- er geen zeggenschap of invloed door de ene entiteit kan worden uitgeoefend over of op de andere.

De operationele scheiding wil niet zeggen dat afzonderlijke kaart-*schemes* geen minimumeisen mogen stellen, met name met betrekking tot bedrijfszekerheid en veiligheidsbeheer, of betreffende verwerkers die transacties verwerken in de respectieve *schemes*.

Operationele scheiding betekent ook dat kaart-*schemes* geen voorkeursbehandeling mogen geven aan bepaalde verwerkingsentiteiten en vice versa. De diensten van de kaart-*schemes* zouden op een neutrale wijze moeten worden aangeboden aan alle in aanmerking komende verwerkingsentiteiten zonder daarbij een specifieke verwerkingsdienst te bevoordelen en vice versa.

SCHEIDING VAN INFORMATIE

Er mag geen sprake zijn bevoorrechte informatiestromen tussen het *scheme* en de verwerkingsdiensten. Dit betreft bijvoorbeeld aanstaande wijzigingen van regels in het *scheme* (met inbegrip van toepasselijke regels betreffende verrekeningstarieven), netwerktestgegevens of netwerkcertificeringssystemen die een specifieke verwerker in een bevoorrechte positie zouden brengen.

Het moet duidelijk zijn dat een verwerker niet moet worden verplicht om informatie te verstrekken aan een ander *scheme* anders dan die welke strikt noodzakelijk is voor het veiligheidsbeheer van het *scheme*, waarbinnen ook gegevens over specifieke individuele transacties nodig kunnen zijn, of om redenen van berekening van *scheme*-transactievolumes, waarbij alleen geaggregeerde gegevens nodig zouden zijn. Informatie met betrekking tot transacties uitgevoerd met andere *schemes* (bijvoorbeeld in het geval van *co-branded*-kaarten) mag nooit worden geëist door een *scheme*.

FINANCIËLE/BOEKHOUDKUNDIGE SCHEIDING

Kaart-*schemes* en verwerkingdiensten dienen aparte winst- en verliesrekeningen en balansen te hebben. Er mogen tussen hen geen financiële stromen lopen anders dan voor de betaling van niet-discriminatoire tarieven die kunnen gelden tussen *schemes* en verwerkers. De financiën moeten afzonderlijk worden beheerd en op een zakelijke basis berusten.

Deze financiële/boekhoudkundige scheiding moet zorgen voor de financiële onafhankelijkheid van kaart-*schemes* en (centrale) verwerkingsentiteiten en dient iedere mogelijkheid van

kruissubsidiëring uit te sluiten. Kruissubsidiëring tussen de *scheme*-laag en de verwerkingslaag moet worden uitgesloten, omdat het bijvoorbeeld een specifieke verwerkingsentiteit in staat kan stellen diensten aan te bieden tegen lagere prijzen dan die welke zonder kruissubsidiëring zouden gelden. Het kan een specifiek *scheme* tevens in staat stellen kortingen te geven op basis van inkomsten uit de verwerkingsentiteit die (deels) gegenereerd worden uit de verwerking in marktsegmenten die dit *scheme* worden afgeschermd van concurrentie op verwerkingsgebied.

COMMERCIEËLE SCHEIDING

De kaart-*schemes* en verwerkingsentiteiten moeten noch worden aangeboden als een gecombineerde dienst (bijv. geen productbundeling), noch afhankelijk worden gemaakt van elkaar (bijv. wanneer bepaalde *scheme*-regels voor de *scheme*-deelnemers slechts ten volle worden toegepast als een bepaalde (centrale) verwerker wordt gebruikt). Er mogen geen prikkels worden gegeven om het gebruik van beide te combineren.

JURIDISCHE SCHEIDING

Kaart-*schemes* en verwerkingsentiteiten dienen als afzonderlijke rechtspersonen te functioneren. Dit is essentieel om er voor te zorgen dat:

- een contractuele verplichting van het kaart-*scheme* niet ook van toepassing is op de verwerkingsentiteit en vice versa;
- een entiteit kan niet aansprakelijk worden gehouden voor de handelingen van de andere entiteit;
- het voor een derde partij mogelijk is een contractuele relatie aan te gaan met het kaart-*scheme* en de verwerkingsentiteit afzonderlijk, zonder gedwongen te worden zich aan beiden te verbinden.

Zoals reeds besproken in de 6de SEPA-Voortgangsverslag, zijn de eisen voor de scheiding van *scheme* en verwerker in de eerste plaats gericht op vierpartijkaart-*schemes*, maar dienen ook zoveel als mogelijk van toepassing te zijn op driepartijkaart-*schemes*. Kaart-*schemes* die echter zowel aan uitgifte- als ontvangstverwerking doen binnen hun eigen entiteit, en driepartijkaart-*schemes* met licentienemers (gezien het feit dat de licentienemer alleen een contractuele relatie met het kaart-*scheme* heeft), dienen te worden vrijgesteld van scheiding van *scheme* en verwerker. Zoals vermeld in de PSD, zijn kaart-*schemes* die zowel uitgifte- als ontvangstverwerking doen binnen hun eigen entiteit, alsmede dergelijke *schemes* met licentienemers, vrijgesteld van de opentoeegangscriteria. Het Eurosysteem zou echter graag meer transparantie zien van de driepartij-

schemes betreffende hun bedrijfsmodellen en licentiecriteria. Bovendien zou een licentienemer de mogelijkheid moeten hebben om met een uitgifte- of ontvangstverwerker van zijn/haar keuze te werken. Het *scheme* zou alleen de machtiging, clearing en verrekening met betrekking tot het *scheme* zelf moeten kunnen beperken. Ten aanzien van een SEPA-brede licentie, dienen licentienemers uiterlijk eind 2013 niet langer te worden beperkt tot enkele landen of regio's maar de mogelijkheid te krijgen actief te zijn in heel SEPA.

2.3 SEPA-CONFORMITEIT VAN KAART-SCHEMES

In maart 2009 heeft het Eurosysteem de criteria gepubliceerd voor de SEPA-conformiteit van kaart-*schemes*. Kaart-*schemes* die willen worden beschouwd als SEPA-conform, dienen aan de criteria te voldoen die zijn opgenomen in de SCF van de EPC evenals de criteria opgenomen in de

publicatie getiteld “The Eurosystem’s view of a SEPA for Cards” van november 2006.

Teneinde de gewenste transparantie te bereiken, verwacht het Eurosysteem van de kaart-*schemes* die er naar streven aan de SEPA-conformiteitscriteria te voldoen dat zij een zelfbeoordeling uitvoeren en deze voor het publiek beschikbaar maken op hun respectieve websites.

Tot op heden hebben de volgende kaart-*schemes* zelfbeoordelingen op hun websites gepubliceerd en hebben deze ter beschikking gesteld van de betreffende centrale bank: Activa (SI); American Express, Bancomat/PagoBancomat (IT); Cartes Bancaires (FR); Euro 6000 (ES); Girocard (DE); Karanta (SI); LaserCard (IE); MasterCard, Multibanco (PT); PIN (NL); Servired (ES); Sistema 4B (ES) en Visa.²²

Andere kaart-*schemes* die van plan zijn SEPA-conform te worden, wordt verzocht hun zelfbeoordelingen uit te voeren en te publiceren. Bovendien dienen zelfbeoordelingen die al zijn gepubliceerd indien nodig te worden bijgewerkt.

Op basis van deze zelfbeoordelingen en andere ontvangen feedback, en rekening houdend met de wijzigingen in de SCF van de EPC en andere relevante ontwikkelingen in de markt voor kaart-*schemes*, zal het Eurosysteem de SEPA-conformiteitscriteria en het referentiekader (Terms of Reference, ofwel ToR) herbeoordelen indien dit nodig wordt geacht.

In deze context verwelkomt het Eurosysteem het feit dat de EPC vastbesloten is de naleving van SCF te beoordelen en te bewaken.

2.4 OPZETTEN VAN EEN KADER VOOR HET VERWERKEN VAN KAARTTRANSACTIES

In het 6de SEPA-Voortgangsverslag, pleitte het Eurosysteem er voor dat de efficiëntie bij de verwerking van SCT/SDD enerzijds en kaartbetalingen anderzijds zou kunnen worden versterkt door het gebruik van dezelfde berichtstandaarden (ISO 20022 XML) en dezelfde infrastructuren. Om de kloof te dichten

die er bestaat tussen de strategische visie van de EPC voor banken, kaart-*schemes* en verwerkers, tot uitdrukking gebracht in het SCF, en de realiteit van meerdere kaart-*schemes*, meerdere banken en meerdere verwerkers, heeft het Eurosysteem gepleit voor de ontwikkeling van een kader voor de verwerking van kaarttransacties. In een tweede stap werden de relevante infrastructuren uitgenodigd om een technisch interoperabiliteitskader voor SEPA-conforme kaartbetalingsverwerking te ontwikkelen.

De plenaire vergadering van de EPC beloofde in december 2009 om het PE-ACH/CSM-kader te actualiseren teneinde kaarttransacties er in onder te brengen en een kleine taskforce op te zetten. Er is voorlopig echter geen vooruitgang te bespeuren. Als gevolg daarvan zijn ook de follow-upwerkzaamheden die de infrastructuren zouden moeten verrichten, nog niet begonnen.

Om de werkzaamheden een impuls te geven, nodigt het Eurosysteem de EPC uit zich te houden aan zijn besluit van december 2009 om het PE-ACH/CSM-kader te actualiseren en het SEPA-kader voor betaalkaarten dienovereenkomstig te wijzigen. Bovendien zou de EPC een dialoog moeten starten met alle SCF-conforme kaart-*schemes*, verwerkers, *acquirers* en uitgevers om inzicht te krijgen in de implementatie van geharmoniseerde bedrijfsregels en -standaarden in hun eigen regels en diensten. Tegelijkertijd is voorgesteld dat standaardisatie-initiatieven zouden moeten werken aan machtigings- en clearingberichtstandaarden. De infrastructuren zouden vervolgens moeten komen of beginnen met een technisch interoperabiliteitskader. Vervolgens zal het Eurosysteem kijken naar SEPA-conformiteitscriteria voor de kaartinfrastructuren.

2.5 KAARTSTANDAARDISATIE

Het Eurosysteem verwelkomt het feit dat dankzij de oprichting van de EPC Cards Stakeholders Group (CSG) de verdeling van

²² Zie ook <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/compliance/html/index.en.html>.

verantwoordelijkheden in kaartstandaardisatie duidelijker is geworden. Het CSG, dat in oktober 2009 is gestart, bestaat uit vertegenwoordigers van vijf sectoren: banken/betalingsinstellingen; kaart-schemes, verwerkers, fabrikanten van kaarten en betaalautomaten; en detailhandelaren. Het wordt mede-voorzeten door de EPC en een vertegenwoordiger van de detailhandelaren. Terwijl de EPC verantwoordelijk blijft voor de strategische visie en bedrijfsregels voor kaarten, richt de CSG zich op de functionele, veiligheids- en procedurele vereisten. De CSG heeft het onderhoud en de ontwikkeling van het SEPA Cards Standardisation Volume – Book of Requirements overgenomen, dat streeft naar harmonisatie van de functionele en veiligheidsvereisten voor kaartdiensten.

Het Eurosysteem verwacht van de EPC dat hij duidelijkheid verschaft over alle standaarden die momenteel worden gebruikt en/of in ontwikkeling zijn voor *end-to-end* kaarttransacties (POS en geldautomaten) en een aanbeveling doet over welke standaarden zullen worden gebruikt voor SEPA. De feitelijke ontwikkeling van de implementatiestandaarden en -specificaties behoort tot de verantwoordelijkheid van standaardisatie-initiatieven in de verschillende domeinen (kaart-naar-betaalautomaat, betaalautomaat-naar-acquirer, acquirer-naar-uitgever, en verificatie en type-goedkeuring). Verschillende standaardisatie-initiatieven werken momenteel aan implementatiestandaarden voor de vastgestelde domeinen, zoals CIR TWG,²³ EPAS,²⁴ Berlin Group²⁵ en ISO. Hoewel vooruitgang is geboekt met de ontwikkeling van implementatiespecificaties, zijn echter verdere inspanningen noodzakelijk voor de brede implementatie ervan. Wat betreft het SEPA-veiligheidscertificatiekader, zijn de implementatiespecificaties voor de veiligheidscertificering ontwikkeld door CAS.²⁶ Het Eurosysteem verwelkomt de werkzaamheden en de lopende proef. De beheeraspecten van het SEPA-veiligheidscertificeringskader en een certificatie-beheerorgaan zijn goedgekeurd door de EPC, maar de concrete details zijn nog

onderwerp van discussie. Het Eurosysteem verwacht dat zich een permanente beheerstructuur zal ontwikkelen en is in afwachting van concrete voorstellen overeengekomen door EPC- en CAS-leden.

De verschillende onderdelen van de werkzaamheden op het vlak van kaartstandaardisatie hebben duidelijk gemaakt dat om te voldoen aan de eisen van de Europese belanghebbenden, er een sterke behoefte aan directe en gecoördineerde participatie van de Europese betaalsector, idealiter vertegenwoordigd door de EPC, in het werk van mondiale kaartstandaardisatieorganen. Afgezien van de meer legalistische aspecten van deze kwestie moet niet worden vergeten dat een gebrek aan invloed op het bestuur ook leidt tot een gebrek aan invloed op de inhoud van de standaarden/specificaties. De meest negatieve ervaring hiermee betreft de PCI SSC- specificaties voor betaalautomaten (voorheen bekend als de PCI PED, nu PCI PTS) en voor dataopslag (PCI DSS). Deze standaarden houden geen rekening met de specifieke kenmerken van transacties die worden verwerkt in EMV-migratielanden, waardoor deze (Europese) landen verplicht zijn extra investeringen te doen. Met betrekking tot EMVCo, is het vooral het gebrek aan vooruitgang op het vlak van

23 De CIR (Common Implementation Recommendations) Technical Working Group is een open standaardisatie-initiatief van EMV-implementeerders in Europa en fungeert als een technische referentiegroep voor de Europese EMV Gebruikersgroep en de Europese leden van de EMVCo-Raad van Adviseurs.

24 EPAS (Electronic Protocols Application Software) is een niet-commercieel initiatief, gelanceerd in Europa dat beoogt een reeks gegevensprotocollen te ontwikkelen die moeten worden toegepast in een punt van interactie (point of interaction, POI)-omgeving. Het project gaat zich bezig houden met het betaalautomaatbeheerprotocol, verkopertoepassingsprotocol en ontvangersprotocol.

25 De Groep van Berlijn is een initiatief van momenteel 23 grote spelers in de kaartindustrie die een gemeenschappelijke set van standaarden hebben gedefinieerd voor de uitvoering van de kaarttransactieverwerking tussen ontvangers en uitgevers in Europa.

26 CAS (Common Approval Scheme) is een initiatief voor de harmonisatie van de veiligheidsvereisten en certificatieprocessen voor kaarten en betaalautomaten. Het werd in 2004 opgericht door Europese kaartsystemen. Momenteel nemen een aantal Europese goedkeuringsorganen (d.w.z. PAN Nordic Card Association, de Britse Cards Association) ook deel, net als diverse internationale kaart-schemes (American Express, MasterCard en VISA).

contactloze en mobiele-betalingstoepassingen dat laat zien dat aan Europese eisen niet wordt voldaan, aangezien dit werk op het niveau van internationale kaart-schemes wordt gedaan en niet wordt gestimuleerd binnen EMVCo.

Bijgevolg moedigt het Eurosysteem de EPC aan een aantal concrete voorstellen te doen voor een actiever betrokkenheid van de EPC in EMVCo en het PCI SSC. Als alternatief zou een goed gecoördineerde vertegenwoordiging van Europese kaart-schemes rechtstreeks betrokken moeten worden bij deze twee organisaties.

3 INNOVATIE VAN RETAILBETALINGEN: ESEPA

Gezien de sterke groei in e-handel, de bijbehorende groei in online-betalingen, en de groeiende bezorgdheid over de aanzienlijke stijging van de fraudecijfers voor kaartbetalingen op het internet, ziet het Eurosysteem een reële behoefte aan veilige en efficiënte online-betaaloplossingen voor heel SEPA. Hoewel de langetermijndoelstellingen van de EPC voor e-betalingen in lijn zijn met de verwachtingen van het Eurosysteem, is de trage vooruitgang die door de EPC op dit gebied tot dusver is geboekt teleurstellend. Op dit moment is het meest veelbelovende initiatief het streven van de drie vooraanstaande e-betalingsoplossingen op basis van internetbankieren (eps, iDEAL, Giropay) om een interoperabiliteitstest te doen, daarbij de werkzaamheden van de EPC op e-betalingsgebied als uitgangspunt nemend. Het Eurosysteem steunt deze test en de ambities van de drie schemes en verwacht dat de drie schemes openstaan voor verzoeken van andere sectoren/schemes indien zij zouden willen deelnemen. Bovendien moedigt het Eurosysteem de banksector ten zeerste aan op dit gebied activiteiten te ontplooiën door het bieden van SEPA-brede online e-betalingsoplossingen.

Het dossier m-betalingen bevindt zich nog in een beginstadium. Het grote aantal belanghebbenden dat erbij moet worden betrokken, maakt de ontwikkeling van brede m-betalingsoplossingen complexer. Het Eurosysteem verwacht dat de EPC zijn theoretische werkzaamheden uiterlijk

medio 2012 zal afronden, en dat de initiatieven die zijn/zullen worden gelanceerd op dit gebied, in overeenstemming worden gebracht met het theoretische werk van de EPC om versnippering te voorkomen en om de ontwikkeling naar een SEPA-breed klantaanbod mogelijk te maken.

3.1 AFBAKENING VAN ONLINE E-BETALINGEN EN M-BETALINGEN

E-betalingen kunnen ruim worden gedefinieerd als betalingen die elektronisch worden geïnitieerd, verwerkt en ontvangen. Sinds de jaren negentig heeft het succes van het internet de noodzaak gecreëerd van adequate betaalinstrumenten die de aankoop van digitale of fysieke goederen en diensten via het internet mogelijk maken. Deze vormen van online geïnitieerde betalingen worden over het algemeen aangeduid met “e-betalingen”. Vanwege het ontbreken van een adequaat dienstenaanbod van banken, zijn er nieuwe dienstenaanbieders in het strijdperk getreden. De ontwikkeling van specifieke betalingsmechanismen voor de online-wereld is een logisch gevolg van het succes van e-handel.

Online e-betalingen zijn betalingen waarvoor de betalingsgegevens en de betalingsopdracht online worden doorgegeven en bevestigd (dat wil zeggen via het internet) tussen de klant en zijn/haar aanbieder van betalingsdiensten in de loop van de online-aankoop van digitale of fysieke goederen en diensten bij een webverkoper.

De definitie sluit betalingen uit die slechts door de betaler zijn geïnitieerd via zijn/haar internetbankiertoepassing (dat wil zeggen zonder te zijn geïntegreerd in het proces van online winkelen). Daarom zou een overboeking die werd ingediend door de betaler in zijn/haar internetbankiertoepassing bijvoorbeeld niet worden beschouwd als een online e-betaling volgens deze definitie. Hetzelfde geldt voor de traditionele offline-betalingen, bijvoorbeeld verzending onder rembours. Om dezelfde reden wordt de (elektronische) betaling van een online factuur (Electronic Bill Presentment & Payment,

EBPP) niet beschouwd als een e-betaling omdat er geen gelijktijdig online-winkelproces plaatsvindt.

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het apparaat (pc, laptop, netbook, mobiele telefoons) en/of de servicetechnologie die wordt gebruikt voor toegang tot het internet. *Zolang de betalingsgegevens worden verzonden en bevestigd via het internet, wordt het gezien als een online e-betaling en niet als m-betaling.*

Het succes van mobiele telefoons is ongekend in de geschiedenis van innovaties en overtreft zelfs het succes van het internet. In een toenemend aantal landen is het aantal mobiele telefoons nu al groter dan het bevolkingsaantal. Bovendien zijn mobiele telefoons niet alleen een fenomeen in de geïndustrialiseerde landen maar zijn zij ook wijdverspreid in de ontwikkelingslanden. Het vaak geciteerde voorbeeld van mensen die meer geneigd zijn om hun portemonnee te vergeten dan hun mobiele telefoon, samen met de technologische mogelijkheden van de mobiele telefoon, maken dat de ontwikkeling van betalingmechanismen op basis van de mobiele telefoon een vlucht heeft genomen - voor zowel de online als de fysieke wereld.

M-betalingen zijn betalingen waarvoor de betalingsgegevens en de betalingsopdracht worden doorgegeven en/of bevestigd via mobiele communicatie- en datatransmissietechnologie (bijv. spraaktelefonie, sms of Near Field Communication - NFC) via een mobiel apparaat tussen de klant en zijn/haar betalingsdienstaanbieder in de loop van een online of offline aankoop van diensten, digitale of fysieke goederen. M-betalingen worden geïnitieerd, bevestigd en/of ontvangen via een mobiel apparaat met behulp van een toetsenpaneel of een touchscreen (voor mobiele betalingen op afstand) of het activeren van contactloze radiotechnologieën, zoals NFC of Bluetooth (voor mobiele contactloze betalingen).

M-betalingen kunnen verder worden onderverdeeld in contactloze betalingen

en betalingen op afstand. Bij contactloze betalingen zijn de betaler en de begunstigde (of de betaalautomaten van begunstigde, bijvoorbeeld verkoopautomaten, parkeermeters, en kaartjesautomaten voor het openbaar vervoer) op dezelfde locatie (om welke reden zij ook vaak worden aangeduid als “nabijheidsbetalingen”). Voor betalingen op afstand is dit doorgaans niet het geval.

De definitie sluit contactloze kaartbetalingen uit (die ook gebruik maken van NFC-technologie) die niet worden geïnitieerd door een mobiel apparaat maar door middel van een betaalkaart. Betalingen die zijn samengesteld op basis van de definitie van online e-betalingen, d.w.z. betalingen die het internet gebruiken als transmissiekanaal, worden niet aangemerkt als m-betalingen, zelfs als ze worden uitgevoerd met een mobiele telefoon. Deze verduidelijking lijkt nodig, vooral omdat mobiele apparaten (bijv. smart phones) bijna elk moment en overall rechtstreeks en mobiel toegang bieden tot het internet. In het geval van hybride oplossingen, waarvoor de initiëring online plaatsvindt (bijvoorbeeld door het invoeren van het mobiele telefoonnummer) en opdracht wordt gegeven via de mobiele telefoon (bijvoorbeeld door het invoeren van een PIN-code in de mobiele telefoon), zou deze bevestiging en de perceptie van de klant moeten prevaleren en de betaling moeten worden beschouwd als een mobiele betaling.

Gezien de ontwikkelingen op het gebied van innovatieve betalingen, heeft de ECB in samenwerking met de nationale centrale banken van de EU besloten om een nieuwe inventarisatie te starten via een eSEPA online-enquête die erop is gericht ontwikkelingen en trends in de markt van betalingsinnovaties te herkennen en te signaleren. In 2004, 2005 en 2006 werden ook al enquêtes uitgevoerd.²⁷

²⁷ De resultaten van de enquêtes van 2005 en 2006 zijn beschikbaar op <http://www.esepa.eu>.

3.2 ONTWIKKELING VAN ONLINE E-BETALINGEN

Europa is nog steeds een lappendeken van nationale online-markten, en Europeanen kunnen niet profiteren van de voordelen van een digitale interne markt. Dit moet worden bereikt door het wegnemen van belemmeringen in de regelgeving en het vergemakkelijken van elektronische betalingen en facturatie, geschillenbeslechting en klantvertrouwen. Daarom vereist de Digitale Agenda voor Europa van de Europese Commissie²⁸ de vaststelling van een datum voor de overgang naar een interne markt voor online betalingen. Op dit moment koopt slechts 8% van de online-winkelaars in de EU uit een ander land, en, volgens een studie uitgevoerd door de Europese Commissie, mislukt 60% van de pogingen tot grensoverschrijdende internetaankopen vanwege technische of juridische redenen, zoals het niet accepteren van buitenlandse creditcards.²⁹ Online-verkopers hebben dringend direct beschikbare betalingsmethoden nodig waarmee de koper goed kan worden geverifieerd. Op internetbankieren gebaseerde betalingen zijn wat dit betreft een sterke optie. De Europese E-Commerce and Mail Order Trade Association (EMOTA) staat positief tegenover elk initiatief dat deze categorie van betalingen tot de norm voor grensoverschrijdende handel in Europa kan maken.³⁰

Kaartbetalingen, die nog steeds het meest gebruikte instrument vormen voor online-betalingen, zijn - zonder de toepassing van extra veiligheidsprocedures zoals dynamische verificatie - duidelijk niet de meest geschikte betaalmethode voor betalingen op afstand. Dit standpunt wordt ondersteund door de groeiende bezorgdheid over het aantal fraudegevallen betreffende “kaart-niet-aanwezig”-transacties (zie ook Hoofdstuk 4 over de veiligheid van retailbetalingen). Bovendien beperken online-winkels de kaartacceptatie vaak tot een of twee (voornamelijk internationale) kaart-schemes. Als gevolg daarvan moeten veel consumenten, die kaarten of niet kunnen (omdat hun kaart wordt niet geaccepteerd door online-verkopers) of niet willen (als gevolg van bezorgdheid over de veiligheid) gebruiken voor online-winkelen, op minder efficiënte en duurdere betalingsmethoden terugvallen (bijvoorbeeld contant bij aflevering).

Aan de andere kant, veel van deze consumenten hebben al toegang tot internetbankieren, en zouden dus moeten kunnen profiteren van de beschikbaarheid van het SEPA-brede Online Banking e-Payment (OBEP)-aanbod. Gezien de verdere groei in internetbankieren die naar verwachting zal plaatsvinden, mag dit potentieel voor het creëren van waarde voor klanten en aanbieders van betalingsdiensten niet worden veronachtzaamd.

In het licht van deze feiten verwelkomt het Eurosysteem de Ecofin-conclusies van 2 december 2009 betreffende innovatieve betalingen en steunt de oproep van Ecofin aan de financiële sector om oplossingen voor online elektronische betalingen en voor mobiele betalingen te leveren, en aan de banken en aanbieders van betalingsdiensten om aantrekkelijke e-betalings- en m-betalingsdiensten te ontwikkelen en actief op de markt te brengen.

De EPC houdt zich nu al ongeveer zes jaar bezig met e-betalingen. Op dit moment werkt de EPC aan het ontwerp van een kader dat specifieke regels en standaarden definieert voor OBEP-schemes die gebruik maken van SCT met een betalingsgarantie voor webverkopers. Als eerste stap beoogt het SEPA-e-betalingskader (op SCT gebaseerde) online-betalingen te vergemakkelijken met een garantie voor webverkopers. Het kader moet de mogelijkheid scheppen voor bestaande en toekomstige OBEP-schemes (de meest prominente schemes zijn thans iDEAL in Nederland³¹, eps in Oostenrijk³², en giro-pay in Duitsland³³) om berichten onder elkaar uit te wisselen. Hierdoor kunnen klanten

28 “A Digital Agenda for Europa”, COM (2010) 245, 19 mei 2010.

29 Zie http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/EC_e-commerce_Final_Report_201009_en.pdf.

30 Zie http://www.emota.eu/images/stories/emotapositiononline_payments2009.pdf.

31 2009: 45,4 miljoen transacties met een totale waarde van € 3,4 miljard; voor 2010 zal het aantal transacties naar verwachting toenemen met 50%.

32 2009: 1,7 miljoen transacties met een totale waarde van € 120 miljoen; voor 2010 zal het aantal transacties naar verwachting toenemen met 20%.

33 2009: 4,6 miljoen transacties met een totale waarde van € 290 miljoen; voor 2010 zal het aantal transacties naar verwachting toenemen met 30%.

uit het ene land aan een online-verkoper uit een ander land betalen via zijn/haar internetbankrekening zonder dat de bank van de klant en de bank van de verkoper noodzakelijkerwijs beide lid zijn van hetzelfde OBeP-*scheme*.

In september 2009 heeft de plenaire vergadering van de EPC besloten dat het lange-termijndoel van het SEPA-e-betalingskader bestaat uit het scheppen van volledige bereikbaarheid voor consumenten. Volgens de EPC kan dit worden bereikt als:

- i) alle e-betalingsystemen in SEPA die aan de door de EPC vastgestelde minimumcriteria voldoen, zijn toetreden tot het kader;
- ii) elke bank in SEPA lid is van (minstens) één tot het SEPA-e-betalingskader toetreden e-betalings-*scheme*;
- iii) elke rekeninghouder in SEPA, SEPA e-betalingen kan verrichten;
- iv) het gebruik van een SEPA-logo door de toetreden e-betalings-*schemes* zorgt voor een consistente gebruikerservaring in heel SEPA.

In het algemeen zijn de in het kader opgenomen lange-termijndoelen in lijn met de verwachtingen van het Eurosysteem. Wat echter als problematisch wordt ervaren, is dat deze doelen volgens de EPC volledig optioneel zijn en niet verplicht zullen worden gemaakt door de besluiten van de EPC. Dit zal waarschijnlijk resulteren in een coördinatieprobleem en een afwachtende houding bij de meerderheid van de sectoren en marktpartijen. De bezorgdheid is aangewakkerd door een EPC-consultatie begin 2010 waaruit bleek dat er vrij weinig animo bestaat bij de Europese banksectoren om het e-betalingskader goed te keuren. Sommige sectoren lijken zelfs te vrezen dat de ontwikkeling van aantrekkelijke e-betalingsoplossingen hun inkomsten uit het betaalkaartenbedrijf zullen doen afnemen en er daarom de voorkeur aan geven om door te gaan

met op kaarten gebaseerde oplossingen voor online-betalingen.

Het hoge aandeel van ongeschikte en minder efficiënte betaalinstrumenten die worden gebruikt voor online-betalingen en de oproep van verscheidene belanghebbenden tot Europese oplossingen, hebben aangetoond dat er niet alleen ruimte is voor maar ook een daadwerkelijke behoefte bestaat aan alternatieve online-betalingsoplossingen gebaseerd op internetbankieren. Als eerste stap roept het Eurosysteem de bestaande *schemes* op om interoperabiliteit te bewerkstelligen door de uitwisseling van gegarandeerde betalingen mogelijk te maken tussen een betaler die lid is van het ene *scheme* en de begunstigde van een ander *scheme*. Deze interoperabiliteit moet zijn gebaseerd op transparante en open standaarden, zo veel mogelijk gebruik makend van de SEPA-standaarden (bijvoorbeeld ISO 2002 XML, IBAN, BIC). De bestaande *schemes* in Oostenrijk, Duitsland en Nederland bespreken momenteel de mogelijkheid van het testen van interoperabiliteit, daarbij de werkzaamheden van de EPC op e-betalingsgebied als uitgangspunt nemend. Deze interoperabiliteitstest wordt volledig ondersteund door het Eurosysteem, en de verwachting is dat deze drie *schemes* ontstaan voor verzoeken van andere sectoren/*schemes* indien zij zouden willen deelnemen.

Deze interoperabiliteit dient zichtbaar te worden voor online-winkelaars (bijvoorbeeld door *co-branding*). Banken die momenteel internetbankieren aanbieden, maar geen op internetbankieren gebaseerde e-betalingen, moeten beginnen met het aanbieden van deze diensten aan hun klanten. In plaats van het ontwikkelen van een op eigen standaarden gebaseerd *scheme*, moeten zij of gebruik maken van open standaarden bij het opzetten van hun eigen *scheme* of zich aansluiten bij een bestaand *scheme*. Om concurrerend te worden ten opzichte van alternatieve online-betaaloplossingen en Europese grensoverschrijdende e-handel in EU-landen buiten het eurogebied te vergemakkelijken, dienen op internetbankieren gebaseerde diensten zich niet te beperken tot

betalingen in euro, maar ook functionaliteiten op basis van meerdere valuta's in overweging nemen.

Het realiseren van interoperabiliteit tussen *schemes* zou niet moeten worden gehinderd door ongerechtvaardigde belemmeringen; goed bestuur moet ervoor zorgen dat vooruitstrevende sectoren niet worden afgeremd door de banken/sectoren die minder geïnteresseerd zijn in OBeP. Op de middellange tot lange termijn moet interoperabiliteit resulteren in het op elkaar afstemmen van bedrijfsregels en de technische implementatie. Teneinde een gebrek aan concurrentie te voorkomen, dienen de bestaande *schemes* de juiste maatregelen te nemen voor de scheiding tussen *scheme* en verwerking.

Het Eurosysteem moedigt de betaalsector ten zeerste aan het aandachtsgebied van online e-betalingen, die essentieel zijn voor het concurrentievermogen van de Europese online-economie, niet te verwaarlozen.

3.3 ONTWIKKELING VAN M-BETALINGEN

Gezien de verspreiding van mobiele telefoons door heel Europa en de mogelijkheid om het mobiele kanaal te gebruiken voor het initiëren van betalingen, zijn mobiele betalingen een ideaal lanceerplatform voor SEPA-betaalinstrumenten.

Momenteel werken de EPC en andere groepen in de betaalsector, zoals Mobey Forum, aan het creëren van de theoretische voorwaarden voor het opzetten van een m-betalingsomgeving. Tegelijkertijd lopen er verschillende proefprojecten in SEPA. Een brede implementatie van m-betalingsoplossingen voor heel SEPA is echter nog niet in zicht.

In juli 2010 publiceerde de EPC de eerste editie van een witboek met een gedetailleerde beschrijving van m-betalingen in het algemeen en mobiele contactloze kaartbetalingen in het bijzonder. Bovendien ontwikkelden de EPC en de Groupe Speciale Mobile Association (GSMA) gezamenlijk een document dat de rollen en verantwoordelijkheden beschrijft

van de uitgevers van betalingsapplicaties (banken) en beheerders van mobiele netwerken in de levering en het beheer van een mobiele kaartbetalingstoepassing op de chipkaart van de mobiele telefoon (Universal Integrated Circuit Card (UICC)).

Het Eurosysteem waardeert de huidige werkzaamheden van de EPC op het vlak van mobiele betalingen. Teneinde de snelle ontwikkeling en implementatie van mobiele oplossingen mogelijk te maken en de ontwikkeling van eigen oplossingen met een beperkt (geografisch) bereik te voorkomen, moet de nadruk worden gelegd op tastbaarder resultaten in de komende maanden. Daarom wordt de EPC verzocht om duidelijkheid te verschaffen aan marktpartijen over wanneer hij zijn aangekondigde implementatierichtlijnen voor de prioritaire m-betalingscategorieën bekend zal maken, te weten (i) mobiele contactloze SEPA-kaartbetalingen, (ii) mobiele SEPA-kaartbetalingen op afstand; en (iii) mobiele SEPA-overboekingen op afstand. Op basis van zijn beoordeling van het werk van de EPC op het gebied van mobiele betalingen, verwacht het Eurosysteem dat de totale werkzaamheden op m-betalingsgebied, binnen de huidige reikwijdte, uiterlijk medio 2012 zullen zijn afgerond.

Teneinde de tijdige afronding van de werkzaamheden te vergemakkelijken, wordt de EPC aangemoedigd zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaand werk (bijvoorbeeld van groepen in de betaalsector). In deze context waardeert het Eurosysteem de aanpak van de EPC om ervoor te zorgen dat al het materiaal en de standaarden waarnaar hij verwijst beschikbaar zijn op basis van (eerlijke), redelijke en niet-discriminerende voorwaarden (het (F) REN-beginsel), zoals gedefinieerd door de Europese Commissie.

Wat betreft de prioritering van m-betalingscategorieën, erkent het Eurosysteem het EPC-besluit om mobiele contactloze betalingen als eerste te analyseren, gevolgd door mobiele betalingen op afstand. Vanuit

het perspectief van het Eurosysteem echter, hoeft de daadwerkelijke invoering van m-betalingsoplossingen niet noodzakelijkerwijs te volgen op het theoretische werk, aangezien implementaties voor mobiele betalingen op afstand kunnen profiteren van de lagere investeringen in infrastructuur in vergelijking met mobiele contactloze betalingen.

Afgezien daarvan, kunnen mobiele *prepaid*-oplossingen ertoe bijdragen dat m-betalingen in steeds bredere kring worden aanvaard. Ze zouden ook bijdragen aan de succesvolle introductie van elektronische betalingen op gebieden waar laagwaardige contantgeldbetalingen domineren. De EPC dient daarom ten minste kennis te nemen van deze m-betalingscategorie en een leidraad te geven hoe dit zou kunnen passen in de huidige SEPA-kaartbetalingen- en SEPA-overboekingsopzet.

De ontwikkeling van algemeen aanvaarde m-betalingsoplossingen lijkt onder andere in grote mate af te hangen van het besluit betreffende een veilig en krachtig beveiligingselement, de ontwikkeling van een samenhangend geheel van standaarden, evenals het vestigen van vertrouwen in de mobiele omgeving. Ten aanzien van het beveiligingselement, lijken de EPC en de GSMA, namens de beheerders van mobiele netwerken, de voorkeur te geven aan UICC. Toch moeten ook andere alternatieven grondig worden geanalyseerd. Het Eurosysteem heeft geen voorkeur voor een bepaalde beveiligingselementoplossing, zolang de gekozen oplossing maar zorgt voor een adequaat niveau van veiligheid en een adequate invloed van banken op het beheer.

Wat betreft standaardisatieactiviteiten, wordt de EPC gevraagd duidelijkheid te verschaffen over zijn positie in dezen. Een actieve betrokkenheid bij standaardisatie-inspanningen, met een speciale focus op betalingsgerelateerde standaarden, zou zeer welkom zijn om ervoor te zorgen dat de Europese belangen naar behoren zijn vertegenwoordigd. Dit omvat de betrokkenheid bij activiteiten voor het

opzetten van een certificeringsprocedure voor het beveiligingselement en de toepassingen die daarin moeten worden opgeslagen. Om vertrouwen te scheppen in een mobiele omgeving, dient een adequaat niveau van veiligheid in de gehele m-betalingswaardeketen te worden geboden. Het Eurosysteem verwacht van toekomstige m-betalingsoplossingen dat zij ten minste hetzelfde niveau van veiligheid bereiken als geldt voor de onderliggende betaalinstrumenten.

Over het algemeen bevindt de ontwikkeling van m-betalingsdiensten zich nog in een beginstadium. Een ontwikkelingsstrategie voor versnelde, massale invoering van m-betalingen, ontwikkeld door de EPC en uitgaand van bestaande infrastructures en proefprojecten, zou kunnen helpen om de huidige padstelling – waarbij marktpartijen wachten op een grote toename van de vraag onder gebruikers alvorens te investeren in nieuwe producten, terwijl tegelijkertijd de vraag onder gebruikers niet kan groeien omdat de producten niet beschikbaar zijn op de markt – te doorbreken.

Hoewel wordt erkend dat het opzetten van een m-betalingsomgeving extra ingewikkeld is vanwege het grote aantal belanghebbenden, verwacht het Eurosysteem dat de initiatieven die actief zijn/zullen worden op dit gebied in lijn zullen worden gebracht met het theoretische werk van de EPC teneinde versnippering te voorkomen en de ontwikkeling naar een SEPA-breed klantaanbod mogelijk te maken.

4 VEILIGHEID VAN RETAILBETALINGEN

Het waarborgen van de veiligheid van retailbetalingen is essentieel voor het vertrouwen van consumenten en bedrijven in SEPA. De op risico's gebaseerde aanpak van afzonderlijke banken kunnen suboptimaal zijn voor het bereiken van het vereiste beveiligingsniveau in de betaalsector als geheel, omdat het niveau van de commerciële- risicotolerantie kan verschillen van die van de sociale-risicotolerantie.

In dit opzicht bieden de geharmoniseerde toezichtaanpak en toezichtstandaarden voor betaalinstrumenten van het Eurosysteem een verdere verduidelijking van de verwachtingen op het gebied van het toezicht met betrekking tot veiligheidscontroles. Om het vertrouwen in betalingssystemen en -diensten in heel Europa te verhogen, bestaat in het algemeen de behoefte aan meer duidelijkheid over de specifieke actoren die betrokken zijn bij het bepalen van de veiligheidsvereisten en over de eisen van deze actoren. Het Eurosysteem zal daarom steun verlenen aan verdere inspanningen om tot een consensus te komen over de relevante veiligheidsvereisten (bijv. twee-factor-authenticatie) tussen alle betrokken instanties en actoren op de markt. Bovendien zijn er plannen om een forum op te richten voor het monitoren van de marktontwikkelingen en het bevorderen van de verdere harmonisering van de veiligheidsvereisten binnen Europa.

Tegelijkertijd worden marktpartijengestimuleerd om state-of-the-art maatregelen door te voeren ter verbetering van de informatiebeveiliging en het voorkomen van betalingsfraude. Voor betalingen op afstand worden marktpartijen aangemoedigd om uiterlijk eind 2012 state-of-the-art verificatiemethoden in te voeren. Voor “kaart-niet-aanwezig”-betalingen moeten beveiligde-betalingsprotocollen (bijv. 3D Secure of virtuele kaarten) worden gebruikt. Ter bevordering van het gebruik van dergelijke veiligheidsmaatregelen dient een aansprakelijkheidsverschuiving (die bijv. is gebruikt als stimulans voor de migratie naar EMV) van toepassing te zijn.

Het Eurosysteem heeft een aantal risico's gesignaleerd met betrekking tot overlay-betalingsdiensten, en volgt de ontwikkeling van dergelijke diensten nauwgezet.

In overeenstemming met het standpunt van Europol over de toekomst van de magneetstrip en ter ondersteuning van de inspanningen van de sector om de veiligheid van kaarttransacties te verbeteren door te migreren van

“magneetstrip”- naar “EMV-chip”-kaarten, is het Eurosysteem van mening dat, om te zorgen voor een geleidelijke migratie vanaf 2012, alle nieuw uitgegeven SEPA-kaarten standaard moeten worden uitgegeven als “chip-only”-kaarten. Als de sector beslist om de magneetstrip om praktische redenen te behouden, moeten alle gegevens die magneetstriptransacties mogelijk maken, worden verwijderd. De sector zal bereid moeten zijn om de kaarthouder op verzoek kaarten met traditionele magneetstrips te bieden zolang er nog steeds regio's zijn buiten SEPA die niet volledig zijn gemigreerd naar EMV.

4.1 HET SCHEPPEN VAN GELIJKE VEILIGHEIDSVORWAARDEN VOOR RETAILBETALINGEN

Er zitten twee kanten aan de kwestie van het creëren van gelijke voorwaarden voor de levering van veilige betaalmiddelen en -diensten. De eerste is gerelateerd aan de vraag of het gewaarborgd is dat voor vergelijkbare risico's aan overeenkomstige veiligheidsvereisten moet worden voldaan door de marktpartijen in de verschillende Europese landen. In dat opzicht heeft het Eurosysteem nadere verduidelijking gegeven van de verwachtingen in de toezichtskaders voor betaalinstrumenten met betrekking tot veiligheidscontroles. De andere kant betreft transparantie: rekening houdend met de huidige praktijken in Europa bij het definiëren van veiligheidsvereisten, zou meer duidelijkheid over de relevante actoren en de veiligheidsvereisten die worden gemandateerd door deze actoren ertoe kunnen bijdragen betalingsdienstaanbieders in staat te stellen hun diensten op net zo'n gemakkelijke wijze aan te bieden in Europa als in hun land van herkomst.

Bovendien zal het Eurosysteem steun verlenen aan verdere inspanningen om een consensus te bereiken onder alle betrokken instanties en marktpartijen aangaande de relevante veiligheidsvereisten (bijv. twee-factor-authenticatie). Anders zou de heterogene toepassing van veiligheidsvereisten in de praktijk kunnen leiden tot verschillende veiligheidsniveaus. Het Eurosysteem zal daarom

werken aan grotere transparantie en het bereiken van een consensus inzake veiligheidsmaatregelen, met de nadruk op betalingen op afstand, met name internetbankieren, online e-betalingen, kaartbetalingen via het internet, en mobiele betalingen. Te dien einde is het Eurosysteem van plan een forum op te richten voor het monitoren van marktontwikkelingen en het bevorderen van de verdere harmonisering van de veiligheidsvereisten binnen Europa.

4.2 IMPLEMENTATIE VAN VEILIGHEIDSMATREGELEN DOOR DE SECTOR

Het Eurosysteem verwacht van betalingsdienstaanbieders dat zij hun inspanningen verhogen om state-of-the-art beveiligingsstandaarden en -oplossingen in te voeren teneinde fraude ex ante te voorkomen (bijv. door het toepassen van adequate *real-time* fraudepreventiemaatregelen). In de eerste plaats zou voor transacties op afstand, ongeacht of ze zijn verricht met kaarten of via internetbankieren (zie hoofdstuk 3.1), gebruikersverificatie cryptografisch moeten worden gekoppeld aan de transactiegegevens en zou ten minste moeten zijn gebaseerd op twee onafhankelijke beveiligingsfactoren, met inbegrip van een eenmalig wachtwoord dat alleen geldig is voor een zeer beperkte periode en dat, idealiter, het resultaat is van een *challenge*-responsmechanisme (bijv. sms, *token* of chiplezers). De noodzaak voor de invoering van betere beveiligingsmaatregelen geldt vooral voor “kaart-niet-aanwezig”-betalingen. Hoewel deze nog steeds slechts een klein deel van de totale kaartbetalingen uitmaken, nemen ze in veel landen al het merendeel van de kaartgerelateerde fraude voor hun rekening.

Afgezien van de verbeterde beveiligingsmaatregelen voor klantverificatie, dient het gebruik van beveiligde betalingsprotocollen, zoals 3D secure, ook te worden aangemoedigd. Bovendien kunnen andere beveiligde oplossingen, zoals virtuele kaarten,³⁴ worden gebruikt om het beveiligingsniveau te verhogen voor “kaart-niet-aanwezig”-transacties. Ter bevordering van

de invoering van dergelijke beveiligingsmaatregelen, dient een verschuiving van aansprakelijkheid van toepassing te zijn, zoals bijvoorbeeld reeds het geval was bij de EMV-migratie (zie hoofdstuk 4.3). Dit zou betekenen dat, in het geval van frauduleuze transacties, de partij die geen beveiligingsmaatregelen heeft doorgevoerd de verliezen zou moeten dragen. De migratie van uitgevers, *acquirers* en verkopers naar deze oplossingen dient eind 2012 zijn beslag te krijgen.

Ten tweede moet het gebruik van gevoelige klantgegevens worden beperkt tot het absolute minimum. Dergelijke gegevens dienen vooral niet te worden gebruikt in berichten die worden uitgewisseld buiten de betalingsinfrastructuur (bijvoorbeeld berichten die via het internet worden uitgewisseld met verkopers). Het Eurosysteem moedigt alle belanghebbende partijen aan passende maatregelen te nemen om gevoelige gegevens te beschermen, zowel tijdens het klantverificatieproces als in de opslag van dergelijke gegevens.

Evenzo moeten online verkopers erkennen dat het in hun eigen individuele en gemeenschappelijk belang is om een veilige betalingswijze voor elektronische handelswaar te hebben en zouden daartoe de nodige maatregelen moeten nemen. Een overeengekomen betaalinstrument en -dienst zou een solide juridische basis moeten hebben en mag geen onbillijke eisen stellen aan betalers (bijvoorbeeld het niet naleven van de algemene voorwaarden van hun betalingsdienstaanbieders). Online verkopers moeten ook voldoen aan nationale en internationale gegevensbeschermingsstandaarden.

Ten slotte dienen klanten nooit hun internetbankiergegevens aan derden te geven en deze uitsluitend te gebruiken binnen de vertrouwde online-omgevingen die door de banken worden

³⁴ Virtuele kaarten zijn een reeks tijdelijke nummers, die alleen kunnen worden gebruikt voor een specifieke transactie of binnen bepaalde limieten.

aangeboden. Aangezien rekeninggegevens in de praktijk op brede schaal worden getoond en dus moeilijk te beschermen zijn tegen misbruik, moeten passende veiligheidsvereisten van toepassing zijn op de transacties waarbij deze gegevens worden gebruikt (bijv. SCT en SDD), met name tijdens de verificatiefase.

Het Eurosysteem heeft ook zorgvuldig gekeken naar het aanbieden van overlay-betalingsdiensten. Overlay-betalingsdiensten worden aangeboden door derden-aanbieders die gebruik maken van de bestaande infrastructuur voor overboekingen die zijn geïnitieerd via internetbankieren. Bij het plaatsen van een bestelling krijgen klanten (d.w.z. betalende) van webverkopers die gebruik maken van overlay-betalingsdienstenaanbieders de mogelijkheid om te betalen via de betaalmethode van de overlay-betalingsdienstenaanbieder. Als de betaler deze betalingsmethode gebruikt, zal hij/zij door de overlay-betalingsdienstenaanbieder worden gevraagd naar zijn/haar inloggegevens voor internetbankieren en zijn/haar transactiemachtigingsgegevens. Met deze informatie logt de overlay-betalingsdienstenaanbieder in op de internetbankierrekening van de betaler, controleert of er voldoende geld op de rekening van de betaler staat en initieert, indien dit het geval is, een overboeking ten laste van zijn/haar rekening. Gezien het feit dat persoonlijke verificatiegegevens worden doorgegeven aan actoren buiten de bancaire omgeving, heeft het Eurosysteem enkele risico's met betrekking tot deze diensten vastgesteld en worden de ontwikkelingen betreffende deze diensten nauwgezet gevolgd.

4.3 MIGRATIE VAN "MAGNEETSTRIP" NAAR "EMV-CHIP" VOOR BETAALKAARTEN

Teneinde de veiligheid van kaarttransacties via betaalautomaten en geldautomaten te verbeteren, is het volgens de Europese betaalsector nodig om van "magneetstrip" naar "EMV-chip" te migreren. Het gebruik van EMV-specificaties voor kaarten en betaalautomaten zal, samen met het gebruik van pincodes, kaarttransacties veiliger maken. Met behulp van een chipkaart in plaats

van een kaart met magneetstrip, kunnen krachtiger cryptografische algoritmes worden gebruikt om kaarten te verifiëren. Een van de maatregelen om de EMV-migratie aan te moedigen, was de introductie van de [aansprakelijkheidsverschuivingsregel] in het SCF. Teneinde het minimumbeveiligingsniveau dat wordt bereikt na EMV-migratie van chipkaarten te verbeteren, dienen SDA-chipkaarten³⁵ zo snel mogelijk te worden afgeschaft.

Thans, meer dan tien jaar sinds het begin van de EMV-implementatie, is de migratie van magneetstrip naar EMV-chip voor betaalautomaten, betaalautomaten en geldautomaten in SEPA bijna voltooid. Volgens de SEPA-kaartindicatoren voor EMV-migratie van de ECB,³⁶ bedroeg het migratiepercentage van kaarten in de EU aan het einde van het tweede kwartaal van 2010 76%, terwijl dit voor betaalautomaten uitkwam op 85% en voor geldautomaten op 95%. Het is belangrijk dit in gedachten te houden in het kader van de migratiedeadline van eind 2010, zoals omschreven in het SCF.

Voltooiing van de migratie naar EMV-specificaties voor fysieke apparaten (d.w.z. kaarten en automaten) is eveneens een belangrijke voorwaarde voor migratie op het niveau van transacties, d.w.z. kaartbetalingstransacties met EMV-conforme kaarten op EMV-conforme automaten, met behulp van EMV-technologie in de verwerking van de transactie. Het Eurosysteem³⁷ volgt de ontwikkelingen op dit gebied en heeft geconstateerd dat in juni 2010 57% van alle betaalautomaattransacties in het eurogebied bestond uit EMV-transacties.³⁸ Het Eurosysteem verwacht dat deze transactieniveau-indicator geleidelijk zal blijven toenemen.

35 SDA (static data authentication) biedt geen bescherming tegen vervalsing van dergelijke chipkaarten.

36 De indicatoren worden samengesteld op basis van door de EPC verzamelde kwartaalgegevens. Zie voor nadere details <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>.

37 De resultaten worden gepubliceerd op de website van de ECB (<http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/about/indicators/html/index.en.html>).

38 Vanzelfsprekend wordt een deel van deze transacties verricht met kaarten uit landen waar de migratie naar EMV nog niet is begonnen.

De aanwezigheid van magneetstrips op de chipkaarten met klant- en rekeningidentificatiegegevens maakt de kaart kwetsbaar voor “skimming”, d.w.z. dat de gegevens vervat in de magneetstrip door onbevoegden worden gelezen via een gemanipuleerde of nepautomaat of met een draagbaar leesapparaat.³⁹ De vraag is dus of de magneetstrip geheel dient te worden verwijderd of dat, indien dat om praktische redenen niet mogelijk is (bijv. toegang tot zelfbedieningsfilialen van bankkantoren en geldautomaten), de gegevens die magneetstriptransacties mogelijk maken, moeten worden verwijderd.

Een SEPA-kaarthouder die geld wil opnemen of betaalautomaatbetalingen wil doen op niet-EMV-locaties buiten SEPA, bijvoorbeeld de Verenigde Staten, blijft aangewezen op een magneetstrip met gegevens die verwerking van magneetstriptransacties mogelijk maakt. Bijgevolg dienen kaarthouders een keuzemogelijkheid te krijgen door hen twee kaarten aan te bieden (bijv. ingeval de klant de uitvoerende instelling laat weten dat hij/zij van plan is om naar een niet-EMV-bestemming te reizen).

In overeenstemming met het standpunt van Europol over de toekomst van de magneetstrip en ter ondersteuning van de inspanningen van de betaalsector om de veiligheid van kaarttransacties te verbeteren door te migreren van magneetstrip naar EMV-chip, is het Eurosysteem van mening dat, vanaf 2012, alle nieuw uitgegeven SEPA-kaarten standaard dienen te worden afgegeven als “chip only”-kaarten. Als de sector besluit om de magneetstrip om praktische redenen te behouden, dienen magneetstrips geen gegevens bevatten die magneetstriptransacties mogelijk maken. Zolang er echter nog steeds regio's buiten SEPA zijn die niet volledig naar EMV zijn gemigreerd, zal de sector bereid moeten zijn om kaarthouders, op verzoek, kaarten met traditionele magneetstrips aan te bieden.

5 BETALINGSINFRASTRUCTUREN

De Europese retailbetalingsinfrastructuren verzorgen de clearing en afwikkeling van betalingstransacties en vervullen dus een belangrijke rol spelen in het welslagen van SEPA. Infrastructuren die actief willen zijn in SEPA hebben hun zelfbeoordelingen openbaar gemaakt, die zijn gebaseerd op het door het Eurosysteem vastgestelde referentiekader (Terms of Reference, ToR) voor SEPA-conformiteit. Uit deze zelfbeoordelingen blijkt dat wordt voldaan aan de eisen van SCT- en SDD-schemes. De interoperabiliteit tussen infrastructuren dient echter verder te worden verbeterd, en de resterende belemmeringen moeten worden weggenomen. Het Eurosysteem beschouwt interoperabiliteit als een reeks technische en operationele procedures die de clearing en/of afwikkeling van SEPA-betalingen mogelijk maakt tussen twee banken die aan twee verschillende infrastructuren deelnemen zonder een deelnemer aan het andere systeem te moeten gebruiken als intermediair. Het Eurosysteem heeft zijn verwachtingen toegelicht en besproken met de sector. Op basis van deze besprekingen nodigt het Eurosysteem alle infrastructuren die actief zijn in het eurogebied en SEPA-conformiteit nastreven uit een open dialoog aan te gaan over het realiseren van interoperabiliteit. Bovendien nodigt het Eurosysteem de EPC uit om gevolg te geven aan zijn toezegging een gestructureerde dialoog aan te gaan met de infrastructuren, bijv. door het creëren van een speciaal forum voor dergelijke betrekkingen. Het Eurosysteem verwacht dat de infrastructuren uiterlijk eind 2012 SEPA-conform zullen zijn.

Naast de kernfunctie van clearing en afwikkeling, biedt een aantal infrastructuren ook additionele betalingsverwerkingsdiensten aan. Dit kan een van de redenen zijn waarom marktconsolidatie

³⁹ De gegevens die via ‘skimming’ worden verkregen, zouden vervolgens kunnen worden gebruikt in “kaart-niet-aanwezig”-fraude.

tot dusver nog niet heeft plaatsgevonden. Sterker nog, infrastructuren die van plan waren om te sluiten hebben hun levenscyclus zelfs verlengd, en er zijn nieuwe infrastructuren opgezet. Een van de redenen hiervoor kan zijn dat de deelnemers ofwel de elders aangeboden benodigde diensten en deelnameniveau niet konden vinden en/of besloten om strategische redenen de overdracht van hun activiteiten naar een van de infrastructuren die actief is op pan-Europees niveau uit te stellen.

5.1 SEPA-CONFORMITEIT VAN INFRASTRUCTUREN

De Europese retailbetalingsinfrastructuren verzorgen de clearing en afwikkeling van het betalingsverkeer en spelen dus een belangrijke rol in het welslagen van SEPA. Op dit moment is bij 17 infrastructuren clearing van SCT⁴⁰ mogelijk overeenkomstig het SCT-*scheme rulebook* van de EPC en het PE-ACH/CSM-kader,⁴¹ en is bij 11 infrastructuren clearing van SDD mogelijk. Naast de kernfunctie van clearing en afwikkeling, biedt een aantal infrastructuren ook additionele betalingsverwerkingsdiensten aan. Bijgevolg moeten SCT- en SDD-*scheme*-deelnemers kunnen kiezen welke infrastructuur ze willen gebruiken voor de clearing en afwikkeling van hun transacties en waar ze het geheel of een deel van hun betalingsverwerking willen uitbesteden, indien zij dit wensen te doen.

Om bereik voor SEPA-betalingen buiten hun eigen leden mogelijk te maken, hebben een aantal infrastructuren interoperabiliteitskoppelingen opgezet gebaseerd op het technisch interoperabiliteitskader zoals vastgesteld door de European Automated Clearing House Association (EACHA). STEP2 biedt bereik door middel van haar eigen deelnemers en door het registreren van financiële instellingen die worden bediend door andere infrastructuren als indirecte deelnemers; andere infrastructuren kunnen fungeren als technische faciliteerders namens directe deelnemers die als intermediair optreden.

In zijn 5de SEPA-Voortgangsverslag, dat in juli 2007 werd gepubliceerd, heeft het Eurosysteem

vier criteria gedefinieerd voor het beoordelen van SEPA-conformiteit van infrastructuren. Het doel van deze criteria was het bevorderen van SEPA-migratie en de integratie van clearing- en ontwikkelingsinfrastructuren, gebaseerd op eerlijke concurrentie en respect voor de vrijheid van betalingsdienaars om de infrastructuur te kiezen die zij wensen te gebruiken. De reeks vereisten hield dus specifiek verband met de verwerkingscapaciteit, interoperabiliteit, bereikbaarheid en keuze voor banken. Het Eurosysteem nodigde in zijn rol als katalysator alle infrastructuren uit om te voldoen aan deze criteria.

In april 2008 publiceerde het Eurosysteem een gedetailleerder referentiekader voor SEPA-conformiteit van infrastructuren (d.w.z. een reeks vragen die rechtstreeks verband houden met de conformiteitscriteria). Op basis van het referentiekader van het Eurosysteem, voerden de meest relevante infrastructuren (d.w.z. Bankart, CEC, Dias, EKS, EBA Clearing, Eurogiro, Equens, Iberpay, ICBPI / BI-COMP, KIR, RPS, SIA-SSB/BI-COMP, SIBS, STEP. AT, STET, VocaLink) zelfbeoordelingen uit en publiceerden de resultaten, en zorgden zo voor meer transparantie op de markt.

Het Eurosysteem vergeleek en analyseerde de resultaten van deze zelfbeoordelingen en besprak zijn bevindingen met de markt. Hoewel de verwerkingscapaciteitseisen van SCT en SDD geen probleem vormen voor SEPA-conformiteit, concludeerde het Eurosysteem dat de interoperabiliteit tussen infrastructuren verder verbeterd diende te worden (zie Hoofdstuk 5.2).

Op basis van de analyse en bespreking van de zelfbeoordelingen en andere feedback vanuit

⁴⁰ Infrastructuren die voldoen aan het SCT-scheme: ACH Finland, Bankart, Bankservice JSC, CEC, RPS, Equens, Eurogiro, Iberpay, DIAS, KIR, STEP.AT, ICBPI/BI-COMP, SIA-SSB/BI-COMP, SIBS, STET, VocaLink, STEP2. Infrastructuren die voldoen aan het SDD-scheme: Bankservice JSC, RPS, Equens, Eurogiro, Iberpay, DIAS, ICBPI/BI-COMP, SIBS, STET, VocaLink, STEP2.

⁴¹ In het PE-ACH/CSM-kader van de EPC zijn de beginselen vastgelegd op basis waarvan *Clearing en Settlement Mechanisms* (CSM) de *schemes* voor SCT en SDD ondersteunen, op basis van scheiding van *scheme* en infrastructuur.

de markt, zal het Eurosysteem de SEPA-conformiteitscriteria en het referentiekader herbeoordelen, rekening houdend met SEPA-relevante ontwikkelingen in de markt voor infrastructuren. Hij zal ook toezien op de ontwikkeling van de markt naar volledige SEPA-conformiteit, die naar verwachting uiterlijk eind 2012 zijn beslag zal krijgen.

Wat betreft de infrastructuurmarkt voor retailbetalingen, moet worden opgemerkt dat ‘large value’-betalingssystemen (LVPS) eveneens behoren tot de relevante actoren. Retailbetalingen worden niet alleen bilateraal en via retailbetalingssystemen uitgewisseld, maar ook in beperkte mate via LVPS. Zo kan een aantal van de transacties dat wordt afgewikkeld in TARGET2 (d.w.z. de door het Eurosysteem beheerde RTBV) in termen van waarde worden beschouwd als retailbetalingen. Urgentie is een van de redenen voor de verwerking van dergelijke betalingen via TARGET2.

TARGET2 werd ontwikkeld in een tijd waarin het exclusieve gebruik van ISO 20022-berichtstandaarden niet mogelijk was. Terwijl TARGET2 al gebruik maakt van een aantal op XML-gebaseerde berichten, bijvoorbeeld voor de interactie met hulpsystemen of voor de toegang tot haar informatie- en controlemodule, is de bank-naar-bank betalingsstroom nog steeds uitsluitend gebaseerd op SWIFT FIN/MT-standaarden. Gezien de committering van het Eurosysteem aan het SEPA-project en de te verwachten verordening betreffende een einddatum voor migratie, overweegt het Eurosysteem momenteel het TARGET2-systeem zodanig aan te passen dat de overboekingen van ISO 20022 XML-transacties worden geaccepteerd. De sector wordt momenteel geraadpleegd om feedback te krijgen van de TARGET2-gebruikers betreffende dit initiatief. De implementatie van ISO 20022 XML in TARGET2 zou betalingsdienstaanbieders de mogelijkheid geven TARGET2 te gebruiken voor SEPA-conforme klantbetalingen, die vervolgens in *real time* zouden worden verwerkt en afgewikkeld. Het gebruik van de huidige SWIFT FIN/MT-standaarden zou

echter in TARGET2 nog zijn toegestaan voor betalingen die buiten de reikwijdte van SEPA vallen.

5.2 OPERATIONELE EN TECHNISCHE INTEROPERABILITEIT

Van de vier criteria van het referentiekader van het Eurosysteem voor SEPA-conformiteit van infrastructuren, heeft interoperabiliteit de meest intensieve discussie gegenereerd. Uit de feedback op het referentiekader en de daaropvolgende discussie heeft het Eurosysteem geconcludeerd dat een verduidelijking van begrip “interoperabiliteit” noodzakelijk was, aangezien er een baaierd van verschillende interpretaties in de markt circuleerde.

Op een paar uitzonderingen na, verklaarden alle infrastructuren dat zij interoperabiliteitsregels hadden vastgesteld voor de clearing van SCT en SDD, hetzij met banken afzonderlijk hetzij met zowel banken als andere infrastructuren. De vraag rees echter of de overgang op interoperabiliteit met afzonderlijke banken kan worden beschouwd als interoperabiliteit in termen van het oorspronkelijke criterium, dat bedoeld was om een koppeling tussen twee infrastructuren te bewerkstelligen ter afwikkeling van betalingen, elk voor de eigen deelnemers.

Bovendien, om bereik te bieden voor betalingen in euro binnen SEPA is het niet voor alle infrastructuren mogelijk onderling te koppelen zonder gebruik te maken van deelnemers in de andere systemen als intermediair. In sommige gevallen wordt connectiviteit bereikt door koppelingen gemaakt via banken in plaats van tussen infrastructuren onderling. Het Eurosysteem heeft daarom besloten om de definitie van interoperabiliteit uit te breiden van het technische niveau naar het operationele niveau. Vervolgens is deze ruimere definitie gepresenteerd aan en besproken met de markt.

Op technisch niveau dienen onderling of multilateraal overeengekomen interoperabiliteitsregels (bijv. interface-specificaties en andere relevante procedures voor

de clearing en/of afwikkeling van SCT en SDD tussen infrastructuren) te worden vastgesteld. Op operationeel niveau moet het mogelijk zijn om koppelingen tussen infrastructuren te bewerkstelligen op voet van gelijkheid, d.w.z. zonder de noodzaak gebruik te maken van deelnemers aan het systeem van de ander als intermediair en/of van het opleggen van deelname- of registratieverplichtingen aan de gebruikers van andere infrastructuren om betalingen te kunnen verzenden, ontvangen en afwickelen.

Interoperabiliteit wordt daarom opgevat als een reeks van technische en operationele procedures die de clearing en/of afwikkeling van SEPA-betalingen tussen twee banken die deelnemen aan twee verschillende infrastructuren mogelijk maken. In SEPA zou het voor een bank voldoende moeten zijn om deel te nemen aan één SEPA-conforme infrastructuur zonder tevens een directe of indirecte deelnemer aan een andere te moeten zijn.

Bovendien moeten *scheme*-deelnemers niet worden verplicht om hun betalingen in een specifieke infrastructuur te verwerken. Als er meerdere alternatieve interoperabiliteitskoppelingen bestaan, dienen banken die betalingen initiëren idealiter de mogelijkheid te hebben om te kiezen welke koppeling zij willen gebruiken voor het verwerken van hun betalingen, op voorwaarde dat de bank van de begunstigde (in het geval van SCT's) of van de debiteur (in het geval van SDD's) kunnen worden bereikt via alternatieve koppelingen. Met andere woorden, als infrastructuur A koppelingen heeft met infrastructuur B en infrastructuur C, dan dient de bank van de begunstigde/debiteur bereikbaar te zijn via zowel infrastructuur B als C, en de bank die de betaling heeft geïnitieerd dient, idealiter, in staat te zijn de koppeling te kiezen die haar voorkeur geniet.

Op technisch niveau wordt erkend dat een samenwerkingsverband nodig is in de markt, en dat er een dialoog tussen de verschillende infrastructuren moet worden opgezet. Het Eurosysteem nodigt alle infrastructuren die actief zijn in het eurogebied uit deel te nemen aan een dergelijke dialoog. Tegelijkertijd nodigt

het Eurosysteem de EPC uit om zijn toezegging gestand te doen en een gestructureerde dialoog aan te gaan met de infrastructuren, bijvoorbeeld door het creëren van een forum voor de betrekkingen tussen de EPC en infrastructuren, dat zich zou kunnen gaan bezighouden met een herziening van het PE-ACH/CSM-kader.

5.3 INTEGRATIE IN HET DOMEIN VAN RETAILBETALINGSINFRASTRUCTUREN

In het 4de SEPA-Voortgangverslag, dat werd gepubliceerd in februari 2006, heeft het Eurosysteem aangegeven te verwachten dat, na de invoering van de SEPA-instrumenten en de realisatie van interoperabiliteit, het aantal infrastructuren in Europa aanzienlijk zal verminderen. Ondanks de maatregelen die zijn genomen door een aantal infrastructuren om dienstaanbieders te worden op Europees niveau, is dit nog niet gebeurd. Hoewel enige integratie heeft plaatsgevonden op zowel het nationale als grensoverschrijdende niveau⁴², is er tot dusver slechts sprake geweest van één marktuittrekking. Infrastructuren die het plan hadden de deuren te sluiten, hebben hun levenscyclus verlengd, en er zijn nieuwe infrastructuren opgezet, hetzij omdat de gebruikers de elders geboden diensten en het benodigde deelnameniveau niet konden vinden, of omdat zij besloten om strategische redenen de overdracht van hun activiteiten naar een van de infrastructuren die actief is op pan-Europees niveau uit te stellen.

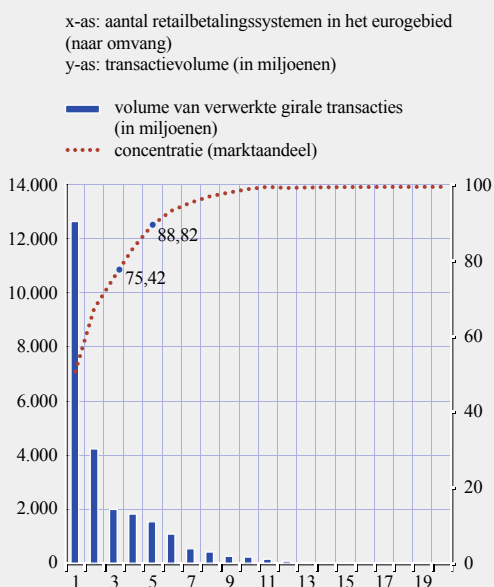
Het ECB-rapport van april 2010 over de financiële integratie in Europa⁴³ geeft informatie

⁴² Fusie van Transaktionsinstitut für Zahlungsverkehrsdienstleistungen (TAI) en Interpay tot Equens in 2006, <http://www.equens.com/aboutus/organisation/development.jsp>; Fusie van SIA en SSB tot SIA-SSB in 2007, [http://www.siasb.eu/Engine/RAServePG.php/P/250210010404;Merger of Banksys and BCC to form ATOS Worldline](http://www.siasb.eu/Engine/RAServePG.php/P/250210010404;Merger%20of%20Banksys%20and%20BCC%20to%20form%20ATOS%20Worldline) in 2007, http://www.atosorigin.com/en-us/Newsroom/en-us/Press_Releases/2007/2007_06_01_02.htm; Fusie van Voca en LINK tot VocaLink in 2007, <http://www.vocalink.com/press-room/press-release-archive/2007-press-releases/voca-and-link-merge-and-launch-pan-european-clearing-service.aspx>; Fusie van PBS, BBS en Teller zal naar verwachting in 2010 worden afgerond, http://www.pbs.dk/en/themes/news/Pages/news-20100105-merger_approved.aspx.

⁴³ <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/financialintegrationinEuropa201004en.pdf?2b7a91f76367c79901ee704048bd87e3>.

Grafiek 8 Concentratiegraad van retailbetalingssystemen in het eurogebied

(2009; in procenten)

Bronnen: ECB, Statistical Data Warehouse, september 2010.

over het huidige concentratiepercentage van retailbetalingsinfrastructuren in het eurogebied. Uit gegevens uit 2009 blijkt dat de drie grootste infrastructuur 75% van het totale marktvolume verwerken en dat de vijf grootste 89% verwerken (zie Grafiek 8). Op het eerste gezicht kan dit een indicatie zijn van het aantal te verwachten infrastructuur wanneer een massale migratie naar SEPA-instrumenten plaatsvindt. Er moet echter ook rekening mee worden gehouden dat deze cijfers alleen betrekking hebben op de kernfunctie clearing en afwikkeling. Een aantal infrastructuur is ook actief in het leveren van aanvullende diensten voor de verwerking van betalingen, waarbij wordt aangegeven dat de kernfunctie clearing slechts een klein deel van hun inkomsten genereert. Ter vermindering van de verwerkingskosten zijn met name kleinere banken of banksectoren voorstander van het kopen van waardetoevoegende betalingsverwerkingsdiensten (bijv. sortering- en afstemmingsfaciliteiten) van infrastructuur in plaats van ze zelf te ontwikkelen en te

beheren. Dit zouden de redenen kunnen zijn waarom de markt niet is geconsolideerd en waarom er, in tegenstelling tot de aanvankelijke verwachtingen van het Eurosysteem, nieuwe infrastructuur zijn opgezet. Te zijner tijd zal deze kwestie nader worden geanalyseerd.

6 SEPA-MIGRATIE

Ondanks het bereiken van een aantal mijlpalen heeft de SEPA-migratie als zelfregulerend proces niet de vereiste resultaten opgeleverd. De deadline van december 2010 (voor de brede beschikbaarheid van SEPA-instrumenten) die de banksector zichzelf heeft opgelegd - en die werd ondersteund door het Eurosysteem en de Europese Commissie - zal niet worden gehaald. Het is duidelijk dat morele overreding slechts een beperkte invloed heeft gehad. Om ervoor te zorgen dat de SEPA-voordelen werkelijkheid worden, is het nodig dat de EU-wetgever een migratie-einddatum voor SCT en SDD vastlegt in een verordening. Daarom verwelkomt het Eurosysteem het initiatief van de Europese Commissie om een migratie-einddatum op te leggen door middel van een EU-verordening.

In dit verband zou een verplicht tijdpad voor de migratie naar SEPA-betaalinstrumenten het overgangstempo aanzienlijk versnellen, waardoor SEPA bij voorkeur eind 2012 zou kunnen worden afgerond voor overboekingen en rond eind 2013 voor automatische incasso's.

Het Eurosysteem beveelt aan dat de afbouw van de €50.000 drempel voor gelijke kosten moeten worden overwogen wanneer Verordening (EG) nr. 924/2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen in 2012 wordt herbeoordeeld.

Zoals besproken in Hoofdstuk 1, suggereert de trager dan verwachte migratie naar SEPA dat acceptatie en bereikbaarheid niet voldoende stimulerend hebben gewerkt. Uit een herbeoordeling van de SEPA-mijlpalen voor 2009 en 2010 en van de verwachtingen van het Eurosysteem betreffende SEPA is gebleken dat, naast de noodzaak om het SEPA-bewustzijn te

verhogen, regelgeving is vereist om SEPA hoger op de lijst van prioriteiten bij grootgebruikers te krijgen en aantrekkelijke diensten aan te bieden in relatie tot SCT en SDD.

6.1 BEOORDELING VAN DE SEPA-MIJLPALEN VOOR 2009 EN 2010

Om duidelijkheid en zekerheid te verschaffen met betrekking tot de eisen en verwachtingen van de diverse belanghebbenden, heeft het Eurosysteem in het 6de SEPA-Voortgangsverslag mijlpalen vastgesteld voor de implementatie van en migratie naar SEPA voor 2009 en 2010. De lijst bevat de respectieve deadlines, de verantwoordelijke entiteiten en de belanghebbenden.

Het Eurosysteem heeft regelmatig de voortgang gecontroleerd bij het verwezenlijken van de mijlpalen en heeft waar nodig adviezen gegeven. Uit de analyse blijkt dat een aanzienlijk aantal van de taken zijn voltooid: de SDD-MIF-discussie betreffende de tijdelijke oplossing is afgerond (mijlpaal 2); Verordening (EG) nr. 924/2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen is in werking getreden (mijlpaal 3); SDD-bereikbaarheid is verplicht gesteld (mijlpaal 5); en het verslag van de groep deskundigen van de Europese Commissie inzake e-facturering is afgerond (mijlpaal 7).⁴⁴ De werkzaamheden m.b.t. sommige andere dossiers zijn nog niet afgerond, maar liggen op schema: de vaststelling van einddata voor SCT- en SDD-migratie (mijlpalen 4 en 8); de omzetting van de PSD op nationaal niveau⁴⁵ (mijlpaal 6); en SEPA voor kaarten (mijlpaal 10). Er zijn echter ook enkele onderwerpen waarbij de doelstellingen slechts ten dele of in het geheel niet zijn bereikt: de werkzaamheden op het vlak van SDD-machtigingsmigratie (mijlpaal 1) liggen in één land van het eurogebied aanzienlijk achter op schema; en er is minder vooruitgang geboekt met het verzoek voor een aanvullend Europees kaart-scheme (mijlpaal 9) dan aanvankelijk was gehoopt.

In aanvulling op de mijlpalen heeft het Eurosysteem tevens een aantal taken gedefinieerd die nodig zijn voor de verwezenlijking van de

SEPA mijlpalen. Net als bij de mijlpalen, zijn ook een aanzienlijk aantal taken afgerond. De resterende taken zijn nog niet voltooid, maar liggen op schema. De taken waarbij onvoldoende vooruitgang is geboekt, zijn: het opzetten van een kaartverwerkingskader (taak 16); een implementatiekader voor online-betalingen binnen SEPA (taak 20); en het besluit inzake een migratie-/implementatiepad voor kaartstandaarden (taak 22).

Het Eurosysteem is verheugd dat het merendeel van de mijlpalen en taken ofwel zijn bereikt of goede vooruitgang hebben laten zien. Tegelijkertijd is duidelijk geworden dat er op sommige gebieden nog onvoldoende vooruitgang is geboekt, met name het kaartendossier en online-betalingen binnen SEPA.

Aangezien is gebleken dat de mijlpalen en taken een nuttig controle-instrument vormen, is besloten om een soortgelijke procedure te volgen voor de periode vanaf het vierde kwartaal van 2010 tot het einde van 2013 (zie bijlage).

6.2 NIEUWE SEPA-MIJLPALEN VANAF HET VIERDE KWARTAAL VAN 2010 TOT EIND 2013

Het Eurosysteem heeft een verdere reeks mijlpalen vastgesteld die moeten worden bereikt tussen het vierde kwartaal van 2010 en eind 2013 (zie bijlage). De voltooiing van deze mijlpalen is doorslaggevend en zal de afronding van de implementatie van en migratie naar SEPA vergemakkelijken.

Deze lijst bevat de respectieve deadlines, de verantwoordelijke entiteiten, de betreffende belanghebbenden en een korte bespreking van de achtergronden. De lijst is noch limitatief - en

⁴⁴ De aanbevelingen in het eindverslag van de groep deskundigen inzake e-facturering dat in november 2009 werd gepubliceerd richten zich op het vaststellen van essentiële operationele vereisten, het noodzakelijke wettelijke kader, standaarden om interoperabiliteit tussen bestaande *schemes* te waarborgen en een gecoördineerde aanpak voor de tenuitvoerlegging en de communicatie.

⁴⁵ Met uitzondering van Polen (waar de goedkeuring en inwerkingtreding gepland staat voor november 2010), is de PSD nu in alle EU-lidstaten in werking getreden.

naarmate de tijd vordert, en in reactie op nieuwe ontwikkelingen, kunnen andere prioriteiten worden vastgesteld - noch vormt het een gedetailleerd projectplan. Wel wordt duidelijk welke voorwaarden nog moeten worden geschapen voor een succesvolle migratie naar SEPA. Dit maakt het makkelijker om het project te beheren en de voortgang te controleren.

6.3 DE VERWACHTINGEN VAN HET EUROSISTEEM OMTRENT SEPA

In reactie op verzoeken van belanghebbenden heeft het Eurosysteem een reeks van informele en niet-bindende verwachtingen ontwikkeld en gepubliceerd met betrekking tot de toekomst van SEPA. De SEPA-verwachtingen van het Eurosysteem, die in maart 2009 werden gepubliceerd, waren bedoeld ter ondersteuning van het bankwezen en betalingsinstellingen. Ze waren tevens bedoeld om gebruikers een leidraad te bieden over hoe zij hun betalingsgerelateerde activiteiten zouden kunnen aanpassen en informatie te verschaffen over wat ze van hun bank of betalingsinstelling kunnen verwachten.

Het is de bedoeling dat de door het Eurosysteem gepubliceerde verwachtingen voor de SEPA-aanbieders een ijkpunt vormen. Aanbieders werden uitgenodigd om de diensten die zij aanbieden regelmatig en zelfstandig te beoordelen aan de hand van de criteria en aanbevelingen, en de resultaten te publiceren.

Wat de gebruikers betreft, geven deze verwachtingen aan hoe de migratie naar SEPA actief bevorderd kan worden, bevatten richtlijnen voor de invoering van SEPA en bieden een indruk van de gevolgen van een geslaagde invoering: wat zou die voor hen betekenen en hoe profiteren zij daarvan?

Over het algemeen is uit de beperkte feedback op de publicatie van de SEPA-verwachtingen van het Eurosysteem gebleken dat morele overreding voor de bevordering van de SEPA-migratie niet de gewenste resultaten heeft opgeleverd. Slechts een paar banken en betalingsinstellingen hebben feedback gegeven met behulp van de

zelfbeoordelingssjablonen die in het document waren opgenomen. Dit onderstreept eens te meer de noodzaak van regelgeving. Tegelijkertijd blijven de verwachtingen van het Eurosysteem van toepassing, en nationale SEPA-fora worden aangemoedigd om er actief gebruik van te maken in hun planning voor de migratie naar SEPA.

6.4 VERORDENING VOOR EIENDDATUM SEPA-MIGRATIE

Het Eurosysteem heeft herhaaldelijk op de noodzaak gewezen tot vaststelling van een ambitieuze maar realistische einddatum voor de migratie naar SCT en SDD, teneinde de voordelen van SEPA te kunnen benutten. Hoewel de potentiële voordelen van het SEPA-project aanzienlijk zijn, kan de primair marktgestuurde aanpak niet als geheel succesvol worden aangemerkt. Hoewel *scheme*-acceptatie en bereikbaarheid voor SDD in november 2010 vollediger zal zijn gerealiseerd en een aantal overheidsdiensten hadden toegezegd hun betalingen eind dit jaar naar SEPA te migreren, is het verre van duidelijk of deze factoren op zichzelf zullen leiden tot een aanzienlijke versnelling van het huidige SEPA-migratietempo.

De heersende onzekerheid op de markt, het doorgaans lastige economische klimaat, de nadelen van 'first movers' in een netwerksector, en de dubbele kosten van het gelijktijdig gebruiken van SEPA- en nationale betalingssystemen zijn redenen die ertoe hebben geleid dat veel marktpartijen, vooral aan de aanbodzijde, vragen om vaststelling van een einddatum voor de migratie naar SEPA via EU-brede wetgeving. Deze marktpartijen hebben gehoor gevonden bij het Europees Parlement⁴⁶ en hun verzoek is opgenomen in de meest recente reeks SEPA-conclusies die zijn goedgekeurd door de Ecofin-Raad.⁴⁷

⁴⁶ Op 10 maart 2010 heeft het Europees Parlement een resolutie aangenomen waarin de Commissie wordt verzocht een duidelijke, passende en bindende SEPA-migratie-einddatum vast te stellen, en wel een datum vóór eind 2012. Zie <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0057+0+DOC+XML+V0//EN>.

⁴⁷ Zie de conclusies van de Ecofin-Raad van 2 december 2009.

In een werkdocument dat werd gepubliceerd voor consultatie in juni 2010 schetste de Europese Commissie de reikwijdte, definities en belangrijkste punten die met een einddatum voor SEPA-migratie moeten worden geregeld.⁴⁸ Reeds in dit stadium heeft het Eurosysteem zijn steun uitgesproken voor het voorstel van de Europese Commissie om middels een EU-verordening een einddatum op te leggen voor de migratie naar SCT en SDD.⁴⁹ Een dergelijke verordening zal er naar verwachting voor zorgen dat SCT en SDD de overboekings- en automatische incasso-schemes worden voor het verrichten van eurobetalingen in de EU. Na de einddatum voor SEPA-migratie zullen zij in de plaats treden van 'oude', nationale overboekings- en automatische-incasso-schemes voor eurobetalingen. Wat betreft de feitelijke einddatum/einddata, verwacht het Eurosysteem dat een verplichte tijdslijn voor de migratie naar SEPA-instrumenten het tempo van de overgang aanzienlijk zal versnellen, waardoor SEPA, bij voorkeur, vóór eind 2012 wordt afgerond voor overboekingen en vóór eind 2013 voor automatische incasso's. Het moet duidelijk zijn dat de uiteindelijke einddatum/einddata voor migratie het resultaat zal/zullen zijn van een gezamenlijk besluit van het Europees Parlement en de EU-Raad krachtens de gewone wetgevingsprocedure, na het opstellen van een ontwerp-EU-verordening.

Het Eurosysteem verwelkomt en steunt het voorstel van de Europese Commissie om een einddatum op te leggen voor de migratie naar SEPA-overboekingen en SEPA-automatische incasso's door middel van een EU-verordening. Een juridisch bindend instrument wordt als noodzakelijk beschouwd voor een succesvolle migratie naar SEPA, aangezien anders het grote risico bestaat dat het project op een mislukking uitloopt.⁵⁰

Bovendien adviseert het Eurosysteem dat afbouw van de € 50.000-drempel voor gelijke kosten in overweging genomen moet worden wanneer in 2012 Verordening 924/2009 betreffende grensoverschrijdende betalingen in euro wordt herzien, met dien verstande dat een

dergelijke drempel kan worden opgevat als een belemmering voor de volledige verwezenlijking van SEPA.

7 GOVERNANCE VAN RETAILBETALINGEN IN SEPA

De beheerstructuur van SEPA is door het opzetten van de SEPA-Raad verbeterd, die een geformaliseerder betrokkenheid van hooggeplaatste vertegenwoordigers aan de vraagzijde in de SEPA-dialoog mogelijk maakt. Het zal ook het bewustzijn en de publieke perceptie van SEPA helpen verhogen, met het uiteindelijke doel de migratie naar SEPA te vergemakkelijken. De Raad zal contacten onderhouden met de nationale SEPA-fora om de strategische beslissingen die in verschillende EU-lidstaten zijn genomen te implementeren.

Het Eurosysteem roept ertoe op om de eindgebruikers nauwer te betrekken bij een aantal van de nationale SEPA-fora en vraagt de fora om retailbetalingszorgen en -uitdagingen op passende wijze ter hand te nemen in de vorm van een sociale dialoog.

Het Eurosysteem nodigt de EPC uit zijn bestuur te versterken op het gebied van betalingsinnovatie en ruimte te maken voor ontwikkeling en innovatie, zelfs als dit niet wordt ondersteund door een meerderheid van de leden. Als dit niet haalbaar wordt geacht, dient de gecoördineerde ontwikkeling van innovatieve diensten door de belanghebbende banken of banksectoren te worden gestimuleerd buiten de context van de EPC, op voorwaarde dat dit in overeenstemming is met het kader voor de kern-SEPA-schemes en dat deelname openstaat voor alle betalingsdienstaanbieders binnen SEPA.

De SEPA-communicatie naar eindgebruikers moet worden opgevoerd. Dit vereist een gecoördineerde en gerichte aanpak door

48 http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/end-date_migration_en.pdf.

49 Opmerking gepubliceerd op 6 juli 2010.

50 Zie de opmerking gepubliceerd op 6 juli 2010.

de Europese en nationale autoriteiten, de banksector en de leden van de nationale SEPA-coördinatiecommissies.

7.1 SEPA-RAAD

Sinds de publicatie van het 6de SEPA-Voortgangsverslag, is het blikveld van de discussie over SEPA-beheer verruimd. Aanvankelijk ging het primair over het beheer van de EPC en thans is sprake van een bredere invalshoek, met name ten aanzien van de betrokkenheid van belanghebbenden, transparantie en het SEPA-migratieproces. Naarmate het steeds duidelijker werd dat het SEPA-project de grenzen had bereikt van wat er via zelfregulering totstand kon komen, werd erkend dat SEPA niet alleen een zakelijk project is, maar ook nauw verbonden is met de politieke ambitie om naar een geïntegreerder, concurrerender en innovatiever Europa toe te groeien. Dienovereenkomstig is onderkend dat SEPA- en retailbetalingskwesties in het algemeen moeten worden opgelost in een sociale dialoog. In maart 2010 hebben het Eurosysteem en de Europese Commissie overeenstemming bereikt over het opzetten van de SEPA-Raad: een nieuw, overkoepelend orgaan met een breed scala aan belanghebbenden die op het hoogste niveau zijn vertegenwoordigd om politieke kwesties te bespreken en op te lossen die de realisatie van SEPA in de weg staan. Dit orgaan is niet bedoeld om bestaande groepen of beheerstructuren op Europees of nationaal niveau, zoals de EPC of nationale SEPA-fora of hun respectieve substructuren, te vervangen. Het richt zich op het identificeren van de belangrijkste aandachtspunten voor de overheden en andere belanghebbenden, het vaststellen van prioriteiten, het stimuleren van maatregelen en het bevorderen van consensus onder gebruikers. Het zal contacten onderhouden met nationale SEPA-fora met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de strategische beslissingen die in de verschillende EU-lidstaten zijn genomen.

De SEPA-Raad wordt voorgezeten door zowel de ECB als de Europese Commissie.

Het is een klein orgaan met 16 vooraanstaande leden, d.w.z. de twee co-voorzitters plus vijf vertegenwoordigers van de vraagzijde,⁵¹ vijf vertegenwoordigers van de aanbodzijde⁵² en vier Eurosysteem NCB-vertegenwoordigers (op roulatiebasis).

De doelen van de SEPA-Raad zijn: i) het bevorderen van de realisatie van de SEPA-visie en het zorgen voor strategische richting voor EU- retailbetalingen in euro; ii) het waarborgen van verantwoording en transparantie van het SEPA-proces door het betrekken van alle relevante actoren; en iii) het controleren en ondersteunen van de migratie naar SEPA.

De eerste vergadering van de SEPA-Raad vond plaats op 7 juni 2010. Het was een cruciale stap naar de verwezenlijking van SEPA aangezien de verschillende belanghebbenden, voor de eerste keer ooit, openlijk instemden met het vaststellen van de SEPA-migratie-einddatum/einddata door wetgeving. Dit komt tot uitdrukking in de formele verklaring die is aangenomen door de leden die aanwezig waren op de vergadering, en die op 14 juni 2010 is gepubliceerd.⁵³

Al met al is het Eurosysteem van mening dat de SEPA-Raad zorgt voor een aanzienlijke verbetering ten aanzien van de betrokkenheid van gebruikers bij het SEPA-project en naar verwachting aanzienlijk zal bijdragen aan de SEPA-migratie naarmate gebruikers beter bekend zijn met het project. De volgende vergadering staat gepland voor eind 2010.

51 Consumenten worden vertegenwoordigd door de Europese Consumentenorganisatie - BEUC, verkopers worden vertegenwoordigd door Eurocommerce & ERRT, ondernemingen worden vertegenwoordigd door EACT & BusinessEuropa, het MKB wordt vertegenwoordigd door de Europese Vereniging van Kleine en Middelgrote Ondernemingen - UEAPME en nationale overheden worden vertegenwoordigd door de Voorzitter van het Comité Financiële Diensten.

52 Vertegenwoordigd door de EPC, de Europese vereniging van coöperatieve banken - EACB, de European Savings Bank Group - ESBG, de Europese Federatie van Banken - EBF en te zijner tijd, een vertegenwoordiger van betalingsinstellingen.

53 http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/pdf/END_DATE_DECLARATION.pdf?4e80747cc22155c2846d46f99821de6e.

7.2 HET BETREKKEN VAN EINDGEBRUIKERS BIJ NATIONALE SEPA-COÖRDINATIECOMMISSIES

De oprichting van het SEPA-Raad is een grote stap in de richting van grotere betrokkenheid van gebruikers. Er kan echter niet van worden uitgegaan dat daarmee automatisch alle gerelateerde kwesties zijn opgelost. Gebruikers moeten ook op nationaal niveau worden betrokken, waar gedetailleerdere werkzaamheden voor de tenuitvoerlegging van SEPA plaatsvinden.

Helaas worden gebruikers thans op nationaal niveau niet altijd bij SEPA betrokken. Er zijn enkele landen waar gebruikers geen lid zijn van de nationale SEPA-coördinatiecommissies en er geen sociale dialoog is op retailbetalingsgebied. Er zijn ook gevallen waarbij sommige categorieën gebruikers bij deze commissies zijn betrokken, maar niet het gehele spectrum van de verschillende gebruikersgroepen (consumenten, verkopers, het MKB, ondernemingen en overheden).

Het Eurosysteem is van mening dat het op gepaste wijze betrekken van gebruikers op nationaal niveau een belangrijke factor is voor een succesvolle migratie naar SEPA. Verder is het ook van cruciaal belang voor het functioneren van de SEPA-Raad, gezien het feit dat van leden van de SEPA-Raad wordt verwacht dat zij voorafgaand aan elke vergadering hun standpunt met hun verenigingen of organisaties coördineren. Dit veronderstelt dat verenigingen/organisaties zich ook op nationaal niveau voldoende bewust zijn van SEPA-kwesties. Daarom is hun betrokkenheid bij de nationale SEPA-coördinatiecommissies belangrijk.

Het Eurosysteem dringt er bij nationale SEPA-fora en gebruikersverenigingen/-organisaties op aan om hier iets aan te doen, vooral in het licht van de aanstaande verordening betreffende een SEPA-migratie-einddatum en de opties voor de tenuitvoerlegging van SDD, die cruciaal zijn voor de gebruikers. Speciale aandacht dient uit te gaan naar de consumenten, het MKB en overheden.

7.3 EPC-BEHEER

Sinds het 6de SEPA-Voortgangsverslag heeft de EPC zijn handvest gewijzigd, waardoor betalingsinstellingen lid kunnen worden van de EPC. Hoewel er nog geen vereniging voor betalingsinstellingen is opgezet, zijn betalingsinstellingen reeds vertegenwoordigd in de plenaire vergadering en werkgroepen van de EPC, hetgeen zeer te verwelkomen is.

Het EPC-secretariaat is ook voorzien van meer personeel, waardoor betere ondersteuning kan worden geboden aan EPC-activiteiten.

De EPC wordt momenteel gefinancierd door zijn leden. Nadat de *schemes* zijn uitgerold, zouden andere financieringsmodellen kunnen worden overwogen, bijvoorbeeld een jaarlijkse vergoeding voor het deelnemen aan SEPA-*schemes*. Financiering door vergoedingen zou de EPC een stabiele inkomsten verschaffen, zodat voldoende middelen beschikbaar zijn voor de huidige en toekomstige taken.

Op het gebied van transparantie kan nog steeds vooruitgang worden geboekt. Hoewel regelmatig documenten met betrekking tot SEPA-*schemes* worden gepubliceerd en een nieuwsbrief is geïntroduceerd, is informatie over het besluitvormingsproces en de overeenkomsten die door de EPC worden gesloten nog steeds niet voldoende beschikbaar voor het publiek.

De trage vooruitgang die is geboekt door de EPC op het gebied van betalingsinnovatie (zie Hoofdstuk 3) heeft de aandacht gevestigd op de vraag hoe innovatie op efficiëntere wijze kan worden bevorderd. Binnen het huidige kader kunnen banken of groepen van banken die niet geïnteresseerd zijn in het aanbieden van bepaalde innovaties of additionele optionele diensten (AOS) ontwikkelingen die door andere banken als belangrijk wordt beschouwd, blokkeren of vertragen. Rekening houdend met de uiteenlopende prioriteiten en aandachtsgebieden bij banken, draagt de huidige opzet, waarbij, zelfs in het geval van optionele diensten, een tweederde meerderheid nodig

is voor de ontwikkeling van SEPA-schemes, bij tot de trage vooruitgang die is geboekt op dit vlak. Dit alles ten koste van banken die toekomstgerichter diensten op de markt willen brengen.

Ter ondersteuning van betalingsinnovatie, dient de EPC derhalve zijn beheermodel voor de ontwikkeling van innovatieve diensten te heroverwegen op basis van de SEPA-kern-schemes, hetzij door het faciliteren van ontwikkelingen binnen de EPC hetzij door deze ontwikkelingen op gecoördineerde wijze te laten plaatsvinden buiten de EPC. Het Eurosysteem is van mening dat de EPC het voortouw moet blijven nemen bij de ontwikkeling van innovatieve betalingen. Het huidige beheermodel dient echter te worden gewijzigd, waardoor banken nieuwe diensten kunnen introduceren, zelfs als andere banken of groepen van banken terughoudend of niet geïnteresseerd zijn in dergelijke ontwikkelingen. Als dit niet haalbaar wordt geacht, moet de gecoördineerde ontwikkeling van innovatieve diensten door geïnteresseerde banken of banksectoren buiten de context van de EPC worden gefaciliteerd, mits dit in overeenstemming is met het kader voor de SEPA-kern-schemes en dat deelname openstaat voor alle betalingsdienstaanbieders binnen SEPA.

Het opzetten van het Customer Stakeholders Forum en de Cards Stakeholders Group wordt verwelkomd. Het is zeer belangrijk dat de aanbod- en vraagzijdes van de betaalmarkt in staat zijn om van gedachten te wisselen en elkaar te ontmoeten op voet van gelijkheid. Wat betreft het Customer Stakeholders Forum, wordt de EPC verzocht te overwegen de reikwijdte van dit forum te verruimen om ook een dialoog over innovatieve betalingen (bijv. e- en m-betalingen) mogelijk te maken.

7.4 COMMUNICATIE OVER SEPA

Zoals uiteengezet in de door de SEPA-Raad aangenomen officiële verklaring, wordt gerichte communicatie gezien als een noodzakelijke voorwaarde om de doelstellingen van SEPA te verwezenlijken. De communicatie over SEPA

vindt plaats op verschillende niveaus, waarbij elk niveau verschillende belanghebbenden omvat en verschillende doeleinden nastreeft.

Op politiek niveau richt de communicatie over SEPA zich voornamelijk op de Europese overheden, Europese besluitvormende organen en de Europese verenigingen/organisaties die gebruikersgroepen vertegenwoordigen. De huidige door de Europese Commissie en het Eurosysteem aangeboden communicatie richt zich primair op beheeraangelegenheden, concurrentieregels en de voorwaarden voor migratie naar SEPA.

Op technisch niveau (bijvoorbeeld zaken die verband houden met de SEPA-Rulebooks, -formaten en -standaarden), richt de communicatie over SEPA zich op deskundigen op Europees en nationaal niveau. De uitdaging waarvoor dezen zich gesteld zien is het opbouwen van begrip en kennis van het ontwerp en de implementatie van de technische oplossingen die nodig zijn voor de realisering van SEPA.

Op eindgebruikersniveau dient de communicatie over SEPA alle burgers, bedrijven en publieke en particuliere organen die betalingen in euro versturen en ontvangen, te bereiken. De beslissingen die op Europees politiek en technisch niveau worden genomen dienen omgezet te worden naar een nationale context: dit is de grote uitdaging voor de nationale SEPA-coördinatie instanties. De hieruit voortvloeiende SEPA-producten en -diensten dienen te worden uitgelegd aan de eindgebruikers, zodat deze de achterliggende overwegingen begrijpen en inzicht krijgen in de effecten van SEPA op hun alledaagse betalingen. Deze communicatie dient op nationaal niveau te worden geïnitieerd, in de nationale taal, met als doel elke zakelijke relatie waarbij sprake is van een betaling in euro, te bereiken.

Over het geheel genomen is de communicatie op politiek en technisch niveau adequaat geweest, uitgezonderd enkele problemen met het op deze niveaus op passende wijze betrekken van

vertegenwoordigers van eindgebruikers. De communicatie naar eindgebruikers dient echter te worden geïntensiveerd. Verbeterde communicatie over SEPA kan ertoe bijdragen dat er vraag naar SEPA-producten wordt gegenereerd, op voorwaarde dat de SEPA-producten volledig beschikbaar zijn en tegemoetkomen aan de behoeften van de cliënten.

Wanneer over SEPA naar cliënten wordt gecommuniceerd, dienen de taal en boodschap te worden toegesneden op de ontvangers van de communicatie. Het verschaffen van specifieke praktische informatie over SEPA is een nationale taak die nader ingevuld dient te worden tot het niveau van de aangeboden producten en diensten, waarbij er wel voor dient te worden gezorgd dat het een en ander in overeenstemming is met het politieke en technische kader. Eindgebruikers dienen te worden bewustgemaakt van de noodzakelijke stappen voor de overgang op SEPA (bijvoorbeeld voor gemakkelijke migratie naar IBAN en BIC) en van de voordelen die SEPA met zich meebrengt.

Met de komende regeling voor de einddatum voor migratie naar SEPA verandert de situatie van het SEPA-project aanzienlijk. Als eenmaal de einddatum of einddata voor migratie naar SEPA is of zijn vastgesteld, is het van het grootste belang dat een gecoördineerde communicatie-inspanning ten aanzien van de einddatum voor migratie wordt opgezet door de Europese en nationale overheden, de bankensector en de nationale SEPA-Coördinatiecommissies.

De achterliggende gedachte bij een dergelijke gecoördineerde communicatie-inspanning is dat de einddatum/einddata voor migratie naar SEPA een vast tijds kader creëert/creëren. Migratie naar SEPA wordt verplicht. De burger zou kunnen vragen waarom hij niet langer kan kiezen tussen SEPA en de 'oude' betaalinstrumenten. Om die reden dient het publiek toegankelijke informatie over de voorwaarden en voordelen van SEPA te worden verstrekt.

8 CONVERGENTIE VAN CONTANT GELD-DIENSTEN IN SEPA

De tenuitvoerlegging van de maatregelen in de routekaart voor procedurele stappen naar convergentie van de door de nationale centrale banken van het eurogebied aangeboden contantdiensten vordert gestaag. In juli 2010 heeft de Europese Commissie haar goedkeuring gehecht aan een voorstel voor een EU-verordening betreffende professioneel grensoverschrijdend transport van eurocontanten over de weg tussen lidstaten van de eurozone. De elektronische gegevensuitwisseling met professionele klanten voor leveringen en opnemingen van contanten en gemeenschappelijke verpakkingsstandaarden voor de door de nationale centrale banken aangeboden kostenloze contantdiensten worden momenteel ontwikkeld.

Sinds de invoering van de eurobankbiljetten en euromunten is het Gemeenschappelijke Eurocontantgebied ("Single Euro Cash Area") voor de Europese consument werkelijkheid. Voor professionele cliënten zijn inmiddels grote vorderingen geboekt in de richting van convergentie van de door de nationale centrale banken aangeboden contantdiensten. Bovendien heeft het Eurosysteem, in februari 2007, na de consultatie van de betrokken Europese belanghebbenden, zijn goedkeuring gehecht aan een routekaart voor de verdere convergentie van de door de nationale centrale banken aangeboden contantdiensten.

Sinds die tijd is een aantal van de in de routekaart vastgelegde maatregelen ten uitvoer gelegd, of wordt daaraan op dit moment gewerkt. Naast de in het Zesde SEPA-Voortgangsverslag besproken maatregelen is er voortgang geboekt met het opheffen van de belemmeringen voor de vrije circulatie van de euro, die voortvloeiden uit de verschillende nationale regels voor vervoer van contanten. Na de publicatie van een Witboek in 2009, heeft de Europese Commissie op 14 juli 2010 haar goedkeuring gehecht aan een

voorstel voor een EU-verordening betreffende professioneel grensoverschrijdend transport van eurocontanten over de weg tussen lidstaten van de eurozone. Hierin doet de Europese Commissie het voorstel het professionele grensoverschrijdend transport van eurocontanten binnen het eurogebied te vergemakkelijken door een reeks gemeenschappelijke EU-regels voor grensoverschrijdend vervoer vast te stellen. Daarnaast zal een apart voorstel het werkingsgebied van de regels uitbreiden tot het grondgebied van de EU-lidstaten die nog niet op de euro zijn overgegaan vanaf de datum waarop de Raad van de EU besluit dat deze de euro mogen invoeren (d.w.z. rond zes maanden vóór de overgang op de chartale euro).

De voorstellen zullen ter goedkeuring aan het Europees Parlement en de EU-Raad worden aangeboden. Het Eurosysteem ondersteunt dit initiatief ten volle.

Aan twee verdere in de routekaart opgenomen maatregelen wordt momenteel de laatste hand gelegd:

- 1) Elektronische gegevensuitwisseling met professionele cliënten voor leveringen en opnemingen van contanten.

Het Eurosysteem is thans bezig met de invoering van een geharmoniseerde benadering ten aanzien van elektronische communicatie met professionele cliënten die de onderlinge uitwisselbaarheid van gegevens voor grensoverschrijdende contanttransacties waarborgt. Een gemeenschappelijke interface, de Data Exchange for Cash Services (DECS), zal worden gebaseerd op twee binnen het Eurosysteem reeds bestaande hoofdformaten: GS1 en CashSSP. Van de nationale centrale banken wordt verwacht dat zij hun tijdsplan voor de tenuitvoerlegging van hun IT-applicaties voor contanten en hun verbinding met de DECS-interface eind 2010 bekendmaken. De DECS-interface zal het eerste kwartaal van 2011 beschikbaar zijn.

- 2) Gemeenschappelijke verpakkingsstandaarden voor de door de nationale centrale banken aangeboden kostenloze contantdiensten.

Na de verpakking voor de interne bankbiljettentransacties van het Eurosysteem te hebben geharmoniseerd, overweegt het Eurosysteem nu een beperkt aantal verpakkingsstandaarden met een gemeenschappelijke inhoud voor kostenloze contantdiensten voor professionele cliënten. De nationale centrale banken mogen, indien daarom op nationaal niveau wordt verzocht, additionele verpakkingsformaten gebruiken. De vereisten van de voornaamste belanghebbenden, die zijn vertegenwoordigd in de EPC en de European Security Transport Association (ESTA), zijn in kaart gebracht en vergeleken met de bestaande verpakkingsformaten en contantverwerkingsregelingen bij de nationale centrale banken om zo inzicht te verkrijgen in gemeenschappelijke elementen én beperkingen. De ECB legt de laatste hand aan de lijst vereisten voor de gemeenschappelijke verpakkingstypes. Elke nationale centrale bank accepteert ten minste één type verpakking (bijvoorbeeld kartonnen dozen, herbruikbare dozen, safebags of verzegelde zakken) van haar cliënten.

Met het oog op de verschillende investeringscycli zal een overgangperiode voor de tenuitvoerlegging van de standaarden zijn toegestaan.

BIJLAGE

SEPA-MIJLPALLEN: HET VIERDE KWARTAAL VAN 2010 TOT EN MET EIND 2013

Het Eurosysteem heeft een aantal aanvullende mijlpalen in kaart gebracht die dienen te worden bereikt tussen het vierde kwartaal van 2010 en eind 2013 (zie de bijlage). Het bereiken en afronden van deze mijlpalen is van beslissend belang en zal de voltooiing van de implementatie van en migratie naar SEPA mogelijk maken.

Dit overzicht bevat de respectieve deadlines, de verantwoordelijke entiteiten, de betrokken

belanghebbenden en een korte toelichting over de achtergrond. Het overzicht beoogt niet uitputtend te zijn (en naarmate de tijd verstrijkt en in reactie op nieuwe ontwikkelingen, zouden zich andere prioriteiten kunnen voordoen), noch is het een gedetailleerd projectplan. Maar het overzicht toont wel duidelijk de nog openstaande voorwaarden die noodzakelijk worden geacht voor migratie naar SEPA, en maakt het op die manier makkelijker het project te beheren en de voortgang op de voet te volgen.

Deadline	Onderwerp	Wat	Wie	Belanghebbenden	Toelichting
SEPA-overboeking en SEPA-automatische incasso (ofwel domiciliëring)					
K1 2011	SDD: tarifieringsuitgangspunten	Leidraad voor de betaalsector	Europese Commissie	Banken, overige betalingsdienstaanbieders, betalingsdienstgebruikers (crediteuren, debiteuren)	Verordening (EG) nr. 924/2009 biedt een tijdelijk tarievenmodel voor automatische incasso's tot 1 november 2012. De Commissie (de argumenten van de banksector in aanmerking nemend) moet een leidraad bieden aan de betaalsector betreffende de tarifieringsuitgangspunten voor SDD voor de lange termijn.
K1 2011	SDD: machtigingsmigratie	Waarborgen van juridische continuïteit van machtigingen	EU-lidstaten waar tot nog toe geen oplossing is gevonden	Banken, overige betalingsdienstaanbieders, betalingsdienstgebruikers, overheden	Het waarborgen van de juridische continuïteit van de machtigingen is essentieel voor het succes van SDD. De sectoren die nog geen oplossing overeen zijn gekomen die zorgt voor juridische continuïteit zonder de noodzaak om de machtigingen opnieuw te ondertekenen, zijn verplicht een dergelijke oplossing te vinden (middels wetgeving of overeenkomst) om migratie te bevorderen.
Eind-2011	SCT en SDD: ISO 20022 XML validatie-subset-schema's en proefgegevensbestanden	Publicatie van verplichte validatie-subset-schema's en proefgegevensbestanden	EPC	Banken, overige betalingsdienstaanbieders, betalingsdienstgebruikers, IT-aanbieders	De EPC heeft optionele C2B/B2C/interbancaire implementatierichtlijnen gepubliceerd. De implementatie van deze richtlijnen is voor meerderlei uitleg vatbaar en leidt tot uiteenlopende resultaten. Het aanvullen van de implementatierichtlijnen met bindende validatie-subset-schema's en proefgegevensbestanden gebaseerd op ISO 20022 XML zou deze fragmentatie beperken.

Deadline	Onderwerp	Wat	Wie	Belanghebbenden	Toelichting
Eind-2011	SCT en SDD: beheer van additionele optionele diensten (Additional Optional Services, AOS)	Een actieve rol spelen in het beheren van AOS	EPC	Nationale sectoren, banken, overige betalingsdienstaanbieders, betalingsdienstgebruikers	De publicatie van de AOS vindt niet plaats op een gestandaardiseerde manier en er is geen centrale database voor AOS. Het doel moet zijn om gelijkaardige AOS samen te voegen en één enkel toegangspunt te bieden aan alle AOS die worden aangeboden/in ontwikkeling zijn. Daarom gaat de EPC als <i>scheme</i> -eigenaar van SCT en SDD een actievare rol spelen op dit gebied.
SEPA voor kaarten					
K2 2011	Kader voor kaarttransactieverwerking	Kader (documentatie) gereed	EPC en/of kaartverwerkers	Banken, overige betalingsdienstaanbieders, infrastructures, kaart-schemes	Met het kader voor de verwerking van kaartbetalingen wordt gestreefd naar een eerlijker, concurrerender markt voor de verwerking van kaartbetalingen. Het kader stelt bepaalde "operationele regels" vast voor de machtigingsfase en de clearingfase van kaarttransactieverwerking. De in het kader gedefinieerde operationele regels zouden in de volgende fase door de relevante belanghebbenden worden geïmplementeerd.
K2 2011	Tarifieringsbeleid voor kaarten	Leidraad voor de betaalsector	Europese Commissie	Kaart-schemes, uitgevers, acquirers en kaarthouders	Het huidige gebrek aan duidelijkheid betreffende het tarifieringsbeleid voor kaarten belemmert het opzetten van nieuwe kaart-schemes. De Europese Commissie zou de betaalsector van verdere richtlijnen kunnen voorzien over het tarifieringsbeleid voor kaarten.
Eind 2011	"Implementatie-specificaties" voor SEPA-kaarten en betaalautomaten	Afronding van de "implementatiespecificaties" voor kaarten en betaalautomaten	Standardisatie-initiatieven	Uitgevers en acquirers van kaarten, verwerkers, kaart- en betaal-automaatproducenten	Op basis van de vereisten zoals gedefinieerd in het EPC Cards Standardisation Volume: Book of Requirements ¹⁾ ("Volume"), zullen de standardisatie-initiatieven, bijv. Berlin Group, CIR en EPAS de "implementatiespecificaties" ontwikkelen voor kaarten en betaalautomaten. In de volgende fase, na de daaropvolgende implementatie door de betreffende belanghebbenden, zullen alleen SEPA-conforme kaarten en betaalautomaten worden uitgegeven en geleverd.
1) Het EPC Cards Standardisation Volume: Book of Requirements is beschikbaar op http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=331					

Deadline	Onderwerp	Wat	Wie	Belanghebbenden	Toelichting
Eind 2011	Voldoen de "Implementatie-specificaties" voor SEPA-kaarten en betaalautomaten aan het standaardisatiekader ("EPC Cards Standardisation Volume")	Proces ontwikkelen voor het signaleren van kaartstandaardisatie-initiatieven en beoordelen of hun specificaties voldoen aan het standaardisatiekader ("EPC Cards Standardisation Volume")	EPC	Standardisatie-initiatieven, kaartuitgevers, <i>acquirers</i> , verwerkers, kaart- en betaalautomaatproducenten	Voor het scheppen van transparantie en vertrouwen in de nieuw ontwikkelde implementatiespecificaties, dient er een proces te worden ontworpen op basis waarvan standaardisatie-initiatieven voor alle kaarten worden vastgesteld. Daarnaast dient de conformiteit van de implementatiespecificaties van deze initiatieven met het standaardisatiekader te worden beoordeeld. Het proces zal van kracht worden nadat de standaardisatie-initiatieven hun werk hebben afgerond.
Begin 2012	Magnetische strip op kaarten	Alle kaarten standaard uitgegeven als chipkaarten	Banken, andere betalingsdienst-aanbieders	Nationale SEPA-fora, kaart-schemes	Migratie naar EMV zal alleen een maximaal positief effect op de veiligheid van kaartbetalingen hebben indien de magneetstrip wordt verwijderd of geen gegevens meer bevat die magneetstriptransacties mogelijk maken.
Eind 2012	Online "kaart-niet-aanwezig"-transacties	Implementatie van en migratie naar state-of-the-art verificatie	Betalingsdienst-aanbieders	Consumenten	Om de informatiebeveiliging te verbeteren en betalingsfraude te voorkomen, dienen marktpartijen state-of-the-art verificatie voor online "kaart-niet-aanwezig"-transacties in te voeren.
Eind 2013	SEPA-brede licenties	Kaartuitgevende en kaartontvangende licentienemers mogen in heel SEPA actief zijn.	Kaart-schemes, <i>acquirers</i> , uitgevers	Verkopers	An open and competitive cards market requires that issuers and acquirers are free to do business across SEPA. Restrictions in scheme rules and license contracts based on geographical considerations should be removed.
Betalingsinnovatie					
Eind 2011	"Proof of concept"-test van interoperabiliteit van Online Banking e-Payments (OBEP)	"Proof of concept"-test afgerond	Bestaande OBEP-schemes	OBEP-schemes, verkopers, consumenten, EPC	Bestaande OBEP-schemes zullen een "Proof of concept"-test van interoperabiliteit tussen bestaande schemes uitvoeren, waarbij het werk van de EPC aan een e-betalingskader als uitgangspunt wordt genomen.
K2 2012	Europese online-betalingen	Online-betalingsoplossingen die binnen heel SEPA aan Europese consumenten worden aangeboden	Betalingsdienst-aanbieders en bestaande OBEP-schemes	Verkopers, consumenten, EPC	Interoperabiliteit tussen bestaande OBEP-schemes dient operationeel te zijn. Daarnaast dienen sectoren zonder een OBEP-scheme eveneens een oplossing voor te bereiden en operationeel te maken, hetzij door zich bij een bestaand initiatief aan te sluiten/deze te implementeren, of zelf een inter-operabele oplossing in te voeren.
K2 2012	Europese mobiele betalingen	Afronding van het kader voor mobiele betalingen	EPC	Banken, andere betalingsdienst-aanbieders, mobiele-netwerkbeheerders, mobiele-telefoonproducenten, consumenten, detaillisten	Het kader voor mobiele betalingen zal de randvoorwaarden creëren voor de ontwikkeling van inter-operabele Europese m-betalingsoplossingen.

Deadline	Onderwerp	Wat	Wie	Belanghebbenden	Toelichting
SEPA-migratie					
Eind-2010	Migratie naar de EMV-specificaties	Afronding van de migratie naar EMV- specificaties voor kaarten en betaalautomaten	Kaart- <i>schemes</i> , <i>acquirers</i> ; kaartuitgevers; kaart- <i>acquirers</i> ; betalingsdienst-aanbieders	Kaarthouders; verkopers; kaart- en betaal-automaatproducenten	EMV-specificaties voor kaarten en betaalautomaten worden samen met PIN momenteel beschouwd als de veiligste manier om kaarttransacties te verrichten en zijn goedgekeurd als onderdeel van de SEPA-conformiteitscriteria van het Eurosysteem en onderdeel van de SEPA-kader voor kaarten van de EPC Cards Framework. Om SEPA-respectievelijk SCF-conform te zijn, dienen kaart-schemes de EMV-specificaties toe te passen en moeten zij het gebruik van PIN-codes verplicht stellen. Migratie naar EMV vóór eind 2010 is een deadline die de betaalsector (SCF) zichzelf heeft opgelegd, ondersteund door het Eurosysteem.
K2 2011	Einddatum voor migratie naar SEPA	Goedkeuring van een EU-verordening ter ondersteuning van de migratie naar SCT en SDD	Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement	Betalingsdienst-aanbieders, infrastructuur, betalings-dienstgebruikers	Een juridisch bindende einddatum voor de migratie naar SCT en SDD is nodig om de voordelen van SEPA ten volle te benutten. De goedkeuring van een EU-verordening zal de duidelijkheid scheppen die door de overgrote meerderheid van de belanghebbenden wordt gewenst.
Eind 2011 (SCT) respectievelijk eind 2012 (SDD) d.w.z. één jaar vóór afronding van de migratie naar SCT en SDD	Marginale "niche- producten" (hoeven niet naar SCT of SDD te worden gemigreerd)	Vaststelling van SCT- en SDD-"niche- producten"	Nationale centrale banken	Nationale bankensectoren, nationale SEPA-fora, ECB, Europese Commissie	In veel EU-lidstaten zijn er bepaalde 'oude' betaalinstrumenten die kunnen worden beschouwd overboekingen of automatische incasso's, maar die zeer specifieke functionaliteiten hebben. Het transactievolume van dergelijke producten is doorgaans marginaal. Het moet mogelijk zijn om deze "niche-producten" op nationaal niveau voor een bepaalde periode te handhaven, zelfs na de beoogde deadline voor de migratie naar SCT (d.w.z. eind 2012) en SDD (d.w.z. eind 2013) als aan bepaalde criteria wordt voldaan. ²⁾
November 2012	Migratie naar SCT	Migratie naar SCT bij voorkeur afgerond; geen nationale betaalalternatieven meer (behalve marginale "niche" CT-producten)	Banken, andere betalingsdienst-aanbieders, infrastructuur, betalingsdienst-gebruikers	Nationale centrale banken, ECB, overheden	Volledige migratie naar SCT is nodig om de voordelen van SEPA ten volle te benutten. Een einddatum van november 2012 impliceert een migratieperiode van bijna vijf jaar, aangezien SCT werd gelanceerd in januari 2008.
2) Een marktaandeel, gebaseerd op ECB-statistieken, van minder dan 10% van het totale aantal overboekingen of automatische incasso's in de desbetreffende lidstaat.					

Deadline	Onderwerp	Wat	Wie	Belanghebbenden	Toelichting
November 2013	Migratie naar SDD	Migratie naar SDD bij voorkeur afgerond; geen nationale betaalalternatieven meer (behalve marginale “niche” DD-producten)	Banken, overige betalingsdienst-aanbieders, infrastructuren, betalingsdienst-gebruikers	Nationale centrale banken, ECB, overheden	Volledige migratie naar SDD is nodig om de voordelen van SEPA ten volle te benutten. Een einddatum van november 2013 impliceert een migratieperiode van bijna vier jaar, aangezien SDD werd gelanceerd in november 2009.
SEPA-beheer					
K4 2010	Betrokkenheid van eindgebruikers bij het SEPA-project op nationaal niveau	Vertegenwoordigers van alle categorieën eindgebruikers worden lid van de nationale SEPA-fora	Nationale SEPA-fora en groepen eindgebruikers	Betalingsdienst-aanbieders en nationale en Europese verenigingen van eindgebruikers	De oprichting van de SEPA-Raad is niet genoeg om een passende betrokkenheid van de eindgebruikers te garanderen. Eindgebruikers moeten ook op nationaal niveau betrokken worden: vertegenwoordigers van alle categorieën eindgebruikers (bijv. consumenten, verkopers, het MKB, ondernemingen en nationale overheden) moeten daar waar dit niet reeds het geval is deelnemen aan de nationale SEPA-fora.

